

MEVSİMLİK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

ÖYKÜMEN

ABDULKADİR TAŞ ALEYNA BAYIK EZGİ ÇİMEN EZGİ DALAN FARUK ORUÇ FATİH SELVİ
FAZLI BUĞU GAMZE AY GÜLDEN BULUT GÜZİDE ERTÜRK HELİN BARAN
İBRAHİM DAŞTAN KEVSER ÖZDAMAR MAHMUT BOZKURT MAHMUT COŞKUN
MEHMET EMİN ÜNAL MEHMET ÖZCAN YASDIBAŞ PINAR ALTAY YAKUPHAN GÜLEÇ

04

EDİTÖRDEN

Mehmet Emin Ünal

05

ÖYKÜNÜN RESMİ

Kevser Özdamar

06

KIRMIZI KAMYON

Faruk Oruç

11

KAFAMA DANK ETTİ

İbrahim Daştan

15

LEYLİFER'E SON MEKTUP

Gamze Ay

25

GORİLDEN AL HABERİ

Farih Selvi

28

SARMALAYAN YANILSAMA

Pınar Altay

31

NAZAN TEYZE I. KISIM

Fazlı Buğu

41

KOKU KOLEKSİYONCUSU

Gülden Bulut

46

RÖPORTAJ: GÜZİDE ERTÜRK İLE
SÖYLEŞİ

Yakuphan Güleç

52

GÖLGEDE KALANLAR SERİSİ:
SEVİM BURAK

Ezgi Dalan

58

ÖYKÜ YAZMAK HİKAYE OLMAK:
RÜZGÂR BİZİ SÜRÜKLEYECEK
ÖYKÜSÜ HAKKINDA

Mahmut Coşkun

61

KARANLIK ODA
Helin Baran

65

UYKUSUZ
Aleyna Bayık

71

POYRAZ
Ezgi Çimen

80

İBLİS KURTDÜŞÜREN İLE SON
RÖPORTAJ ÜZERİNE BİR
İNCELEME

Kevser Özdamar

83

ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE

Yakuphan Güleç

87

ÖYKÜMEN SÖZLÜK

Ezgi Dalan

90

ÖYKÜLENS: YAZ BİTTİ

Kevser Özdamar

91

AŞKIN ERBAİNİ

Abdulkadir Taş

97

NİŞASTASI BOL YILLAR

Mehmet Özcan Yasdıbaş

106

YAŞAMIN KIYISINDA

Mahmut Bozkurt

Öykümen

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

YAKUPHAN GÜLEÇ

YAYIN KURULU SORUMLUSU

MEHMET EMİN ÜNAL

YAYIN KURULU

AHMET ERGİN

EZGİ DALAN

KEVSER ÖZDAMAR

ZEMZEM GÜL

KAPAK GÖRSELİ

YUNUS EMRE ÇAVUŞ

ARKA KAPAK GÖRSELİ

DOĞU TÜRKİSTAN

GÖRSEL YÖNETMEN

AYŞEGÜL GÜL

TASARIM VE MİZANPAJ

AHMET YETİK

YAKUPHAN GÜLEÇ

SOSYAL MEDYA SORUMLUSU

SÜLEYMAN ÇINAR

SOSYAL MEDYA

@oykumenedebiyat

oykumenedebiyat.com

© Her hakkı saklıdır.
mevsimlik yayımlanır.

Bir Düşünme Biçimi Olarak Öykü

Zaman, çoğu kez bize yalnızca dış yüzünü gösterir. Oysa asıl anlam, görünmeyen kıvrımların, sessizce akan iç akıntılarının derinliklerinde saklıdır. Öykü, tam da bu görünmeyen katmanlara yönelen bir bakıştır; hayatın yüzeyini değil, derinliğini okuma çabasıdır. Bu çaba beraberinde birçok güzelliği peyda eden niteliğe sahiptir.

İnsanın varoluşu, anlatma ihtiyacından ayrı düşünülemez. Çünkü anlatmak, yalnızca bir şeyi dile getirmek değil, aynı zamanda varlığı yeniden kurmaktır. Anlatmak insanın düşüncesinin katmanlarını ortaya sermekle kalmaz insanın kendisine tutulan bir ayna işlevi de görür. Bir öykü yazmak, bir dünyanın kapısını aralamak gibidir: Düşüncenin sızdığı, sezginin yankılandığı, kelimelerin sessiz bir bilinçle bulunduğu bir yer. Bu yer, gündelik gürültülerin oldukça uzağında, insanın ruh dünyasını çepeçevre saran noktalardan ibarettir.

Her öykü, bir duruşu da beraberinde getirir. Dilin yüzeyselleştiği, anlamın hızla tüketildiği bir çağda öykü yazmak ya da okumak, bir tür karşı çıkıştır. Hızın, hazzın yüceltildiği çağa bir nevi her yönüyle şerh düşmektir. Yüzeyin cazibesine kapılmadan, hakikatin izini sürebilmek için kelimelere yeniden kulak vermektir.

Bu yolculuk hem sabır hem de sezgi isteyen bir yolculuktur.

Biz inanıyoruz ki her hikâyeye kendi içinde bir özellik barındırır. Bu sebeple öykü yalnızca bir anlatım biçimi değildir aynı zamanda bir düşünme biçimidir. Ne tamamen aklın ne de bütününüle duygunun alanındadır; her ikisini de aşan bir yerde, insanın kendi varlığını sorguladığı bir eşikte durur. Bu eşikte, zamanın akışı yavaşlar, sesler berraklaşır, anlamın derin katmanları açığa çıkar.

Bu sayfalarda yer alan her hikâyeye, bir iç yolculuğun izi; dünyaya başka türlü bakmanın, alışılmışın dışında düşünmenin bir denemesidir. Her öykü, bir bakış açısı, bir iç duruş, bir anlam arayışıdır.

Bu sayımızda da siz değerli okurlarımızı baki kalanın bu gökkubbede hoş bir sada olduğu düşüncesiyle; hem hikâyemizin hem de düşünce dünyamızın içine davet ediyoruz.

Hoş geldiniz.

Mehmet Emin Ünal

Kırmızı Kamyon

Faruk Oruç

ÖYKÜ

Elli kadar mevsimlik tarım işçisi yevmiye için “Selvi Boylum, Al Yazmalı” filmi akıllara getiren, otuz yıldır yol tepen kırmızı bir kamyonun üstü açık kasasına doluştu. Balık istifi. Hepsi kadın. En yaşlısı kırk beş, en genci on beş yaşlarında. Yaşları farklı ama amaçları aynı: Kimi kocasının, kimi babasının, kimi de hayatın zoruyla evin kesesine katkı sağlamak.

Gidecekleri iş yeri, yani tarla; şehir merkezi istikametinde, köye elli kilometre uzaklıktaydı. İsmail, kasanın önüne gelip “Herkes tamamsa yola çıkalım!” dedi. Oyalanmak istemiyordu. Onları tarlaya bıraktıktan sonra merkeze giderek su motorunu yaptıracak, kendisine kıymalı pide ısmarlayacaktı. Kahvede biraz laflayıp akşama doğru onları almak için tarlaya dönecekti. Onların çalışma koşullarını düşündükçe kendisinin şanslı olduğuna inandı. “Şu havada iyi ki tarlada işçi değilim.” diye şükretti.

Herkes sağına soluna bakındı. Göz ucuyla yoklama alındı.

“Nermin nerede? Kız Nermin neredesin?”

“Kör mü oldun Meryem, göremedin beni.”

“Yasemin nerede, Yasemin? Kitap okumaya dalıp gelmemiştir kesin.”

“Gülsüm Abla aşk olsun, dedikodu yapmak yerine kitap okumayı sevdiğimden mi böyle diyorsun?”

İçlerinde en yaşlı olanı Hatice’ydi. “Tamamız, çıkalım artık İsmail.” dedi.

İsmail “Nihayet!” diyerek kasanın kapağını kaldırdı, yaylı kilitleri taktıktan sonra kapağın

açılıp açılmadığını kontrol etti, kral dairesine -şoför mahalline böyle derdi - geçip gözbebeğinin marşına bastı. Güneşin tepeden baktığı bir saatte yola çıktılar. Güneş kibirli. Hâliyle hiçbirine acımadı. Yarım saatte hepsini yaktı, kavurdu. Üstü açık kasada ter kokuları duyuluyordu. Ekşi, bezdirici bu ter kokuları sıcaktan hatta yola koyulma nedenlerinden daha eziyet vericiydi. Tarlaya kadar çekecekleri vardı. Tarlaya varınca da işin ağırlığı... Alınlarında sıcağın imzası ter vardı, alın teri. Kendilerini bekleyen yorgunluğun sesini duydular motorun horultusunda.

İsmail bir yandan türkü mırıldanıyor bir yandan söyleniyordu: “Ulan her seçim öncesinde şu yolu Londra asfaltına döndürüyorsunuz, seçim bitince yamalı bohçaya. Sizin yüzünüzden bir sağa bir sola göz kırpmıyor gözümün nuru.”

*

“Rabia! Suyun var mı? Benimki bitti de... Çok susadığımı bile bile yanıma neden daha fazla su almam, bilmem ki!” Henüz on sekizine basan bir ses bu; okuyacak nice kitabın kendisini beklediğini bilen bir yürek.

Rabia güldü. “Seni düşünerek birkaç şişe koymuştum çantama. Al Yasemin, afiyet olsun.”

İki sesin sahibi, akraba, teyze çocukları, birbirlerine benziyor. İkisi aynı zamanda iyi arkadaş. Çalışmak

ortak kararları değil ama. Yasemin kendi isteğiyle işe gidiyor. Türk ve dünya edebiyatından merak ettiği yazarlar var, onların kitaplarını alacak, hayal dünyalarına dalmak için tüpe yani paraya ihtiyacı var. Köyde görev yapan öğretmenin okuması için bıraktığı kitapları yalayıp yutmuştu. Köye en son yirmi yıl önce gelen ve Yasemin dünyaya merhaba dediği yıl köy okulunun kapanmasıyla memleketine tayinini isteyen Hasan Öğretmen’in kitapları onun ufkunu açmıştı. Şimdi yeni hayatları okumak istiyordu. Kasabada okurken adını derslerde duyduğu yazarları... Bu yüzden sevinçliydi.

Rabia, baba zoruyla eve katkıda bulunmak için gidiyordu tarlaya. Babası ona “ Ya kocaya, ya tarlaya! Yok öyle ekmek elden su gölden!” demişti. Rabia ayak diremişti ama son gece yediği dayak ikna etmişti onu. Tüm itirazları kendisine şiddet olarak döndüğü için kendini sessizliğe adanmış, yenilgiyi kabullenmişti. Bir hafta öncesini, Kurban Bayramı arifesini hatırladı. Annesiyle tarladan geç dönmüşlerdi, annesi dünkü yemeği yeriz diye düşünüp başka yemek pişirmemişti. Babası “Sen benim iki gün aynı yemeği yemediğimi bunca yıldır öğrenemedin mi?” demiş ve annesine vurmaya başlamıştı. Rabia, annesine yapılına da annesinin bu adama boyun eğmesine de

dayanamamış ve “Yeter baba, yeter!” diye bağırmıştı. Babasının öfkesi bu kez kendisine yönelmişti, tabii fiziki şiddetle. Ruhu yaralıydı. Bu yüzden keyifsizdi. Yasemin’in yerinde olmak istiyordu içten içe.

*

Köylüler, yolculuğu çekilebilir kılmak adına türkü söylemeye başladı. Dilleri, dönen yaşlı kamyon tekerleklerine ayak uyduruyordu. “Hey on beşli on beşli/ Tokat yolları taşlı...” Neşeli bir türkü değildi bu. Hüzünlüydü çünkü ağıt maskesi takılıydı sözlerinde. Ezgisini biraz koşturursanız dinleyenler hemen oynamaya başlar ama bu kamyon kasasında bu türkünün hüznünü bilmeyen yoktu. Kısık sesle ve ağır bir ezgiyle söylediler. Ardından başka bir türküye geçtiler. Ezgisiyle sözleri kol kola girip neşeyi çağıran bir türkü: “Sabahlara dayanamam Osman Aga/ Yalancısın inanamam Osman Aga!” Kimi elindeki su şişesiyle kimi de alkışla eşlik ediyordu söyleyenlere.

*

Ezgi ve güfte sıcağa inat göğe yükselirken bir başka ses karışıyor türküye. Beklenmedik bir misafir... Türkünün neşesini bölen keskin bir fren sesi... Telaş. Korku. Şaşkınlık. Çılgılık. Güneş, görüşünü engelliyor diye gözlüğünü ararken karşıdan hatalı sollama yaparak gelen Toros’u son anda gören İsmail

direksiyonu sağa kırıyor. Frene basıyor. Bir iki yalpalama sonrası kamyon bariyerleri yarıyor, sazlıklar içinde sağa yatık duruyor. Gözlüğüne uzanıp almak için emniyet kemerini çıkararak İsmail, gözünün nurundan uzak düşmüş, bir ağacın gölgesine savrulmuş, hareketsiz yatıyor. Kafasından kan sızıyor. Köylülerin bir kısmı kamyonun altında kalmış, belli olmayan bir sesle yardım istiyor. Bir kısmı da sazlıkların içine yuvarlanmış. Herkesin üstü başı kan. Ortalıkta yolun sesi, yalın. Az önceki türküye eşlik eden şen şakrak seslerin, alkış ve su şişesi seslerinin yerini ne anlama geldiği anlaşılmayan tek tük sesler almış. Yasemin, otların içine yuvarlananlardan. Kımıldamaya çalışıyor ama başaramıyor. Vücudu ona biat etmiyor. Rabia kendinde değil, kamyon kasasının altında kalanlardan. Onun yakınlarında bulunan Hatice, dudaklarında dua, Rabia’ya sesleniyor, sesi büyüyebildiği kadar büyüyor ama Rabia ses vermiyor. Dakikalar geçiyor, Hatice gözlerini kapıyor. Gördüğü son yüz, Rabia’nın yüzü, duyduğu son sesse cırcır böceklerinin feryadı.

*

Jandarma kaza yerine yarım saat sonra ulaştı, ambulanslar da gelmişti ancak kazazedelerin birçoğu için artık çok geç. Birkaçı için hâlâ umut var. Yaralılar hemen sedyelere konulup

hastaneye yetiştirildi. Diğerleriyse ceset torbalarına kondu. Kopmuş uzuvlar ayrı ceset torbalarına. Trafik kazası adı altında umutların can vermesi, hayallerin ağır yaralanması... Yarım kalmış yaşantı hangi ceset torbasına sığar ki?

*

Kazayı haber alan aileler yakınlarının yaralıları arasında olmasını dileyerek kadit elleri böğürlerinde, hastaneye akın etti. Rabia'nın babası da onlardan biriydi. Kazayı şehir merkezindeyken duymuş, buradaki tek hastaneye gitmişti. Kızının ölmüş olma ihtimali, bu katı yüreği telaşa verip merhamet katına yükseltmişti. Yoğun bakım ünitesinin önünde bekliyordu. Derin bir pişmanlık duyarak kesik kesik dua ediyordu: "Allah'ım... ne olur... Rabia'yı... bana... bağışla." Her kelime arasında gözyaşı döküyordu. Kazayı kahvede duyan Yasemin'in babası, annesi ve teyzesini de alarak önce kaza yerine sonra şehirdeki tek hastaneye gitmişti. Diğer aileler gibi onlar da güzel bir haber almak umuduyla bekliyordu.

*

Hüviyetleri yanında değildi. Tarlada hüviyete ne gerek vardı! Hemen hepsinin yüzleri kaza sırasında aldıkları darbe nedeniyle şişmişti, kimisinde de yara izleri vardı. Bu yüzden kimlikleri henüz tespit edilememişti.

Yoğun bakımda bir genç kız gözlerini açtı. Hemşireler iyi durumda gördükleri hastaya adını sordu. Güldü. "Merhaba!" dedi. "Ben Yasemin!"

*

Yoğun bakım ünitesinin buzlu cam kapısı açıldı, tüm aileler ayaklandı. Yeni mezun doktor, ilk kez böylesi bir durum yaşıyordu, ne yapacağını, nasıl yapacağını bilemeyen bir ses tonuyla:

"Yasemin'in ailesi burada mı?"

"Buradayız Doktor Bey. Ne olur bize iyi haber verin."

"Gözünüz aydın! Kızınız kendine geldi."

"Çok şükür Allah'ım!"

"Birazdan biriniz yanına girebilir ama sadece beş dakika."

Annesiyle babası birbirlerine sarılarak mutluluktan ağladı. Yoğun bakımın önünde hasta yakınlarına ayıp olmasın, onlar incinmesin diye sevinç gösterisinden kaçındılar.

Rabia'nın annesi Yasemin'in kurtulmasına çok sevindi ama kızı için endişeyle bekliyordu. Beli tutulduğu için o gün tarlaya gitmemişti. "Kızım, sen kalsaydın da ben gitseydim." diye gözyaşı döktü. Babası, dualarının kabul olmadığından korkarak boğazında bir yangın... Sordu:

"Ya benim kızım..."

"Maalesef Yasemin dışında herkesi kaybettik. Başınız sağ olsun." İlk kez böyle bir kara haber veren doktor, hemen oradan uzaklaştı, odasına gitti.

*

Hasta bakıcıların yardımıyla Yasemin'in annesi yoğun bakımın önünde önlüğünü giydi, eldivenlerini ve bonesini taktı. Yeğenini, tanışlarını kaybettiği için üzgündü ama kızını sağ göreceğ olmanın mutluluğunu yaşıyordu. Tuhaf bir ikilem içindeydi. Hemşirelerin yönlendirmesiyle kızının yattığı bölmenin perdesini çekti, gözlerini açıp kapadı, inanamadı. Titreyen sesiyle : “Rabia!”

Kafama Dank Etti

İbrahim Daştan

EDİTÖR:
EZGİ DALAN

Toprak, ağzını açmış yeni gelecek olanı bekliyordu. Böcekler, karıncalar, yılanlar da hazırlığını yapmıştı. Diğer adaylar şimdilik sıranın kendilerine gelmemiş olduğundan memnun görünüyorlardı. Yel estikçe, taze toprak, çam ve ardıç kokularını dolduruyordu genizlere. Şehirden gelenlerle birlikte kalabalık gitgide artıyordu. Hah! İşte köyün en müstesna siması Çöllo dayı da elinden hiç bırakmadığı, at yerine kullandığı değneğiyle çıkageldi. Tırnakları ojeli ve kot pantolonlu, başlarını örtmeye çalışan kadınların yanından geçerken, ”Sizi gidi g..pecikler sizi. Kelerin söyledihlerini duydum. Benzerleriiz gibi siz de yuvama girdiiz, çohtan girdiiz de habariniiz yoh” dedi keler. Onu bilenler gülüşüyor, bilmeyenlerse korkup yanından uzaklaşıyorlardı. Gülenlere de sövüyordu. Beton yığınlarının arasından geçtikten sonra ana yoldan ayrılıp orman yoluna girdim. Nasıl da özlemişim. Toprak, çam ve ardıç ağaçları kokusu pencereden içeri doluyordu. Çocukken mahallemizdeki ilk cenazeyi evimize bitişik bahçe duvarından bakarak izlemiştim. Merak işte. İnsanın başına ne gelirse fazla meraktan gelirmiş derler. Bahçeye, altında ateş yanan içi su dolu büyükçe bir kazan koymuşlardı. Sabun kokusu ve ağlama sesleri geliyordu. Ondan sonra geceler boyu uyuyamadım. Yıllar sonra

falezlerden denize düşen yabancı genç bir kadın turistini cesedini teknedeki kıyıya çıkarırlarken görmüştüm. Yüzünü ve vücudunun bir kısmını havluyla örtmüşlerdi ama açıkta kalan sarı saçları ve sararmış bacaklarında yer yer morluklar vardı. Onu da bir süre unutamamıştım. Nedendir bilmem, şimdi ne zaman özellikle güzel sarışın bir kadın görüp tekrar bakmak istesem aklıma geliyor. İntihar etmişti belki de. Acaba intiharın böylesi daha mı acısız? Yüksekten kendini atıyorsun ve kurtuluyorsun. Ya da bir kutu ilacı yutuvermek. Yoksa doğalgazı açık bırakarak mı? Yok, yok, geride kalanlara yük olmayım. Fatura yüksek gelirden, ardından üzülecekleri yerde bolca söverler. Kemiklerim sızlar sonra.

Evin iki küçük köpeği ortalıkta geziniyor, gelenleri kokluyorlardı. Merhumun yakın akrabası olanlar, birbirlerini sarılıp teselli etmeye çalışırlarken aslında pek de sevmediğim şefimin son yolculuğunu hatırladım. Yağmurlu bir gündü. Havaya mı uydum bilmiyordum ama bir türlü engel olamıyordum gözyaşlarına. Kendime mi yoksa ona mı ağlamıştım? Ha, bir de eniştemin cenazesinde böyle olmuşum. Bir siyasi münakaşadan dört ay sonra pat diye gidiverdi. Hastaneye götürdüğüm ilk gece acilde müşahede altındayken doktor, yoğun bakım servisine

çıkartılması gerektiğini ama yatak olmadığı için beklememiz gerektiğini söylemişti. Bunun üzerine, enişteye, “Birisi ölecek de yatak boşalacak. Böyle saçmalık mı olur yaaa? derken göz göze geldik. Geri tuşu yoktu bu meretin. Demiş bulundum.

-Rahmetli Hüseyin amca üç aydır hastanede yoğun bakımdaydı. İyi adamdı. Nerde kaldı bu cenaze hâlâ gelmedi mi?

-Getiriyorlarmış yoldaymış.

-...bakkal dükkânım vardı. Bir gün, parasının sahte olduğunu sonradan fark ettiğim genç bir müşteri alışveriş yapmıştı. Birkaç ay uğramadı ama tekrar geldiğinde yakaladım. Benden kaçar mı? Bu parayı değiştir dedim. Kabul etmeyince dövdüm şerefsizi. Beni şikâyet etmiş tabii. Mahkeme, para cezası verdi. Bundan sonra ... partiye bileklerimi keser yine de oy vermem. On tane de evim var. Kira paralarını kesinlikle banka havalesiyle değil elden alırım.

-Yarın Fener’in maçı var. Yenersek şampiyonuz.

-Şimdi bu rahmetlinin dört oğlundan başka bir de beslengisi kız var ya, o da mirasa ortak olur bence.

-Öyle diyorsun ama son zamanlar hiç ilgilenmemiş bu ihtiyarlarla. Ne yüzle mirastan pay isteyecek o yüzünüz.

-Kim bilir? Belki de beslengisi değildi. Zaten o avrata benziyordu bu kız. Vay

Hüseyin amca vaaay!

-Neyle yapmış bu üç tane evi? Biz niye yapamadık?

Ayıp, günah değil mi beyler böyle şeyler konuşmak? diye tersliyorum ama hiç oralı değiller. Beni duymuyorlar. Ne akıllısı biliyor lafını ne delisi. Evin önü kalabalık. Daha önce bu kadar gelen olmazdı bize. Hayırdır inşallah. Seradaki domatesler toplanmamış daha. Vay, eşek sıpaları nasıl da yokluğumu bilip kaytarmışlar. Şu komşunun iki dönüm yerini de alsaydım oraya da sera yapardım.. Hastaneye yatmadan üç gün önce aldığım arabam. Kapının önünde duruyor. Herkes nasıl da bakıyor ama. Hasekiküpesi, Orkide, Buhurumeryem, Barış, Itır, Flamingo, Sardunya çiçeklerim hepsi boynunu bükmüş. Köpeklerimin gözleri buğulandı. E özlemişler tabii. İkinci ezanı okundu. Hacı Şakir sabunu kokuyor. Kalabalıkla beraber gidiyoruz ama birileri beni omuzlarına almış götürüyor. Takım şampiyon olmuş koçu da benmişim havasında. Ama niyeyse kimsenin suratı gülmüyor. Mezarlık göründü. Birini yatırıyorlar toprağa boylu boyunca. Üstünü kapatıyorlar. Kur’an okunuyor, dua ediliyor ben de âmin diyorum. İnsanlar dağılmaya başlıyor. Hoca efendi eğilip bir şeyler daha söylüyor sonra o da gidiyor. Her yer karanlık hiçbir şey göremiyorum. Tam doğrulmaya çalıştığım sırada kafamı bir yere dank diye vurduğumda uyanıyorum.

Mezarlıktan çıkışta kıymalı pide ve ayran dağıtılıyordu. Herkes iştahla yerken ben de uzatılan paketi alıp yemeye koyuldum. Çöllo dayı yine mırıldanmaya başladı. “Gasap Hüseyin, hesap var hesap, hem de ince hesap. Hesabını bilmeyenin g..üne geçer masat. Hesabını bilmeyenin...” Yine gülüşenler olunca, “Ne gülüyorsunuz lan? Açıkta bi şey mi gördüünüz? Size de var masat. Nah işte!” diyerek finali kol hareketiyle noktaladı.

Leylifer'e Son Mektup

Gamze Ay

EDİTÖR:
ZEMZEM GÜL

Aradan yıllar geçmişti. Kalbinin bir diğer yarısını bıraktığı o eve artık gelmişti. Hala yıllar önce yaptığı şeyin acısını çekiyordu. Bir yandan da kendisini rahatlatmaya çalışıyordu çünkü buna mecburdu. Kendisine bile bakamazken minicik bir yavruya bakamazdı. Acaba diyordu, “acaba gitmeseydim nasıl olurdu?”. Düşünceleri eşliğinde evin kapısına ulaştı. Büyük beyaz yalının önünde bir süre bekledi, çünkü içeri girmeye cesareti yoktu. Vicdanı buna el vermiyordu. Kendisini bu eve girmeye layık görmüyordu. Sonunda o cesareti topladı ve kolyesine takılı olan anahtarı çıkardı. Kapıyı açtı ve içeri girdi fakat daha ilk adımında hatıralar gözünün önüne gelmişti. Kapının hemen karşısında duran büyük aynadaki yansımasıyla göz göze geldi. Gözlerindeki o ışık yoktu artık, çünkü ışığını yıllar önce kendisi söndürmüştü. Kendisini bu karanlığa hapseden bir başkası değil, yine kendisiydi.

Hemen girişin sağ tarafında bulunan mutfığa doğru yürüdü, elleri titriyor, soğuk terler döküyordu. Biraz oturup kendine geldikten sonra salona geçti. Kırmızı karanfilleri aradı gözleri. Ne yazık ki yoktular. Soydan'ın her zaman oturduğu koltuğa geçti, onun yerine oturmak onun yanına oturmakla eşdeğerdi çünkü. Tam oturmuşken anıları tekrar gözünün önüne geldi.

Ağlamamak için kendi kendine oyalanmaya, etrafa bakmaya başladı. Kendi yerine baktı, bir zarf vardı. Soydan'dan uzunca bir süredir haber yoktu. Hemen telaşla zarfı eline aldı. “Leylifer Yıldız'a” yazısını görünce bunun bir mektup olduğunu anladı. Mektubu da alarak arka kapıdan bahçeye çıktı. Kırmızı karanfilleri burada da yoktu. Mektubu okumak için hemen kapının önündeki banka oturdu. Fakat bir türlü o mektubu okuyacak cesareti bulamıyordu. Ya mektubu okurken Soydan gelse ve ona kızsın, ne diyebilirdi? Soydan eşyalarının izinsiz kurcalanmasını hiç sevmezdi. Üstelik tek başına gidip terk ettiği bu eve iki kişi olarak dönmüştü, bunu nasıl açıklayacaktı? Kafasındaki düşünceleri bir kenara attı, bir süre elindeki mektupla bakıştı durdu, en sonunda mektubu okuyacak cesareti topladı ve yavaşça zarfı açtı.

09.03.2018

Merhaba Leylifer,

İlk sevgim, son mutluluğum ve tek umudum. Bu sana son mektubum. Seninle tanıştığımız ilk gün sanki dün gibi hatırimda hâlâ. Bu kocaman ama benim için bir o kadar da küçük olan, devasa yalnızlığımın mahpushanesi olan bu yalıda, mart ayının bir cuma günüydü ve elimde kitabımla camın kenarına oturmuştum. Bir ara uzaklara dalmışım. Bir tekne mavinin en sonsuz,

en derin, dünya üzerindeki tüm okyanusları kıskandıracak ve hatta gökyüzünü hasetlendirecek kadar güzel bir tonuyla, gözlerinle karşılaştım. Ne kadar mutlu ve ne kadar da güzel bakıyordun. Tamam dedim, işte bu kadar. Ben zaten sana teslim olmaya o günden hazırmışım Leylifer. Bir süre sonra beni yanlış anlamandan korktum, kitabıma eğdim kafamı. Ama okuyabilmek ne mümkün. Her kelime sana çıkıyordu adeta. Kendine gel be adam diyordum. Kendine gel, daha tanımıyorsun bile o kadını, kaptırma kendini diyordum. Sonra indin o tekneden. Kendimi denizin kenarında buldum ben de. Hatırlıyor musun, az kalsın düşecektin ayakların eteğine dolaşmıştı. Ben tutmuştum seni. Ve sen de lütfedip gülümsemiştin bana. Kalbimin sesi duyulacak da rezil olacağım diye nasıl korkmuştum Leylifer bir bilsen... Daha sonra bana adını söylemiştin. Leylifer... Gece ışığı... Bir isim ancak bu kadar uygun olurdu senin gibi bir kadına. Ay bile kıskanırdı yüzünün aydınlığını, güneş görse doğmaktan utanırdı. Benim karanlığıma ışık olman için Tanrı tarafından gönderildiğini işte o zaman anladım. Çünkü sen insan olamayacak kadar güzeldin Leylifer. Bu çirkin insanlıkta, senin gibi güzel bir kadının olması, mümkün değildi. Bu yalı, doğup büyüdüğüm bu ev, bana ilk kez güzel görünmüştü. Çünkü bu yalı

olmasaydı ben seni göremeyecektim. Artık bir mutluluk sebebim vardı. Düşün Leylifer, otuz yaşında bir adam, hayatı boyunca hiç gülmemiş, senin bir tebessümünle bütün üzüntülerini unutmuş, adeta yeniden doğmuş. Resmen bir Rönesans yaşattın bana Leylifer. Benim gibi geri kafalı bir adam bile bu yenilenmeden hiç şikâyetçi olmadı, olamadı.

Ah Leylifer, bir bilsen o günden sonra kaç gün, kaç gece o camın önünde oturdum. Belki gelirsin de görürüm diye. Ama gelmedin. O günden sonra seni uzunca bir süre göremedim. Ama olsun, birini sevmek için gözle görmek mi gerekir? Gözün gördüğünden ziyade kalbin gördüğünü sevmek değil midir aşk? Ben seni hep sevdim Leylifer. Yokken bile sevdim. Beni sevmediğini hatta belki de evli olduğunu düşündüm. Kendimden utandım belki evlisindir ve ben evli bir kadına âşık olmuşumdur diye. Ahlakımı sorguladım, beynim yeter diyordu ama kalp bu. Zaten kalp işin içine karışınca beynin hükümleri geçersiz değil midir?

Unutmak istedim seni, başkasını sevmeyi denedim. Ama yapamıyordum. Gönül laftan anlamıyor derler ya gerçekten de anlamıyormuş. Okuduğum her kitapta, işittiğim her bir nağmede seni buldum. Ne kadar tuhaf değil mi? Sadece birkaç dakika içinde gördüğün birine böyle bağlanmak... Ne kadar mantıksız ne kadar akıl dışı. Kendim bile

inanamıyordum bu halime. Ne yapmıştın ki bana böyle? Bir tebessüm ettin sadece. Tıpkı diğer insanlara ettiğin gibi bir tebessüm. Ben senin gözünde herkes gibiydim çünkü. Öyle de olması gerekiyordu zaten. İlk kez gördüğün birine âşık olacak değilsin ya. Sen akıllı bir kadındın benim gibi değildin ki.

Yine bir gün, her zamanki yerimde oturmuş yolunu gözlüyordum. Radyoda da bizim şarkımız, Fikrimin İnce Gülü. Bu şarkıyı her dinlediğimde seni gördüğüm ilk gün geliyor gözümün önüne.

***Fikrimin ince gülü,
Kalbimin şen bülbülü,
O gün ki gördüm seni,
Yaktın ah yaktın beni...***

Seni düşünüyordum. Ve gözümü asla kıyıya yanaşan teknelerden ayıramıyordum. Olur da gelirsin, bir iki dakika olsun görebileyim diye. Umut dolu bekleyişim olumlu sonuçlanmıştı. Kıyıya gelen teknelerin birinden indin. Evden çıkıp yanına gelmemek için zor tuttum kendimi. İyi ki de tutmuşum. Sen bana geliyormuşsun meğer. Seni misafir ettiğim an heyecandan ellerim titremişti hatırlıyor musun Leylifer? Kirk yıl hatırı kalsın diye kahve yapmıştım sana. Belki gerçekten de kirk yıl hatırı kalır da görüşürüz diye. Hatta heyecandan kahvemi az kalsın dökecektim de gülmüştün bana.

Bendeki etkini o güngörmüştün Leylifer.

Koskoca adam senin yanında çocuk gibi oluyordu. Belki hoşuna gitti belki de halime acıydın da mektup yazalım birbirimize dedin. Sebebini bilmiyorum ama işin ucunda seninle görüşmek varsa çok da önemli değil zaten. Dünyanın en mutlu insanı etmiştin beni. Gerçi seni görüp de mutlu olmamak olacak iş mi? Bu koskoca deniz bile sen yokken hep dalgalı, hava hep kasvetli. Ama bir de o günü düşün, deniz durulmuş ve en güzel maviliğine bürünmüştü. Sanki gözlerini kıskanmış da onun gibi olmaya çalışmış gibi. Hava da pek güzeldi. Güneş vardı ve gökyüzü de tıpkı deniz gibi masmaviydi. Doğanın bile böylesine âşık olduğu bir kadına âşık olmamak elimde miydi? Değildi Leylifer. Bir asker misali geldin işgal ettin topraklarımı ve ben de sana teslim oldum. Bu kadar işte...

Safirden bile daha maviydi gözlerin. Saçların ipek gibi yumuşacık, dalga dalga ve rengi de altını bile kıskandıracak kadar parlak ve güzeldi. Bir gün camın önünde otururken dünyanın en güzel varlığıyla karşılaşacaksın deseler inanmazdım Leylifer. Ama gel gör ki öyle oldu, her zamanki gibi camın önünde otururken birden hayatım değişti. Anlatmak da en az yaşamak kadar zor geliyor bana. Seni ve bana verdiğin mutluluğu anlatacak kadar güzel kelimeler bulamıyorum bile. Yine lafı çok uzattım değil mi? Sana hep yapardım böyle. Ama ne yapalım, ben de böyleyim işte, yıllardır süren

yalnızlıktan sonra hayatıma senin gibi biri girince tutamıyorum kendimi. Ne kadar yakınırdın bu huyumdan hala hatırlıyorum. Ama artık konuya dönmem gerekiyor Leylifer. Mektubumun başında bunun sana son mektubum olduğunu söylemiştim. Tam on bir yıl oldu tanışalı, sana bu on bir yılı anlatmak istiyorum. Dört yıl boyunca bir yuvayı paylaştık seninle ve yedi yıldır da hayatımda yoksun. Beni nasıl bir boşluğun içine bıraktın bir bilsen, bir anlatabilsen... Hayallerimin bile ötesinde bir boşluk, anlatılamayacak kadar büyük ve gerçekten de bomboş bir boşluk senin yokluğun.

Senden gelen mektubu elime alırken kalbim adeta bir çocuk gibi pır pır ederdi. Ter dökerdim, ellerim titrerdi. Çünkü bu kâğıda benden önce sen dokunmuştun ve o kâğıda dokunmak senin elini tutmak kadar mutlu ederdi beni. Mektubu açtığımda ise daha değişik olurdu. Yazının güzelliği karşısında hayran kalırdım. Okurken ağlamaktan korkardım. Gözyaşım kâğıda düşecek de mektubun yıpranacak, yazının mürekkebi dağılacak diye telaşlanırdım. Senden gelen her şey çok değerliydi benim için. İlk gelen mektubunda bana evimi çok beğendiğini yazmıştın, inanır mısın nefret ettiğim bu ev, yalnızlığımın hapisanesi olan bu ev bana ilk kez güzel görünmüştü o gün. Karanfilleri çok sevdiğini söylemiştin, bahçeme bir sürü kırmızı karanfil ekmiştim, hatta

vazolara, saksılara koyup evin içine bile bir sürü karanfil getirmiştin. Mektubunu okuduktan sonra ne yazacağıma uzunca bir süre karar veremedim. Olur da bir kabalık yaparım, yanlış bir şey söylerim de seni kaybederim korkusuyla. Kim bilir kaç tane kâğıdı buruşturup attım. Ya ellerim titriyor kötü yazıyordum ya da yazdığımı sana layık bulmayıp düzeltmem gerektiğine karar veriyordum. Nihayet ki birkaç gün sonra tam olarak sana layık olmasa da yazabildiğim en iyi şekilde yazmıştım mektubumu ve Attila İlhan'dan bir de şiir eklemiştim mektubun sonuna;

***Ben sana mecburum bilemezsin,
Adımı mih gibi aklımda tutuyorum.***

***Büyüdükçe büyüyor gözlerin,
Ben sana mecburum bilemezsin,
İçimi seninle ısıtıyorum.***

En sevdiğim şiirin, en sevdiğim bölümünü yazmıştım sana. Ne kadar da beni anlatıyor değil mi? Ben sana mecburdum Leylifer, içimi seninle ısıtıyordum.

Ama geçmiş zaman işte, sana ne kadar mecbur olsam da ne kadar içimi seninle ısıtsam da sen olmadan yaşayabildim. Olması gereken de bu değil miydi zaten? Ölsem ne olacaktı ki, öldüğümden haberin bile olmayacaktı ama ondan daha kötüsü şuydu; bir daha asla seni göremeyecektim. Yaşamak bana en azından bir umuttu, seni bir gün tekrar

görmem için bir umuttu. Keşke diyorum, keşke o zamanlarda öldürseydim kendimi, keşke yokluğunu yıllarca yaşamak zorunda kalmasaydım. O gün seni son görüşümdü, nerden bilebilirdim son olduğunu? Pencereme bakıp el sallamıştın, son kez geldiğini bilseydim yanına gelmez miydin? Bunun için mi küstün bana, bunun için mi bırakıp gittin beni? Binlerce kez özür dilerim Leylifer. Gelemedim yanına, kapımda kilit, camlarımda parmaklık... Ama bilseydim son olduğunu kuş olur uçardım yanına, bulut olur süzülürdüm, kelebek olur konardım omzuna bir günlük ömrümü de senin yanında geçirirdim, ah bir bilseydim.

Affet beni, gelemedim. Küstün gittin sandım, herkesi suçladım, herkese bağurdım. Ne olurdu bir dakika da olsa sana gelmeme izin verseler. Meğer ki onların hiçbir suçu yokmuş. Senin gitmene sebep olan onlar değil, benmişim. Bir insana en büyük kötülüğü yapan yine kendisiymiş. Sonunda bu kadar üzüleceğimi, yıkılacağımı bilsem hiç yapar mıydım böyle bir şeyi?

Bir daha seni görememektense keşke en başında hiç görmeseymişim diye düşündüm defalarca. Fakat sonradan da şunu fark ettim ki; hayatımın en güzel yıllarını yaşamışım seninle, sonunda çektiğim bu acıya rağmen yine de hayatımın en güzel yıllarıydı. Şimdi düşünüyorum da sonunu önceden bilseydim yine seni yaşamayı, seninle

yaşamayı tercih ederdim. Her güzel şeyin bir sonu vardır nihayetinde. Keşke sonumuz böyle olmasaydı ama elimde değil ki Leylifer. Senin yolunda çekilen acı bile güzel geliyor bana. Yokluğunun verdiği acı bile güzel anlayabiliyor musun? Ama varlığın... İşte o dünyalara bedel.

Sen benim kendime yaptığım en büyük kötülüksün Leylifer, aynı zamanda da en büyük iyilik. Vardın ama yoktun da; sevdim ama sevmedin de... Bu kadar zıtlığı o nahif bünyende nasıl barındırdın? Eğer dedikleri gibi, evet onların dedikleri gibi seni ben yarattıysam, nasıl başardım böyle bir şeyi? Yoktan bir kadın var edip kendimi terk mi ettirdim? Onca zaman hiç olmayan birine mi yazdım mektuplarımı? Peki ya senden gelen mektuplar, onları da mı ben yazdım? Kafam ne kadar karışık Leylifer bir bilsen...

Haddinden fazla olan her duygu zıttına dönüşür derler. Ben seni çok sevdim, haddinden fazla sevdim ama bu sevgim asla nefrete dönüşmedi. Çünkü biliyordum ki sen de beni çok sevdim. Benim iyiliğim uğruna beni bırakacak kadar çok sevdim beni. Teşekkür mü etmeliyim bilmiyorum çünkü ben sensiz iyiliği değil, seninle kötülüğü yeğlerdim. Asla senden nefret etmedim evet ama sana karşı sonsuz bir öfkem var. Onların eline beni bırakıp gittin ya; ayaklarıma zincir vurdun, kanatlarımda kırıldın gittin

ya Leylifer, sana olan öfkem asla dinmeyecek. Ne kadar komik değil mi? Burada ahkâm kesmek çok kolay, fakat o safir gözlerini görsem, altın sarısı saçlarımı koklasam geçecek bu öfkem biliyorum.

Sen benim zayıflığımsın, güçsüzlüğümsün. Ben hep yalnız kaldım; bu koca evde yalnız, yapayalnız kaldım da gocunmadım. Fakat Leylifer senin yokluğun beni bitiriyor, ruhumu eziyor. Sırf sen seviyorsun diye bahçemi, evimin içini kırmızı karanfillerle doldurdum. Bana karanfillerin büyülenmeyi ve aşkı temsil ettiğini, hatta rengi ne kadar koyuysa o kadar derin bir aşkı temsil ettiğini söylemiştin. Her yeri kıpkırmızı karanfillerle donatmıştım ben de. Fakat aşkımızı temsil eden o çiçekler bana artık acı veriyor Leylifer. Hepsini atacağım ama olur da gelirsin, çiçekleri göremeyince üzülürsün diye atamıyorum. Kim bilir belki de onları burada bırakır ben giderim başka bir yere. Sonuçta sen beni terk ettin çiçeklerini değil, öyle değil mi?

Belki de bu sebeptendir o çiçeklerin asla solmaması. Ben solmuştum, ruhum solmuştu çünkü sen yoktun. Ama o çiçekler hep canlıydılar, hep mis gibi koktular. Biliyorlardı senin onları bırakmadığını, senin bıraktığın kişi bendim, senin hiç yokmuş gibi ardında bıraktığın o enkaz bendim.

Ama gel gör ki ben o demir parmaklıklardan kurtuldum Leylifer.

Tıpkı senin benden kurtulduğun gibi. Masmavi denizi görebiliyorum hala, yağmurlarda ıslanabiliyorum, yıldızları izleyebiliyorum. En çok da bunu seviyorum, yıldızları izlemeyi. Çünkü sen gittikten sonra benim leyliferim o yıldızlardı. Tıpkı senin ışığın gibi, benim dünyamı aydınlatan da artık o yıldızlardı.

Sana ait olan her şeyi, seni hatırlatan her şeyi yok ediyorum artık. O çiçekler de buna dâhil. Çünkü senin varlığını hatırlamak benim canımı yakıyor. O safir mavisi gözlerinin gönlümde oluşturduğu okyanusları yine o safir mavisi gözlerin bir fırtına ile dalgalandırıyor ve inanır mısın bu dalgalar beni çok yoruyor artık. Bu dalgalarda yüzecek gücüm kalmamış, minicik bir kayığım varmış o da senin gidişinle batmış, böyle hissettiriyorsun artık bana. Seni hatırladıkça hala kalbim deli gibi atıyor. Fakat bu sefer sana olan aşkımdan değil; seni hatırladıkça hala ellerim titriyor, fakat bu sefer heyecandan değil; seni hatırladıkça üşüyorum çünkü Leylifer, fırtınalarında ayakta duramıyor okyanuslarında yüzemiyorum artık. Çünkü biliyorum ki o fırtına artık başkasının meltemi, biliyorum ki o okyanusta artık bir başkası yüzüyor. Benim artık bu fırtınalı yerde de bu sonsuz okyanusta da yerim yok biliyorum, ama gidemiyorum.

Aklım başıma daha yeni geliyor. Ah be

adam diyorum, hiç var olmayan bir kadına nasıl tutundun böyle, nasıl inandırdın kendini... Bütün bu olanlar bana artık çok saçma geliyor. Kendi kendimi kandırmışım, bir kadının beni sevdiğini düşünmüş ve yıllarca kendimi oyalamışım. Bir tarafım da hala gerçekten var olduğuna inanmak istiyor. Mektuplarımıza bakıyorum, yazılarımızı karşılaştırıyorum, aynı el yazısı olmadığına yemin edebilirim Leylifer. Herkes ama herkes senin hiç olmadığını, her şeyi benim tek başıma yaşadığımı söylüyor. Ben bize inanıyorum, inanmak istiyorum, bir yanlışa inanıyor olmaktan çok korkuyorum. Senin hiç var olmama ihtimalinden çok korkuyorum.

O korkunç yerden çıktıktan sonra tekrar aynı koltuğumda oturdum ve günlerce gelen tekneleri izledim. Hala sana dair bir umudum vardı ve geleceğine inanıyordum. Her sabah erkenden kalkıp o camın kenarında seni bekledim Leylifer, ben seni hep bekledim, sen gelmedin o ayrı... Bahçeme daha çok karanfıl ekdim, belki gelersen dikkatini çeker diye, tüm pencerelerimin önünde saksı saksı karanfiller vardı. Tıpkı senin gibi kokuyorlardı ve yokluğundaki tek tesellim onların kokusuydu. Sanki bir saksıda sana bakıyormuş gibi baktım onlara. Sanki her bir yaprağı senmişçesine dokundum çiçeklere. Hem sevgiyle hem de incitmekten korkarak dokundum, kokladım.

Aşkların en güzeli kavuşulamayan, tek

yönlü aşklardır derler. Hangi deli söylemiş, hangi deliler inanmış buna? Sana bu karanfillerin rengi kadar aşığım Leylifer. Sana bu kadar aşırken kavuşamamak, görememek hiç güzel gelmiyor bana. Yavaş yavaş tükeniyorum; ömrüm, sağlığım, bedenim, her şeyim tükeniyor tek ilacım sensin ama sen neredesin bilmiyorum. Derdimin dermanını nerede nasıl bulurum bilmiyorum. Bu ilacı bana verebilecek bir doktor var mı hiç sanmıyorum.

Her gece yıldızları izliyorum, dünyayı aydınlatan o yıldızlardan birinin sen olduğunu düşünerek aşkla bakıyorum onlara. Aklıma anılarımız geliyor, kendi kendimi gülümserken buluyorum. Ben ki gülümsemeyi bilmeyen bir adamdım, sen gelince öğrendim bir insanın nasıl güldüğünü, sen gittiğinde ise unuttum. Şimdi yalnızca anılarımız aklıma gelince gülüyorum Leylifer. Sonrasında ise saçlarının kokusunu arıyor, ellerinin sıcaklığını yüzümde hissetmek istiyorum ve ne oluyor biliyor musun? Bunları bir daha asla hissedemeyeceğimi hatırlıyorum. Tebessümle hatırladığım anıları gözyaşları ile uğurluyorum. İyileşmek dedikleri şey gerçekten bu mu? İyileşen insan her gün, her gece ağlar mı böyle? Hastayken bir kere dahi ağlamamıştım, hastayken her şey o kadar güzeldi ki. Hayat çok güzeldi, sevmek çok güzeldi, sevilme çok güzeldi, karanfiller çok güzeldi, hayallerimiz çok

güzeldi ve sen Leylifer, sen çok ama çok güzeldin. Hatırlıyor musun bir hayal kurmuştuk, bir kızımız olacaktı ve bir de oğlumuz. İkimizden bir parça dünyaya getirecektik. Senin gibi güzel olacaktı. Kızımız seni sevdiğim gibi sevecek, oğlumuz seni sevdiğim gibi sevecekti bir başkasını. Sonra torunlarımız olacaktı ki onlar bizim inci tanelerimiz olacaktı. Ne güzel hayallerdi bunlar. Hiç gerçekleşmeyecek olması ne acı.

Leylifer, ben bunları sürekli düşünüyorum ve sürekli kahroluyorum. Tüm bu yaşananlar beni o kadar üzüyor ki keşke unutsam diyorum, sonra da kendime kızıyorum. İnsan sevdiğini unutmuyor mu? Delicesine sevdiğin birini unutmak çok büyük bir sadakatsizlik değil midir? Unutmak istediğim her şeyden özür diliyorum defalarca. Fakat artık yaşım ilerledi ve hafızam güçsüzleşiyor Leylifer. Seni ve sana dair her şeyi unutmaktan çok korkuyorum. Azrail kapımı çaldığı anda bile aklımda ol istiyorum. Ben sensizliğe daha fazla katlanamıyorum Leylifer. Şu an bu mektubu sana yazıyor olmam bile o kadar acıması bir şey ki anlatamam. Yıllarca hastalık çekmiş bir adam, hayali sevgilisine mektup yazıyor. Ne kadar gülünç ne kadar acıması! Bir de iyileştigimi söylüyorlar, bu mu iyileşmek? Her şeyimi kaybettim Leylifer. Saygınlığımı, malımı, mülkümü, ışığımı, seni... Bir hastalık tüm bunları aldı elimden.

Şimdi sana bu mektubu yazıyorum, çünkü bir daha asla gelmemek üzere gidiyorum buradan. Madem sen bir hayalden ibarettin ben de bir hayale dönüşürdüm o halde. Evet Leylifer, zeki bir kadınsın ve doğru anladığına eminim. Bu mektup, bu fani hayatımda yazdığım son şey. Seni yazdığım şiirlerimi ve seni çizdiğim tablolarımı yakıyorum, kimse ama hiç kimse görmemeli bir delinin kendi kendine yaşadıklarını. Sana dair her şeyi yok etmeye karar verdim ve bu kararımın ardından fark ettim ki ben de yalnızca sana aitim Leylifer. O halde kendimi de yok etmem gerekiyor artık. Eğer olur da gelirsen bir gün, bu ev senindir Leylifer, istediğin kadar kal, hatta dilerim ki hiç gitme. Artık sadece son bir sözüüm var sana ki bu ölmeden önce diyeceğim son sözdür. Eğer bir hayalsen ve seni ben zihnimde yarattıysam iyi ki yapmışım bunu fakat sen bir hayal değilsen ve eğer gerçekten yaşıyorsan şunu unutma ki seni bir pervanenin ateşi sevdiği gibi seviyorum. Pervanelerin kaderi âşık oldukları ateşte yanmaktır Leylifer, bunu değiştiremeyiz.

Seni çok seven Soydan ULKUM

*

Mektup titreyen elleri arasından yere düştü. Sevdığı adam onun gerçek olmadığını düşünmüş ve bu uğurda kendi canına kıymıştı. Hâlbuki o, kızını da alıp gelmişti sevdiğinin kollarına. Soydan kendi kızını tanıyamadan, bir kere dahi kızının saçlarını okşayamadan yıllar evvel gitmişti bu dünyadan. Leylifer usulca ayağına kalktı. Kızı Güneş de o sırada mutfağın kapısının önünde annesini bekliyordu. Leylifer yüzünde kırgın bir tebessümle kızına baktı. Ne kadar da benziyordu Soydan'a.

Leylifer kızına arkasını döndü ve bu evde yaşayacaklarını söyledi. Güneş'e belli etmeden gözlerindeki yaş sildi. Soydan'ı düşündü. O, gecesine ışık olan kadını yaşamıştı fakat günlerini aydınlatacak olan kızının varlığını bile bilmeden bu dünyadan göçüp gitmişti.

Gorilden AI Haberi

Fatih Selvi

EDİTÖR:
AHMET ERGİN

Savana diye bize gösterilenin, belgeselcilerin yüksek megapikselli kameralarında çarpılmış birtakım maksatlı çekimler olduğunu bilmezdik önceleri. Çünkü onlar sadece kaydı kolay, keyifli, ezberlenmiş filmler izletir insana. Dünyanın zengin memleketlerinden kopup gelen bu belgeselci züppelerden bir grup, hasbelkader Orta Afrika gorilleriyle karşılaşsaydı, insanın keyfince dengesini bozduğu doğanın ne türden mağdurları olabileceğini kimseler öğrenemeyecekti. Savana hiyerarşisinde uzun yıllardır ihmal edilen bu gorillerin mutsuzluğunun bir nebze giderilmiş olması bize ne öğretmiş olabilir ki, diyorsunuzdur. Anlatacağım.

O zamanlar parçaladıkları antiloplarla semiren timsahların hüznü bakışlarından başkasını pek seyretmezdik. Çitalara yakalanmış domuz yavrusu çığlıklarından, aslanlara yem olacak bizon danalarının böğürtülerinden başkasını ya da. Kaplan az sonra yiyeceği yaralı

tavşanla oyun oynarken gülümsememiz bekleniyordu. Gün boyu bambu kemiren pandaları, rengârenk papağanları, asil kuğuları, nazlı flamingoları izliyorduk. Çiftleşmek için türlü şaklabanlıklar yapan Arizona kertenkelelerini; kimseye eyvallahı olmayan, kobraya, pumaya kafa tutan bal porsuklarını. Ta ki o güne kadar...

Hikâye şu: 1970'li yıllar. Savananın en kurak günlerini yaşadığı mevsimde belgesel çeken Amerikalı bir ekip insanların açlık ve hastalıktan kırıldığı, Orta Afrika Cumhuriyeti'nin Bangoran şehrine geliyor. Doğduğum, sevdiğim, yaşadığım şehre. Hemen gözümüzde canlandırılm: Hâkî renk kamuflaj giysiler giymiş iki erkekle iki kadın, güneş gözlükleri, şortlar. Kirden leşe dönmekten duyulan aleni gururun yansıdığı yüzler. Berbat beslenmekten ve hayvani bir yaşama adapte olmaktan duyulan o tuhaf hoşnutluk. Gördükleri her cisme ve canlıya yeni keşfedilmiş bir gezegenin el değmemiş bir ayrıntısını bulmuşçasına bakan gözler. Genelde eski bir cipin içinden yapılan uzun çekimler. Sanırım tablo kafalarda belirmiştir.

Kurak mevsimde debisi iyice düşmüş, yer yer bataklığa dönüşmüş, içi timsah kaynayan, kurudu kuruyacak durumdaki bir nehri gözlemliyorlar. Hâkim bir tepedeler ve birkaç heybetli ağacın gölgesinden faydalanmaktan

uzandığını, karnını tutup sarsıla sarsıla güldüğünü görüyor. İşte o dakika bu hayvanların hiç de zannedildiği kadar aptal olmadığını anlıyorlar.

Ekip üyeleri kameralara karşı burun karıştırmaktan hınzırca zevk aldığını keşfettikleri bu gorillerden artık çekindiğinden ormanın diğer sakinlerine yöneliyor. Çok uzaklaşmadan aynı alanda yaşayan papağanları gözlerine kestiriyorlar. İnsancıl, rengârenk papağanlar onlara oldukça özel görüntüler veriyor. Ellerinden ekmek, meyve yiyor, kollarına omuzlarına konuyorlar. Bu zeki kuşlarla geçirdikleri üçüncü günde ciplerine art arta atılan papağan ölülerıyla şoka uğruyorlar. Etrafları kısa sürede sarı yeşil renklerle donatılmış minik bir tepeciğe dönüşüyor. Gerçek tüm çıplaklığıyla gözlerini alıyor. Doğadaki bazı türlerin çok daha fazla ilgiyi hak ettiği gerçeği kafalarına böyle dank ediyor. İnsanın sadece dışardan gözlemleyip içindeki karmaşaya akıl yetiremediği bu doğa düzeninde daha uyanık, daha aktif bir rol edinmesinin elzem olduğu sonucuna varıyorlar. Ormandaki çalışma saatlerini goril ve papağanlara bölüştürerek çekimleri aceleyle tamamlıyorlar. Yeni buluşlarını bir an önce medeniyetin dikkatine sunabilmek için apar topar ülkelerine dönüyorlar. O gün bu gündür goriller

de belgeselcilerin ilgi alanına dâhildir. İşte böyle. İnsanoğlu, kendini bilginin efendisi sandığı modern zamanlarda bile doğadan yeni dersler almaya devam ediyor. Yakında başka göz ardı edilmiş türlerin, tenlerin çarpıcı hikâyelerini de duyarsak şaşmayız. İnsan yeter ki doğanın el değmemiş gizemlerine, saklı köşelerine adım atmaya erinmesin. Gözünü açık tutsun, sağduyuyu, adaleti, merhameti yitirmesin. Goriller bize tam olarak bunları söylüyor.

Sarmalayan Yanılsama

Pınar Altay

ÖYKÜ

EDİTÖR:
EZGİ DALAN

Okuldan eve yürürken, daha evlerinin avlusuna gelmeden almıştı sarmanın kokusunu Nil. "Anneannemin sarması bu," dedi kendi kendine: üzeri narlı, içi kuş üzümlü, bol baharatlı...

Bazı kokuların insanı oradan oraya savurduğu doğrudur. Kiminin yüzünde bir tebessüm oluştururken, kimini darmadağın eder. Bu leziz sarmanın kokusu da onu, anneannesinin dizlerine götürürdü; o sıcak kucağa, o güvenli limana.

Gözleri dolu dolu girdi eve Nil. "Anneciğim," dedi yutkunarak, "anneannemin sarmasından yapmışsın." "Evet," dedi annesi. Onun da gözleri buğulanmıştı. İkisi de gözlerinden süzülen birer damla yaş birbirlerinden gizlice sildiler.

Sevdiğin kişi bilinmedik diyarlara gittiğinde, geride kalan her şey onu hatırlatır sana.

Hatta elbirliğiyle, kol kola verirler; eşyalar, anılar, mekanlar... Sana unuttuğunu sandığın hatıraları yeniden sunmak ister gibi, derin derin yeni hikâyeler yazarlar.

Anneannesinin odasında kalan tespihi, yazması, sapı kırık gözlüğü, serin havalarda sırtına geçirdiği yeleş—hepsi bu hikâyeye yazma yarışında başı çekerdi. Odaya her girdiğinde, başka başka şeyler anlatırlardı Nil'e.

"Bilir misin, bu tespihi çekerken ne göz yaşları döktüm en çaresiz anlarımda," demişti bir gün. Bir başka

gün, "Çocuklarıma ettiğim duaların eşlikçisiydi bu tespih; içimi huzurla doldururdu," demişti. Bir seferinde, "Dedenizle geçirdiğim onca sevgisiz güne inat, gülümseyebilmeyi başarabildiysem, işte bu zaferin şükürüyle çekmiştim o tespihi..."

"Sırtıma çöken ağırlıkları bu yeşle örttüm." derdi çoğu zaman. Başka bir güne, "Üç numara gözlüğümle dahi göremediğim gerçekleriydi hayatın." diye fısıldardı. Hangisi doğrudu, bilmiyordu Nil. Belki de doğrusu, eğrisi yoktu. Hepsi doğrudu belki de. Çünkü hayat, tüm olasılıkların bir araya geldiği bir denklemdi.

Yaşanmış neşeli, kahkahalı günler; can sıkıcı, çatık kaşlı anlardan fazlaysa "mutlu bir ömür" diyorduk geçmişe. Tersine olduğundaysa, mutsuz bir ömrün mühürlenmiş hâli gibi... Çünkü hiçbir zaman her şey tamamen iyi, güzel olamayacağı gibi; hep kötü ve çirkin de olamazdı onun nezdinde.

Nil odasına geçip üstünü değiştirdi. Ardından banyoya girip ılık bir duş aldı.

Suyun altında, bedenine yapışan ağırlıkların akıp gittiğine inanırdı hep. Su yalnızca bedeni değil, ruhu da temizlerdi. Kısa duşlarda pek mümkün olmasa da, uzun banyolarda ruhun kuytularına bile erişirdi.

Kafasına doladığı havluyla alt kata indi. O havlu, hem saçlarındaki suyu çeker hem de zihnindeki fazlalıkları süzer

gibiymi. Şimdi, anneannesiyle buluşacaktı — bin terapiye bedel bir buluşma gibi...

Annesi, tabağına sarmaları muntazam dizmiş, üzerini de kıpkırmızı nar taneleriyle süslemişti; tam anneannesinin düzeniyle. Nil, ilk sarmayı almadan önce birkaç nar tanesini attı ağzına. “Hayat gibi,” diye düşündü. “Hem tatlı, hem de kekremsi...”

İlk sarmayı ağzına attığında, birden buz gibi evi ısıtmaya çalışan minicik sobanın yandığı o bayram sabahına gitti. Dedesiyle anneannesine bayramlaşmaya gittikleri o gün...

Sobanın üstünde kuruyan fanilalar, yamalı donlar — bayram şerefine kaldırılıp dolaplara saklanmıştı.

Bu topraklarda, gördüğümüzü başkasından saklamak yazılı olmayan bir kural gibiydi.

Kendimizi müşkül göstermek, ayıp sayılırdı. Eve gelen misafire, yılda bir zar zor yediğimiz şeyleri ikram etmek... Sanki "biz hep böyleyiz" diyebilmek için.

Bir özenden çok, hayata karşı savunma kalkanıydı bu davranış.

Nil'in gözünde o gün, sarı çiçekli elbisesi vardı. Annesinin sımsıkı topladığı saçları, rutubet kokusuna karışan tütün kolonyasıyla birleşmişti. Boynunda küçücük bir harçlık çantası asılıydı. Dedesi, üç aylıktan kalmış son parasını, ellerini öptükten sonra

usulca sıkıştırmıştı o çantaya — biraz da mahcup bir edayla. İnsanın “dünyaları verirdim” diyemeyişiydi o bakış. O parayı Nil de avucunda sıkarak büyötmeye çalışır gibi taşıdı hep.

Oysa o, hiçbirini ummazdı. Bilirdi annesiyle dedesinin içindeki ağırlığı, yoktan var etmeye çalıştıkları o mücadeleyi. Evlerine her gidişinde, onu mutlu etmek için verdikleri savaşa şahit oldukça, kendi varlığından utanırdı bazen.

Dedesinin ahşaptan oyduğu oyuncaklardan çıkan kıymıklar, ellerinden çok kalbini acıttırdı. “Keşke bu kadar da çok sevmeseler beni,” diye geçirirdi içinden. Çünkü bazen, birinin seni çok sevmesi, altında ezilirsin de... Sonra da kendine sorarsın: “Ben de acaba yeterince seviyor muyum?”

Hah, işte o.

Şimdi, pirincin naneyle buluştuğı o ilk lokma damağında dağılırken, midesine; oradan da bağırsaklarına doğru inerken, beyninde bir kurmaca gibi dolaşan o anılar... Aslında bir yanılısama olduğunu bilerek yutkundu Nil — ama yine de yuttu.

Nazan Teyze (I)

Fazlı Buğu

Çok düşünürüm bazen kendi kendime. Tek başıma süklüm püklüm dolaşırken evin içinde mesela. Eski apartmanımızla hemen hemen aynı görünüşe sahip bu yeni apartmana niye taşındığımızı ama bir türlü bulamam. Bulmaktan tamamen umudumu kestiğim anda da bana neyin yardımcı olabileceğini düşünmeye başlarım sonra. Babam... hımmm... Bunu daha düşünür düşünmez iyi bir fikir olamayacağına karar vererek rafa kaldırıyorum hemen. Tekrar düşünmeye dalacakken annemin o sevecen güleç yüzü dikilir karşıma. Evet, derim kendi kendime kesinlikle bu çok iyi bir fikir ve ardından hızla ona açılmayı düşünürüm.

Yine böyle düşündüğüm anların birinde sözüm ona televizyonun tam karşısında, annemim gözbebeği Isparta işi halısına sere serpe uzanmış hikâye kitabımı

okumaya uğraşırken anneme bu soruyu sormak için büyük bir isteğin içimde dönenip durduğunu fark ettim. Hemen kalktım mutfağa doğru yürüdüm. Nasıl olduysa sonra birden korktuğumu anlayarak vazgeçtim. Sadece titreyen ve geri geri giden bacaklarım değildi buna sebep. Bu yeni muhite taşındığımızdan beri annemde beliriveren garip davranışların da büyük payı vardı. Olur olmaz bana kızıp durmalarını unutmış değildim. Bir keresinde elini bile kaldırmıştı bana vurmak için. Sonra çekil git başımdan azarıyla neyse ki yırtmıştım ama bu bile çok dokunmuştu bana. İyi hoş eski

evde beni dövmüştü ama o zamanlar daha çok küçüktüm. Bunun anlamını tam olarak bilemezdim. Çevremden gördüğüm kadarıyla bunun normal olduğunu bile söyleyebilirdim üstelik. Herkes uzun dar sokak boyunca kovalayıp dururdu çocuğunu eski mahallemizde. “Gel ulan yoksa kırarım kafanı? Yine mi gazoz? Üstünün başının hali ne öyle? Seni bir yakalarsam? Gel buraya... Gel dedim...” Sonra da sürüp giden o kovalamacalar. Mahalle dersin ki festival alanı... Bakmayın annemin o zamanlar “dibi çıktı artık bu sokağın, çingene mahallesini aratmıyor” dediğine. Aslında o da çok memnundu bu durumdan. Nerden mi biliyorum? Hiçbir kovalamacayı kaçırmadığı gibi bunların çoğuna bizi de katmaktan hiçbir zaman imtina etmemişti de ondan. “Gel ulan, kaçma benden... Bir geçirirsem elime şart olsun ki kafanı kıracağım!” derdi ya çoğunda ama daha kafamı hiç kırdığı da olmamıştı. Beni bu uzun koşturmalardan sonra ancak ele geçirdiğinde elindeki sopayı, terliği yere fırlatır beni sevecen sayılabilecek bir şekilde canımı çok acıtmayan şamarlarla tozumu almaya çalışır ve eve sokardı. Ben bu dayak işinin evde bile sürüp gideceğinden korkarken annem eve girer girmez her şeyi bir çırpıda unutuverirdi. Kendi, mutfağa yâda banyoya çamaşır yıkamaya giderken beni evin içinde

özgür bırakırdı. “Üstünü başını soy, pijamalarını giyip televizyonun karşısına geç!” demez, “Ne halin varsa gör. Akşama yetiştirmem gereken birçok iş var. Beni bunları yapmaktan alıkoyma da ne yaparsan yap!” derdi sanki. Bende tüm gün koşturmaktan canı sıkılmış haylaz çocuklar gibi bu anlaşmaya, yaptığım “yanıma kar kaldı.” sözünü kendimce yeterli bularak, kanepeye sere serpe uzanır, annemin bağıra çağıra tutturduğu şarkıların birine kulak kesilirdim. Ve ne kadar mutlu bir aile olduğumuzu düşlerdim. Evet, mutluyduk, annem, ben ve her ne kadar annem kadar sevincini sık sık ifşa etme gereği hissetmese de babam da memnundu biliyordum. Öyleyse babam niye durup dururken huzurumuzu bozan bu kararı almış, bizi niye buralara sürüklemişti, işte bunu hiç anlamıyordum.

Evet, küçük de olsam evde alınan her karar da babamın imzasının olduğunu çok iyi biliyordum. Bir şeye karar verdi mi annemi katiyen dinlemezdi. Annem her ne kadar “Olmaz, ben istemiyorum. Bak geçen sefer beni dinlemediğinde nasıl pişman oldun unuttun mu? Yine öyle olursa bana hiç ilenme? Aha şuraya yazıyorum hiç gözünün yaşına bakmam söyleyeyim.” dese de babam bu tehditlere pek pabuç bırakacak adam değildi. Şu sözlerle ağzının payını hemen verirdi.

“Ah sen de karı, yine açıldı çenen. Ne çok konuşuyorsun? Senden yardım filan istediğim yok. Yeter ki kes şu dırdırı, başka hiçbir şey istemiyorum senden...” Babam da çoğu erkek milleti gibi kadınların saçını uzun aklı kısa olur diyenlerdendi. Annemle kavga ettikleri zaman çok duyardım ondan bu sözü. Kavgaların sonunda annem arkasını dönüp hıçkırarak odasına, kendini yatağına bırakmaya giderken babam bana dönüp; “Kadınlar hep böyledir evlat. Her şeyin onların dediği gibi olmasını isterler. Ama bilmezler ki istedikleri o şeyin gerçekleşmesinin aslında imkânsız olduğunu. Ah bilseler bilseler! Sorun da burada ya bilmezler. Çünkü evlat bu kadınların saçını uzun ama aklı kısadır. Unutma bu sözümü, evlenince sen de bana hak vereceksin.” Öyleyse şunu biliyordum ki buraya gelme kararını katıyen babam almıştı. Bizi buraya çeken oydu tamam ama niye yaptığını gerçekten bilmiyordum. Sonra annemin eski mutluluğu da pek kalmamıştı artık bu yeni evde. Tüm gün evde oturup durmak dışında hiçbir şey yapmıyordu. Misafiri bile o çok övündüğü misafirlerini bile eskisi gibi artık istemiyordu. Oysa eski evimizin vazgeçilmez bir parçası olan bu kişiler hiçbir daim eksik olmazdı evimizden. Çoğu zaman onların geleceğini etrafına neşe saçarak anlatırdı annem. “Ah aman Allah’ım misafir geliyor. Oo! Hazırlanmam l

azım. Evde de hiçbir şey yok. Hımmm... Önce mutfağa gidiyim bir koşu ne eksik bir bakayım.” Dediği gibi yapar ve koşarak mutfağa giderdi. Çabucak geri gelir bu kez de yatak odasına giderek üstüne başına bir çeki düzen verdikten sonra da bir hışımla dışarı atardı kendini. Elinde birçok poşetle çok geçmeden geri gelirdi. Bunun yorgunluğunu daha tam üstünden atamadan babamı arar heyecanla akşama alınacakların listesini sıralar sonra mutfağa geçerek hummalı bir çalışmanın içinde bulurdu kendini.

Hem şimdilerde yaptığı gibi benim senin misafirin diye bir ayırım yaptığını da görmemiştim hiç annemin. En son geçen gün, babam halasının birkaç günlüğüne bize misafir geleceğini söyleyince evde bir kıyamettir koptu. “Yine seninkiler yine seninkiler! Ben hiç rahat yüzü görmeyecek miyim? Ömrüm akrabalarını indirip kaldırmakla mı geçecek? Baksana şu halime? Beni gören torun torba sahibi zanneder. Oysa daha ilkokula giden bir oğlum dışında... Kocadım kocadım görmüyor musun? Hiç mi acımıyorsun şu halime? Acıyorsun ama bu halime değil? Genel halime... Beynimin içine? Bunca yıl saçını süpürge et, çalış didin güzel sözler duyacağın yerde bu laflara mazhar ol... Aman Allah’ım ne günahım vardı? Saçmalıyorum...”

Uzattıyorum gene değil mi? Çenem açıldı. Tabi ben konuşunca dır dır olur sen konuşunca haklı?” Ve sonra laf her nasılsa dönüp dolaşır bu kez babamın kendi akrabalarına iltimas geçtiğine gelirdi. “Benim anam babam her geldiğinde bu eve, yabancı muamelesi gördü. Seninkilerse...” Babam atılırdı hınçla burada lafa. “Ne varmış benimkiler de? Hem seninkisi benimkisi mi oldu şimdi allasen? Ne kadar ayıp... Kendi anamı babamı nasıl sevip saydıysam, seninkileri de o kadar...” “Sevmedin tabi. Sevmedin hiç, nerde sevdin ya? Bir gün et mi pişti hani onlar geldiğinde? Ha? Nerde? Ama seninkilere gelince her gün bir ziyafet...” “Yok, daha neler hanım. İftira atıyorsun. Bizimkilerin kolesterolü var. Sebzeli yemeklerden yapmak gerek, doktor tavsiyesi diyen ben miydim? Sonra benimkilere her gün ziyafet de nerden çıktı? İftira atıyorsun.” “Ha iftira... İftira demek ki... Ya en son giderken yanlarında götürdükleri onca öteberi? Ceplerine konan onca harçlık? Onlardan sonra aylarca belimizi doğrultamamız?” “Al işte yine iftira. Hem de kuru iftira. En son geldiklerinde sizinkilerin biletlerine varana değin harcamayı ben yapmamış mıydım? İlaçlarını, eski ödenmemiş faturalarını, borçlarını ve ceplerine konan harçlıkları söylemiyorum bile. Ama bizimkilere,

evet bizimkilere sen böyle bir ayrımı uygun gördüğün için ben de böyle söylüyorum ha unutma sakın! Evet, bizimkilere gelince, ne dediğin gibi ceplerine konan onca harçlık söz konusu ne de yığınla öteberi. Birkaç ıvır zıvırdı sadece yanlarında götürdükleri o kadar. Biletlere gelince, onları da ta memleketten kesip gelmişlerdi. Unuttun mu? Yalan mı? Hadi yalan de?” “Hadi oradan, onlar kesmişmiş. Gidip kendim kesmesem... Hadi neyse bunu geçtik diyelim ya kız kardeşime ne demeli? Kız kardeşim ne zaman geldiyse buraya gözü yaşlı ayrılıp gitti her seferinde. Seninkiler yani senin arsız kardeşlerin ne yaptı? Semirip üstüne üstlükte sağalıp da gitti.” “Tövbe tövbe, seninkiler benimkiler lafı... Niç! Niç! Ayıp hanım ya. Vallahi ayıp...”

Babamın, anne ve babası terk-i diyar edince kısmen azaldı bu tartışmalar evimizden belki ama zaten dediğim gibi son zamanlarda misafirlerin sayısında da öyle. Ama her şeye rağmen benim söylemek, dikkatinizi çekmek istediğim şeyler bunlardan varit değil elbette. Annem böyle ağlaşıp dururken babama, hazır laf misafirlere açılmışken ben size, bize gelen en renkli misafiri dilim döndüğünce anlatmaya çalışacağım. Ne dayım ne de halam, ne de onların çocuklarıydı umurumda olan. Bu

sözlerimden akrabalarımı sevmediğim anlaşılmasın sakın. Elbette ki severim. Hele ki dedem ve ninemim gelişleri bende hep bir bayram sevinci yaratmıştır. “Ağam, paşam, evimizin atası, soyumuzun devamı, beyimiz gel hele yanımıza,” deyip beni sevişleri yok muydu? Yüzümü kızartıp bozartması bir yana nasıl hoşuma giderdi bu sevmeler anlatamam. Yüzümü yerden alamasam da bu sevişlerin çoğunda, kucaklarına atılmama engel değildi yine de bu. Onlar beni koklayıp öpmeye çalışırken tavan yapmış çocukluk duygularım onlara kolay teslim olmamamı söylüyordu diğer yandan. Bunda ne kadar muvaffak olurdum bilemem ama ben ne kadar sağa sola versem de kendimi, ellerimle kapasam da yanaklarımı onlar bir yolunu bulup yalapaşap ıslatmayı beceriyorlardı öpücük kondurdukları her bir yerimi. Ve bu biraz can sıkıcı, biraz da yorucu seremoni her nasılsa bir şekilde sonlanınca bende yarattığı özgüven patlamasını daima lehime kullanmayı bilirdim. Örneğin, onların varlığında çok kolay yaramazlık yapıyordum ve bu bizimkilerin sinirlerini hiç zıplatmıyor, derslerimi uzun süre tavsadığım da bile bu annemin gözüne batmıyordu. Bende bu fırsatı bulmuşken kâh televizyon karşısında kâh da yolunu bulduğum ilk anda

sokağa arkadaşlarımın yanına kaçarak değerlendirmeye çalışıyordum. Ama dışardan her geldiğim de ne kadar uğraşsam da üstüm kirlenmiş bir şekilde gelmemeyi beceremiyordum yine de. Bundan da kolayca yırtmanın bir yolunu bulmuştum neyse ki. Dedemle ninem salonda otururlarken usulca gidip sokulurdum yanlarına. Kirlendiğimi gören ninem bana gülerek, “Seni haylaz,” derdi. “Batırmışsın üstünü başını.” Benim yüzümün solduğunu görünce alelacele sözlerini geri alırdı hemen. Tabi bunda dedemin rolü de yadsınamazdı. “Kızma çocuğa hanım. Hangimiz çocuk olup da üstümüzü kirlletmedik ki? Ha sorarım sana?” “Kızdığım yok canım.” diye dümen kırardı ninem hemen. Şaka yaptım. Üzülme mü benim paşam? Ha? Üzülme sakın, annen şimdi değiştiriverir üstünü başını, yine tertemiz olur çıkarsın.” diyerek annemi çağırırdı. Çokça mutfakta yemek yapmakla uğraşan annem iyi bir çocuk olmanın ilk kuralı söz dinlemekmiş gibi anne ve babasından aldığı emirleri harfiyen yerine getirirdi. “Kızım, çocuğun üstünü başını değiştiriver. Biraz kirlenivermiş. Kızma ama bak oldu mu? Sende böyleydin unutma. Biz seni hiç dövdük mü?” Tabi dövmezdi annem beni bunca sözden sonra. Dişlerini sıkarak etimi çimdiklerdi sadece. Dışarı

salmamakla tehdit ettikten sonra da dönüp mutfağa giderdi.

Bir de Nazan teyzem vardı beni çok çok seven. Dedem ninem kadar severdi handiyse. Ben Nazan teyze derdim ama esasında bu kadının benim neyim olduğu konusunda hiçbir fikrim yoktu. Annem bu kadın bize her geldiğinde ‘Nazan teyze’ derdi diye ben de ona böyle diyorum. Benim de böyle söylememi isterdi ki bu kadın bir şey istediğinde, “Oğlum koş! Nazan teyze getire onu,” derdi. Kadın su isterse, “oğlum bak, Nazan teyzen su istiyor. Ya da oğlum televizyonun sesini kıs bak, Nazan teyzen rahatsız oluyor,” diye dişlerini biraz da sıkarak söylemeye özen gösterirdi. Ama bu kadın gittikten sonra annem arkada ki teyze lafını çabucak atar bazen başına bazen de sonuna kötü sözler bağlayarak bu kadına lanetler okumaya başlardı hemen. “Hiç çekilmiyor şu kadının çenesi. Ağzına ne gelse konuşuyor. Kafam şişti tüm gün. Çocuğa onca iş yükledik onun yüzünden. Eli kopasica kadın.” Annem Nazan teyze için beni işe koşarken isteyerek yapmazdı biliyordum. Onun deyimiyle onun çenesinden, sıkboğaz etmesinden kurtulmak için yapardı. Ya da kendi mecbur hissettiği için belki de. Misafirlere iyi davranmak gerektiğini söylerdi çünkü annem. Nazan teyze de misafir olduğu için

annem buna biraz da mecbur hissediyordu kendini. Peki, niye yapardı tüm bunları? Annem bu kadın hakkında niye kötü konuşurdu. O varken bir dediğini iki etmez gidince niye verip veriştirirdi. İşte bunu hiç anlamıyordum. İyi hoş annemin başkaca akrabalarımız hakkında da kötü konuştuğunu duymuştum ama konu Nazan teyze olunca nedense sürekli yapardı bunu. Bazen babamla, Nazan teyzeyi saatlerce çekiştirdiklerine bile şahit olmuştum. Oysa başka zaman babam dedikodu yapıyor diye anneme hep kızardı. “Çenen açıldı senin gene. Herkesi çekiştirmen yok mu? Bak bu huyunu hiç sevmiyorum. Ne istersin adamcağızdan (kadıncağızdan), bak işte onlar kendi evlerinde biz kendi evciğimizde rahat rahat oturup duruyoruz. Öyleyse onları kötü anmanın anlamı ne?” Peki, Nazan teyze hakkında niye bu hassasiyeti göstermezdi babam doğrusu bunu da merak ederdim. Birinde nasıl olduysa bunu ona hatırlatmak için bütün cesaretimi toplayıp kızmıştım. “Niye dedikodu yapıyorsunuz? Hani baba, kadınlar dedikodu yapardı? Hani kötü bir şeydi dedikodu? Sonra Nazan Teyze bize gelince niye güzel güzel konuşursunuz da o gidince başlıyorsunuz hemen onu kötülemeye? Onca ikram, onca hürmetle kapıya

kadar uğurlayıp bir de üstüne üstlük ‘yine gel, hep gel’ dediğiniz o kadına ne oluyor da birden bire sayıp dökmeye başlıyorsunuz? Niye toprak baksın onun yüzüne dediniz mesela?” Babam söylediklerimi can kulağıyla dinledikten sonra bir şey söylemek için en çok “Sen bizi mi dinliyorsun?” dedi hemen, yaptığının ne kadar yanlış olduğunu anladıktan sonra hemen kızarmaya başladı ardından. Kendini anca toparladıktan sonra bu kez hızla anneme döndü: “Hanım bak sen şu bacaksıza? Bizi dinliyormuş” dedikten sonra, tekrara bana dönerek: “Oğlum kötü bir şeydir büyükleri dinlemek. Bilmiyor musun sen?” diye devam etti. “Evet dedikodu kötü bir şey ama biz dedikodu yapmıyoruz ki, doğruyu konuşuyoruz.” Babam birden söyleyecek söz bulamamanın acısıyla susarken Annem yetişti hemen babamın imdadına. “Toz kondurmuyor Nazan teyzesine. Çok seviyor onu. Nazan teyzesi giderken ağladı arkasından bir daha gel dedi.” “Ya öyle mi?” dedi babam da “bak sen kerataya? Çok mu sevmiş Nazan ablayı?” Bu ağlama lafi gururumu kırmıştı. “Hayır, ağlamadım,” dedim hemen anneme dönerek. “O ağlayınca ben...” lafın sonunu getiremedim ama. Boğazım düğümlendi yine. Nazan teyze ne zaman söz konusu olsa boğazım yanıyor böyle. Kaç zaman var ki

gelmiyor bize bu kadın. Peki, niye gelmiyor? Eski evimize sürekli gelirdi oysa. Bu yeni evimize bir kere geldi sadece. Babamın toprak baksın onun yüzüne dediği o günden sonra bir daha da gelmedi kadıncağz. Peki, ne demekti ki ‘toprak baksın onun yüzüne’? Merakımın tavan yaptığı bir gün kalkıp bunu anneme sordum ama kızıp tersledi beni. “Öyle deme sakın bir daha. Nereden öğreniyorsun böyle şeyleri?” Bunun kötü bir şey olduğunu öğrendikten sonra bir daha kullandım. Üstelik babamın kardeşi için. Akşam yemeğinde babam üzgün bir şekilde abisinin hasta olduğunu söylerken; “Çok hasta. Geçen görmeye gittim. Yengem mutsuz gibi gözüküyordu ama doğrusu ben pek inanamadım. Her bir yerinden boya akıyordu. Giymiş giyiştirmiş. Sanki düğüne gidiyor. Bir de çocuklar var biliyorsun. Yazık küçücükler daha. Hiçbir şeyden haberleri yok. Perişan olacaklar en çok da onlara üzülüyorum. Yengem olacak kadın perişan edecek onları. Tıpkı ağabeyime yaptığı gibi. Bir gün olsun gün görmedi adamcağz. Göstermedi ki, ona cadaloz kadın. Ölse de kurtulsa diyorum ama...” Tam zamanı diye düşündüğüm o anda dilimden kendiliğinden düşüvermişti; “Toprak baksın onun yüzüne!” “Ne? Ne dedin sen?” diye bağırıldı bana babam. Ona yalancı dediğim de bile bu

kadar kızmamıştı bana. Kaşığı kaldırıp kafama vurdu. Annem, “Kafasına vurma çocuğun,” dedi. Sonra bana dönerek, “Daha geçen gün sana kullanma dedim, değil mi bu lafı?” diye kızdı. Ardından da babama dönerek az önceki sözlerimi kullanan kendiymiş gibi mahcup bir ifadeyle şöyle devam etti: “Nerden öğreniyor bu lafları? Okulda mı öğretiyorlar ne? Ah bilmem ki? Hemen yarın okuluna uğramak gerek. Evet, yarın öğretmeniyle...” Artık duymaz oluyorum onları. Gözlerimde yaş birikiyor. Bundan daha kötü sözleri onlar benim Nazan teyzem için kullanırlarken susup dinlemiştim sadece onları. Ve bana onca söyledikleri diğer laflar içinde tabi.

Annem Nazan Teyzeyi kötülerken çok geçmiş yıllara gittiği olurdu. Ta gençlik yıllarına... “Çok güzel,” derdi “hakkını yemeyelim bak kaltağın. Bir yürüdü mü sokakta tüm başlar ona çevrilirmiş. Annemler bu yüzden genç kızlığında onunla pek bir yere çıkmak istemezlermiş. Annemler ne zaman onunla çarşıya pazara gitsek günlerce dışarı çıkmadığımız olurdu derdi. Kadınlığımızdan, kızlığımızdan utandırırды bizi. Millet bu kadınsa, yanındakiler ne diye aşağılarmış bizimkileri. E boy desen bunda, takmak takıştırmak, giymek giyiştirmek desen o da. Bir de yakıştırmış ki sorma gitsin. Filmler

de çıkan artistler bile eline su dökemezmiş. Biraz kabiliyetli olsa ne filmlerde oynardı derdi annem ama o pek bilmezmiş böyle şeyleri. Sıkıntıya gelememiş daha doğrusu. Üstüne ışıklar mışıklar, bakışların çevrilmesinden rahatsızlık duymış. Sonra ben ne yapayım parayı pulu. Benim karnım tok böyle şeylere. Ben gönlümün prensini arıyorum ayol. Doydum ben her şeye. Şöyle boyu boyuma huyu huyuma birini bulsam başka ne isterim ki diyormuş. Aklına turp sıkayım onun derdi yine annem. Ne doktorlar mühendisler işadamları istedi de hiçbirine varmadı bu karı. İllaki gönlümün dediği olacak da olacak. İsterse hamal olsun. Yüreğim erimeli ki beni eritmeli ki ona varayım diyormuş. Eridi gerçekten de. Ama yüreği değil bütün bedeni. Bilemedi kıymetini. Beyoğlu sokaklarında çürüttü ömrünü deli kadın. En sonunda oralardan işsiz güçsüz takımından herifçinin birine yangın oldu. Aylarca peşinden gezdi durdu oğlanın. Günahı ona ama onu her işinde kullandı derlerdi annemler. Vesikalı bile yapmışmış. E adam şart koşmuş. Ya eve ekmek getirirsin ya da basarım tekme yi kışına. Kadın deli gibi vurgun adama. Adam da adam hani. Allah günah yazmasın ama maymun gibi suratı var derlerdi bizimkiler. Kısa şişman kelce bir şeymiş. Doğu

şehirlerinden birinden mi ne gelesiymiş. Kızı da oralara götürmüş bir zaman sonra. Karım diye tanıtmış ailesine. Onun da istediği buymuş ya zaten. Ailenle tanıştı karın diye tanıt kulun köpeğin olurum demiş istersen ondan sonra. Bilmem kaç yıl yaşamışlar o doğu ilinde. Bir iki çocuk da yapmışlar. Hal böyle olunca da mecburen nikâh kıymak zorunda kalmışlar.

Ama çocukları düşünen kim. Daha kundakta bebeyken onları orda bırakıp büyük şehre gelmişler bir daha bizimkiler. E rahat değillermiş, alışmış ikisi de sefahat hayatına tabi. Dururlar mı? Vur patlasın çal oynasın hayatına alışan insan nasıl dursun ayol? Bağlasan durmazlar. Sıkar böylelerini küçük yerler bilmez miyim? Neyse işte. Hadi bakalım bir daha ver elini Beyoğlu sokakları. Sonrası malum. Su testisi su yolunda... Adam Beyoğlu barlarının birinde vurulmuş. Kumar borcu falan... Ölüp gidince adam, bizim Nazan fingirdeğinin akli o zaman gelmiş başına. Vurmuş bir daha doğu illerine. Çocukları almak için ama vermemiş çocuğun ailesi. Verirler mi? Ne mal olduğunu anlamışlar tabi bunun. Otur kır boynunu burada yaşa demişler. Yoksa çocuk mocuğu unut. Bu kendini bilmeden bir zaman yaşamış yanlarında. Sonra gel zaman git zaman sıkılmış oralardan. Tabi

de çıkan artistler bile eline su dökemezmiş. Biraz kabiliyetli olsa ne filmlerde oynardı derdi annem ama o pek bilmezmiş böyle şeyleri. Sıkıntıya gelememiş daha doğrusu. Üstüne ışıklar mışıklar, bakışların çevrilmesinden rahatsızlık duymuş. Sonra ben ne yapayım parayı pulu. Benim karnım tok böyle şeylere. Ben gönlümün prensini arıyorum ayol. Doydum ben her şeye. Şöyle boyu boyuma huyu huyuma birini bulsam başka ne isterim ki diyormuş. Aklına turp sıkayım onun derdi yine annem. Ne doktorlar mühendisler işadamları istedi de hiçbirine varmadı bu karı. İllaki gönlümün dediği olacak da olacak. İsterse hamal olsun. Yüreğim erimeli ki beni eritmeli ki ona varayım diyormuş. Eridi gerçekten de. Ama yüreği değil bütün bedeni. Bilemedi kıymetini. Beyoğlu sokaklarında çürüttü ömrünü deli kadın. En sonunda oralardan işsiz güçsüz takımından herifçinin birine yangın oldu. Aylarca peşinden gezdi durdu oğlanın. Günahı ona ama onu her işinde kullandı derlerdi annemler. Vesikalı bile yapmışmış. E adam şart koşmuş. Ya eve ekmek getirirsin ya da basarım tekmeyle kışına. Kadın deli gibi vurgun adama. Adam da adam hani. Allah günah yazmasın ama maymun gibi suratı var derlerdi bizimkiler. Kısa şişman kelce bir şeymiş. Doğu

şehirlerinden birinden mi ne gelesiymiş. Kızı da oralara götürmüş bir zaman sonra. Karım diye tanıtmış ailesine. Onun da istediği buymuş ya zaten. Ailenle tanıştı karın diye tanıt kulun köpeğin olurum demiş istersen ondan sonra. Bilmem kaç yıl yaşamışlar o doğu ilinde. Bir iki çocuk da yapmışlar. Hal böyle olunca da mecburen nikâh kıymak zorunda kalmışlar.

Ama çocukları düşünen kim. Daha kundakta bebeyken onları orda bırakıp büyük şehre gelmişler bir daha bizimkiler. E rahat değillermiş, alışmış ikisi de sefahat hayatına tabi. Dururlar mı? Vur patlasın çal oynasın hayatına alışan insan nasıl dursun ayol? Bağlasan durmazlar. Sıkar böylelerini küçük yerler bilmez miyim? Neyse işte. Hadi bakalım bir daha ver elini Beyoğlu sokakları. Sonrası malum. Su testisi su yolunda... Adam Beyoğlu barlarının birinde vurulmuş. Kumar borcu falan... Ölüp gidince adam, bizim Nazan fındırdeğinin akli o zaman gelmiş başına. Vurmuş bir daha doğu illerine. Çocukları almak için ama vermemiş çocuğun ailesi. Verirler mi? Ne mal olduğunu anlamışlar tabi bunun. Otur kır boynunu burada yaşa demişler. Yoksa çocuk mocuğu unut. Bu kendini bilmeden bir zaman yaşamış yanlarında. Sonra gel zaman git zaman sıkılmış oralardan. Tabi

encik karı durur mu kuyruk sallamadan. Gelmiş yine buralara. Uzun bir zaman barlarda pavyonlarda sürtmüş durmuş. Sonra, sonrası... Güzellik ne ki anam gözde ki sürme. İki damla gözyaşına silinir gider. Kime kalmış ki bu dünya? Öyle olsa sultan Süleyman a... Neyse bu karının ismiyle gitmedi bu. Çarpılacağız tövbe vallah. Esi böyle işte. En sonunda dönmüş eski mahallesine. Bizim annemlerin bir alt sokağında otururdu zaten. Babadan kalma bir gecekondu vardı. Ev dediysek tam takır kuru bakır işte. Durulur mu o halde evde? Durulmaz tabi? En sonunda da sevmediği mahalleli yetişmiş yine imdadına. Ne yapalım ne edelim diye düşünürken toplanıp buna biraz yardım etmeye karar vermişler. Biraz kap kacak mobilya çanak çömlek derken düzmüşler evi. İyi güzel de ondan sonrası... Gemi yürümüyor ki bunlarla. Ocak tütmeden olur mu? Olmaz tabi. Nasıl olsun anacağım. Ah, ah...

DEVAM EDECEK...

Koku Koleksiyoncusu

Gülden Bulut

Eskiden bu kadar sarı değildi bu rafların rengi. Zamana karşı koyamayıp geçip giden yıllarda onlarda nasibini almış. Üzerlerinde biraz eğreti duran, biraz hayatın acımasızlığına karşı dimdik ayakta durmaya çalışan ama direnç gösterdikçe tek tük kıymıklarını çıkarmasından belli. Dükkanın kapısına kilitler vurulmadan buradaki yaşanmışlıkları saklamak için ayırdığım ağzı altın sarısı parıltısında kapakları olan küçük kavanozlarımın kapaklarını tek tek açıyorum. Bütün kasabanın büyük bir heyecanla açılmasını beklediği açılışını hızlandırmak için el birliği ile kimin elinden hangi iş geliyorsa esirgemediği dükkân burası. Önce tüm rafların erzaklar konmadan önceki harcanan emeğin, heyecanın, umudun kokusunu saklıyorum küçük kavanozlarıma. Rafların üzerine üzerindeki kıymıkları kaldırmadan hafifçe eğik bir şekilde tüm kokunun dolmasını bekliyorum. Koku kavanozun kapak kısmına yaklaştığında eğimi yine hafif bir şekilde düzeltiyorum. Her şey hafif ve yavaş hareketlerle olurken kapak kapatma kısmında hızlı hareket etmeye çalışıyorum. Doldurmuş olduğum koku kavanozun içinden

kasaba halkı gibi kaçıp gitmesin diye. Hayatta yaşanan acılara zamanla alışıldığı gibi yaşadığı güzel anlara da alışmış insan. Alıştıkça ilk zamanlarda duyduğu heyecanı, sevinci, şükürü ve değer terazisindeki ağırlığını unutmamış. Kokuların yoğun olduğu yerdeki duyarsızlaşma duygulara da sirayet edermiş. Zamanla en derinden hissedilen duygular bile yerini yapay olan duyguların peşinden koşmaya doğru sürüklermiş. Fakat ben daha öncelerde olduğu gibi bugün de herkes tek tek kasabayı terk ederken kokuları kavanozların içine hapsetmekten vazgeçmeyeceğim. Biliyorum ki günün birinde bu kokulara herkes ihtiyaç duyacak.

Dükkanın sadece az ilerisindeki heybetli söğüt ağacını gören camının olduğu taraftaki rafları değil, kapıdan hemen girişte her evin ihtiyacı sofraların olmazsa olmazı ekmek dolabı da akreple yelkovanın bitmek bilmez koşturmasından üzerindeki boyaların yer yer silinmesinden, kapılarının kulplarını kaybedişlerinden payını almış görünüyor. Annelerinin oyunun ortasında ekmek almaya gönderdiği çocukların oyuna yetişebilmek için ekmek dolabının kulpuna ilk kim yetişecek yarışı yaptıkları kulplardaki heyecanın, içinde art niyet olmayan çocukça rekabetlerin kokusunu dolduruyorum. Altın sarısı kapağını dolabın üstüne koyduğum küçük kavanozumu önce hafifçe eğiyorum. Dolabın nimeti misafir ettiği raflarının üzerlerindeki bereketin, emeğin kokularını saklıyorum eğik duran kavanozuma, ardından dolabın sağ kapısının üst köşesindeki çivinin üzerlerinde gezdiriyorum. Komşusu açken tok yatamayanların içindeki merhametin, yaptığı iyiliği belli etmeden yapanların mütevazılığının, naifliğinin kokularını tek tek dolduruyorum kavanozuma. Bu köşedeki işlemlerim bitince hızlıca kaldırıyorum kavanozu yine aynı hızlılıkla dolabın üzerine koyduğum kavanoz kapağına uzanıyorum ve bir çırpıda kapatıyorum kapağını. Kalkış

saati gelen otobüse son anda yetişmeye çalışan o son yolcunun telaşında yapıyorum hep kavanoz kapatma işlemini. Kasabayı tek tek terk etmeye hazırlananlara “Durun! Arkanızda bu kadar yaşanmışlığı nasıl bırakıp gidersiniz?” demek için bir parça da bendeki telaş.

Yıllardır biriktiririm ben bu koku yüklü kavanozlardan. Ben koku biriktiririm kasaba halkı da benim deli olduğuma dair emin oldukları inancını biriktirirler zihinlerinde. Ekmek dolabındaki kokuları depoladıktan sonra, kasabanın yaz tahtaya, al haftaya ismini koydukları ve o hafta geldiğinde sözlerinde mutlaka durdukları veresiye defterinin olduğu masaya doğru ilerliyorum. Masanın kenar kısmında eskiden dizili duran çikolata, şeker ve sakızların yerini büyük boşluklar almış şimdi. Oradan başlıyorum ben koku koleksiyonuma ekleme yapmaya. Her zaman ki gibi açıyorum altın sarısı kapağını, masanın orta yerine bırakıyorum. Eskiden veresiye defterinin olduğu yere. Hafifçe eğiyorum kavanozu ve tüm hatıraları içine hapsediyorum. Yeniden lazım olacak bu kokular. Hatıralara dönmek, hatırlamak, yeri gelince hüzünlenmek, yeri gelince gözünün ucunda akmayı bekleyen damlayla tebessüm etmek, geçmişten ders çıkarmak ve geleceğe yeniden umut bağlamak için bu kokulara

ihtiyaç duyulacak.

Başta bakkal Hilmi farkına varacak bunun. Dükkândaki son kalan ürünleri şehirde kuracağı büyük, onun değişikle süpermarkete götürmek için yüklediği kamyonu gerisin geriye kasabanın yolunu tutacak.

Bakkal önünde sabah saatlerinde vuran güneş ışıkları kasabanın büyüklerini bir araya toplardı. Isıttıkları kemiklerinin erimesini durdurmaya çalışırdı bakkal önündeki sandalyelere sıralanan ihtiyarlar. Güneş bir uçtan diğerine yer değiştirene kadar dertlerde dermanına kavuşurdu. Dertlerin paylaştıkça azalmasından etrafa yayılan kokuyu buluyorum bakkal önünde yalnız kalmış sandalyelerde. Önce paylaştıkça azalacak dertlerin havada ılık ılık asılı duran kokularını dolduruyorum kavanozuma, kavanozun bu sefer hemen kapağını kapatmadan bakkal önüne nefes nefese kalmış şekilde gelen bakkal çırağının verdiği müjdeli haberin yayılıp hatırlandıkça hala etrafta etkisini gösteren kokuyu da ekliyorum içine. Dünyaya cennetin kokusunu getiren, geldiği anda tüm dertleri bir çırpıda uçuruveren bebek kokusu da paylaşılan dertlerin azalıp unutulmasına, yeni umutlara yelken açılmasına vesiledir nihayetinde. İki kokunun bir kavanozda oluşturduğu karışıma seviniyorum. Kapağını

diğerlerinden biraz daha hızlı kapatıyorum. Kavanozlarımı koyduğum sepetimin en korunaklı yerini seçiyorum gözümün ucuyla. Yavaşça seçtiğim yere yerleştiriyorum. İlk hatırlanacak, hatırlanınca insanı içine döndürecek, daha iyisini ve daha büyüğünü arzulayan nefisleri susturacak karışımı diğerlerinden daha çok önemsiyorum.

Bir doğum bir de ölüm bir araya getirirmiş ya sevenleri. Bakkaldan ayrılırken dükkânın camından görünen karşıdaki söğüt ağacının orada duruyorum. Söğüt ağacının etrafını saran acının, sözün bittiği yerdeki sessizliğin üzerine koyuyorum açtığım kavanoz kapağını. Mahallenin sokağında oynayan çocukların çığlık çığlığa bakkala doğru koşarken söğüt ağacının orada ayaklarının altından çıkan tozların kokusu sarıyor önce genzimi sonra kokuları yüklemek için kapağını açtığım kavanozumun tabanını. Kavanozun boş kalan yerlerini bakkalın önünde bekleyenlerle çocukların nefes nefese anlatmaya çalıştıkları doldurdu.

-Neler oluyor çocuklar, nedir bu telaş?

-HilHilmi a abi, Gül Gülsüm YenYenge!

-Ne oldu Gülsüm Yengenize?

-A a abi biz so ok ak ta tek kaaa leaa ma maç ya ya pı yoryor duk.

-Geç aslanım şimdi maçı, yengeniz nerde, başına bir şey mi geldi?

-A a a bi yen yen ge ge miz!

-Söylesenize aslanım, kötü bir şey kesin kötü bir şey!

-A a a bi yen yen gem cam cam dan düş, düş, düştü!

Kavanoz kapağını kapatamadan elimden söğüt ağacının dibine düşerken kara haberin kasabayı sürüklediği yere doğru ben de koşmaya başladım. Olayın gerçekleştiği yere geldiğimizde çoktan ambulans gelip Gülsüm Yenge'yi hastaneye götürmüşlerdi. Hilmi Abi'nin her gün bakkalın önünde onunla beraber vakit geçiren arkadaşları kollarına girip hastaneye götürdüler. Gülsüm Yenge tekrar evine dönemeyince Hilmi Abi de evin yolunu unuttu. Hastane önünde bulamayınca mezarlığa gider olduk orada da olmayınca bakkalın önünde bulur olduk Hilmi Abi'yi. Hayatın onu unuttuğundan daha fazla unutmıştı yaşamayı. Yemiyor, içmiyor, uyumuyor... Gülsüm yengenin en son ayak izlerinin kaldığı yerlerde dolanıp duruyordu. Kaybetmenin ardından gelen arama içgüdüsüyle Gülsüm Yenge'den bir iz, bir hatıra arıyordu. Büyük şehre taşınma sevinciyle tüm eşyalarını yüklediği kamyonla şehre göndermiş onlarda yolda sığınmacıların eline geçmişti. O yüzden tek bir hatıra bile kalmamıştı Hilmi Abi'ye.

Eve gidip zamanında Hilmi Abi ve Gülsüm Yenge'ye ait tüm koku

kavanozlarımı alıp dükkânın önüne getirmeliydim. Hilmi Abi ile Gülsüm Yenge'nin iyi günde, kötü günde, hastalıkta, sağlıkta birbirlerini aynı aşkla seveceklerinin sözünü verdikleri o mutlu günlerinin ılık bir sadakat kokan sevdanın kokusunu doldurup kaldırmıştım rafa. Sonra Hilmi Abi'nin bakkal dükkanını açarken ikisinin birbirlerine gözlerinin içleri parlayarak bakışlarını, kasaba halkının dükkanın açılması için seferber olurken hissettikleri minnet duygusunu kavanoza doldurup aynı rafa yerleştirmiştim. Çocukları olacağını aldıkları gündeki sevinçlerini de ve yine çocukları doğmadan kaybetmenin verdiği hüznü aynı kavanoza saklamıştım. "Veren de O alan da O." sözündeki teslimiyetin insan nefsinde hissettirdiği duyguların kokusunu saklamış olmuştum o kavanozda. Daha bir sürü Hilmi Abi'ye ait kavanozlar vardı o rafta. Askere uğurlanırken, askerden döndüğünde, en sevdiği yemekleri Gülsüm Yenge'nin elinden yediğinde, bakkal da öğle saatlerinde söğüt ağacının orda Gülsüm Yenge'nin sefer taşıyla gelişini izlediğinde, anasını babasını toprağa verdiğinde kasabadaki tüm omuzların acısını dindirmek için beklediğinde daha nicesini sakladığım kavanozlar öylece önümde duruyordu. Şimdi değilse ne zaman diyordu hepsi. Hepsini al yükle sepetine götür Hilmi

Abi'nin önüne. Al abi de al bunlar
hepsi sana ait. Hepsinin içinde ilmek
ilmek hayatın saklı. Ne der bana? Git
işine eğlenme benimle Allah'ın delisi
mi, der. Yoksa her hücresiyle umudu
beklerken sarılır mı tüm kavanozlara?

RÖPORTAJ:
GÜZİDE ERTÜRK

Güzide Ertürk İle Söyleşi

KONUŞAN:
YAKUPHAN GÜLEÇ

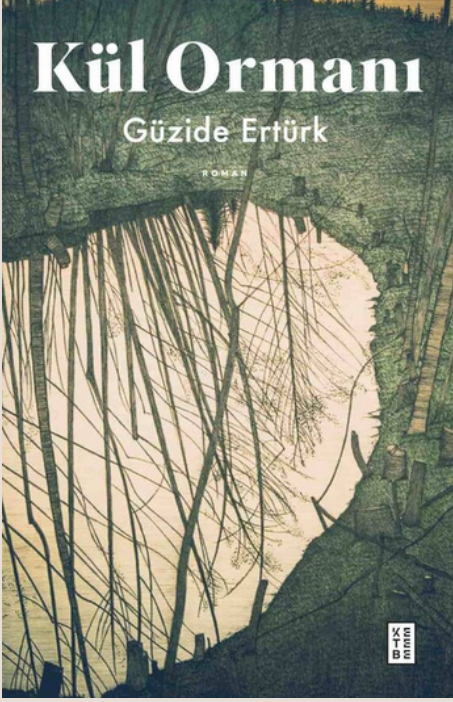

1. Güzide Hanım merhabalar. Öncelikle söyleşi yapmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Sizleri 2016 yılının sonlarında kıymetli yazar Ali Ural'ın Öbür Dünya Öyküleri kitabınızı tavsiye etmesiyle tanımuştım. O günlerde bir grup arkadaşımınla beraber kitabınızı kritik etmiştik. Yakup karakteri beni ziyadesiyle etkilemişti. Sonrasında diğer kitaplarınızı da okuma mutluluğunu tattım. Rüzgârgülü Çamlıca'da İstanbul'daki yaşamınızın perdelerini aralama şansım oldu. Bir okur olarak sizi tanıma serüvenim bu şekilde. Ancak yazarın kendi gözünüzden geçmişine dair konuşmasını çok isterim. Güzide Ertürk kimdir?

Güzel yorumlarınız için teşekkür ederim öncelikle. Annem doğumumu anlatırken hep şöyle der; “Sen yirmi bir günlükken Cidde’ye gittik.” Sanırım benim kaderimde yolculuklar ağır basıyor. Kendime bakınca yerinde duramayan birini görüyorum. İçimdeki parçalanmışlıkları kelimelerle bir araya getirmeye çalışan, kendimden ziyade dünyaya bakmayı, insanları anlamayı, yaşadığım hayata özgün bir renk katmayı amaçlayan biriyim. Bazen kendimi fazla zora sokuyor, biraz fazla düşünüyor ve titizlik çukuruna düştüğümde çıkamıyorum. Kimi zaman da geçmişi geçmişte bırakmak iyi geliyor.

2. Uzun yıllardır öykü üzerine çalışıyorsunuz. Geçtiğimiz yıl Kül Ormanı ile roman türünde ilk eserinizi vermiş oldunuz. Öykü yazmayı asla terk etmediniz. Bu ilk roman sonrası roman türünde yeni eserler bekleyebilir miyiz?

Ben onu terk etsem de öykü beni asla terk etmedi aslında. Kül Ormanı, yıllardır zihnimde evirip çevirdiğim, taslaklarını yazıp attığım, sonra yeniden yazdığım bir romandı. Ben romana yoğunlaşmışken araya öyküler giriyor. Mesela Kül Ormanı’na yeni bir bölüm yazmayı düşünürken kendimi “Loretta”yı yazarken buldum. Yine romana ara verdiğim bir dönemde “Ketçap ve Makarna” öyküsünü yazdım. O karakterler, o mekânları nasıl buldu da çıkıp geldi bilmiyorum. Bu tür olaylar öyküyü ve romanı bir arada götüren yazarların başına sıklıkla geliyordur diye tahmin ediyorum. Kimi zaman kalemimin sözünü dinlemeyi, hesap kitap yapmamayı seviyorum. Sizin de bahsettiğiniz gibi yazmak yıllar alan bir süreç. Bu süreçte sabretmeyi öğrendim. Karakterlerin olgunlaşmasını, ait oldukları mekânı bulmalarını beklemek gerekiyor. Edebiyatın sınır kapılarında dolaşmayı, kelimeleri esnetebilmeyi, üslubun derinliklerine inmeyi seviyorum. Kül Ormanı, sadece tür olarak değil ama genel olarak edebiyata bakışımı da değiştiren bir kitap oldu. Sonrasında bir bekleme haline

büründüm. Yolların önümde çatallandığını görüyorum fakat henüz hiçbirine adım atmadım.

3. Metninizi insanlık âleminin sorunlarına dikkat çeken bir anlatımınız var. Başka bir röportajınızda “Kişiyi yazmaya yönelten şey gelişen şartlardır.” diyorsunuz. Sizin bu sorunlara dikkat çekmenizdeki esas sebep gelişen şartların insanlığın karanlığa doğru koşar adımlerlediği gerçeği mi yatıyor?

Ne kadar bağımsız, bireysel, özgür olursak olalım soluduğumuz hava aynı. Bu havanın kirlenmesinden hepimiz sorumluyuz. Çocuklar

acımasızca öldürülürken, ağaçlar yanarak yok olurken içimde birikenleri ifade etmekte zorlanıyorum. Edebiyat ve kurgu bu noktada imdadıma yetişiyor. Gerçeğin ve hakikatin neler olduğunu sormama, üstünkörü cevaplardansa daha derin sorgulamalara itiyor beni. Oregon’da ve Çanakkale’de çıkan yangınlar, denizden su taşıyan helikopterlerin başımın üzerinden geçmesi, ardından her yere yağın küller beni Kül Ormanı’nı yazmaya götürdü. Portland’a ilk taşındığım yıllarda bir kitapçıda evsizlerle aynı masaya oturup kitap okumak beni mültecilik ve evsizlik sorunlarını irdelemeye götürdü. Karanlık bir dönemde aydınlık arayışı ve gölge oyunları diyebiliriz buna. Karanlığa koşmayı reddetmenin başka yolları da var elbette ve hepsi benim kabulüm.

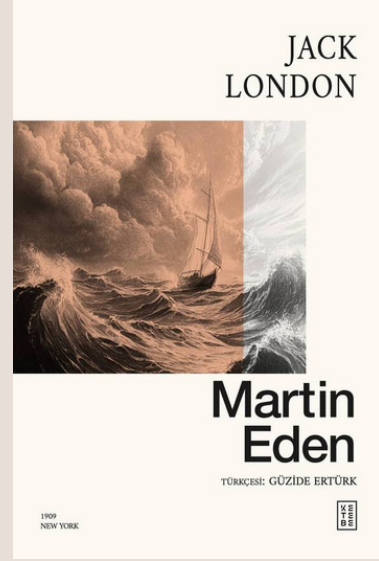
4. Annelik, yazarlık hayatınızda ne gibi bir değişime sebep oldu? Yazdığınız türler arasına “çocuk edebiyatı”nı da görecekmiyiz?

Tek nefesten değil de birkaç nefesten sorumlu olmak, onların kalp atışını dinlemek, büyüyüp gelişmelerine şahit olmak bu dünyada yalnız olmadığımı gösterdi. Öyle zamanlar geldi ki kendimi tamamen unuttum. Sonra yeniden kendime geldiğimde başkalaşmıştım. Sevinci de acıyı da büyüten, derinleştiren bir yanı var anne baba olmanın. Çocukların dili, onların dünyayı algılayış biçimi beni heyecanlandırıyor. Bazen de endişelendiriyor. Onlar söz konusu olunca kaygılarım coşup taşıyor. Bu heyecan ve kaygı günün birinde edebiyata da yansiyabilir.

5. Sadece kurmaca metinlerle ilgilenmiyorsunuz. Şiirin yanı sıra çevirmenliğinizin ilk eserini de ortaya koydunuz. Bunun yanı sıra müzik, resim ve fotoğrafa da derin bir ilginiz var. Yazı serüveninizde tüm bunların ne derece etkisi var?

Serüven dediğimiz şey genel anlamıyla belirsizliğin, tehlikelerin olduğu, alışılmadık şeylerin başımıza geldiği olaylar bütünü. Edebiyat bu anlamda benim için gerçekten de bir serüven oldu. Şiir, henüz çok küçük bir çocukken yanına sokulduğum bir alandı. Şiir okumak fark etmeden edindiğim bir huy olsa da şiir yazmayı hiç düşünmemiştim. Amerika'daki hocalarım buna çok şaşırmıştı. Beni o kadar çok teşvik ettiler ki, şiir yazmayı da deneyimledim sonunda ve şiir dilinin, öykü dilinden nasıl da farklı olduğunu sadece teoride değil pratikte de yaşadım. Öykü yazarken heybetli bir dağ manzarasına bakıyorsam, şiir yazarken o heybetli dağdan kendime bakıyordum. Fakat bu her zaman yapılacak bir şey değil. Zamanı ve yeri gelince, şiir kendisine çağırıyor.

Çevirmenlik; örnek aldığım, yer yer hayran kaldığım yazarların peşine düşünce kendimi bulduğum alan oldu. Poe'nun denemelerini çevirmekle başladım. Poe, öyküdeki keşifleriyle, ironisi ve mizahıyla, karanlık yönleri ve melankolisiyle okumaktan asla yorulmadığım yazarlardan biriydi. *Jack*

London'ın *Martin Eden* romanı, yazarlığı ciddi bir şekilde düşündüğüm zamanlarda bana yol göstermiş, bu yolda ilerlemenin çok da kolay olmadığını, vermem gereken mücadeleleri önceden haber vermişti. Poe beni 1800'lü yıllara, London 1900'lü yıllara götürdü. Farklı zamanlarda konuşulan dilin nasıl değiştiğini görmek, o yazarların cümlelerini takip edip seçtikleri kelimeler üzerinde durup düşünerek bunu Türkçeye aktarmak sabır isteyen bir deneyim. Yazmadığım vakitlerde dil üzerine, dilin konuşulduğu çağ üzerine eğilmemi sağladı. Şimdilerde de çevirdiğim bir kitap var, neredeyse bitirmek üzereyim. Edebiyatı var eden ustaların peşinden gitmenin sonucu bunlar. Ayrıca Cemal Şakar ağabey beni çevirmenliğe teşvik etmeseydi bu deneyimden mahrum kalacaktım.

Sanat dediğimiz şeye gelirsek; onu müzik, resim ve fotoğrafı dahil etmeden düşünemem. Büyük resmi tamamlıyorlar.

6. İstanbul'da doğup büyümüş, uzun yıllardır Amerika'da yaşayan bir yazar olarak hem yaşamın getirileri, hem kültür değişimi, hem de edebiyatın nabzı bakımından gözlemleriniz var mı?

Amerika'ya taşındığım ilk yıllar zor geçti. Beni orada tutan güç aile hayatımdı. Dili böylesine severken ondan mahrum kalmanın bu kadar acı verici, sarsıcı bir tecrübe olacağını tahmin etmemiştim. İçimde yeni bir dilin büyümekte olduğunu hemen fark edemedim. İki kültür arasında bir denge bulmak uzun yıllarımı aldı. Bu iki farklı damardan akan iki edebiyatı aynı anda gözlemlemek, onları karşılaştırmak, yer yer takdir ederken, yer yer eleştirmek ve sonunda aynı yerde birleştiklerini kabul etmek beni rahatlatmıştı.

Amerika, edebiyata bağlılığımı sınavı diyebilirim. Eğer o bağlar çok zayıf olsaydı bir daha birleşmemek üzere kopardı. Ama aksine, yazmaya daha sıkı tutundum ve ondan vazgeçemeyeceğimi anladım.

7. Sorunlara kayıtsız kalamayan bir yazarsınız. Filistin konusundaki hassasiyetinizi biliyoruz. İnsanlık, dünya üzerinde pek çok katliama göz göre göre ses çıkarması gerektiği halde, seslerimiz zalimleri durduramıyor ve kıyımlar devam ediyor. Türkiye'deki gerçekliği de

çoğu kez ümitsizliğe kapıldığımız oluyor. Bu taşlı yollardan kurtulmanın bir yolunu arıyorum. Siz bu sorunlarla yazmak dışında nasıl baş ediyorsunuz?

Baş edemiyorum. Nasıl baş edebilirim ki? Katliamlar, açlık, her gün şahit olduğumuz feryatlar, akan kan... Bununla baş etmenin bir yolu yok bence. Ama baş edememek bu sorunu görmezden geleceğimiz anlamına gelmiyor. Hiçbir şeyi küçük görmemeliyiz. Yeri gelince boykotla, yeri gelince konuşarak, yeri gelince susarak. Yüz çevirmemiz gerekenleri ve kulak kesilmemiz gereken olayları iyi belirlemeliyiz. Mesela bu konuda Filistin edebiyatını, Filistinli yazarların kitaplarını önemsiyorum. Mahmud Derviş, Refaat Alareer, Adania Shibli ve daha nicelerini okumak gerekiyor.

8. Mülteciler konusunda yazdığımız pek çok öykü var. Mülteciler yaşadığı mahallede oturan biri olarak bakış açınızda olumlu etkiler bıraktınız. Ancak toplumumuzun önemli bir kesimi mültecileri örselemeyi ve yurtsuz olma gerçekliklerini görmezlikten gelmeyi başarı olarak addediyor. Bu algıyı aşmanın yolları var mıdır?

Mültecilik gittikçe büyüyen bir sorun. Görmezden gelmek bu sorunu çözüyor. Bunu anlamaya başladığımızda çözüm de ardı sıra gelir diye ümit ediyorum. Bu sorunun politik

yönlerini edebiyata yansıyan yönlerinden ayrı tutuyorum. Tanık olduğum hayatlar, dinlediğim hikâyeler bana insanla ilgili şeyler fısıldıyor. Ben o fısıltıya kulak veriyorum.

9. Edebiyat gündemini takip etmek bazen son derece bir kaos halini alıyor. Bu kaos içerisinde günceli yakalama metotlarımız neler?

Gündem hızla değişip yenileniyor. Sanırım eleştirel yönüm, neyi beğenip neyi beğenmediğimi bilmem bu konuda beni seçici kılıyor. Bir yanıyla yeni olanı merak ederken, bir yanıyla da kendini tekrarlamayanı, edebiyata yön verenleri takip etmeyi seviyorum. Bazen de işi tamamen tesadüflere bırakıyorum. Sonuçta herkesin kendine ait bir gündemi olmalı.

10. Son olarak sizin için “zarlar dönmeye devam ediyor” Gündeminizde neler var?

Gündemimde bir şekilde hep edebiyat var, her seferinde farklı bir yerinden tutuyorum. 2025’te ağırlık çevirideydi. Üniversiteye yeniden döneceğim, sanırım ben de sonsuza dek öğrenci kalanlardanız, asistanlık da yeni bir deneyim olacak. Kısacası, zarlar dönerken yaşam da akıp gidiyor.

Gölgede Kalanlar Serisi: Sevim Burak

HAZIRLAYAN:
EZGİ DALAN

Sevim Burak; yazar, manken ve terzi. Türk edebiyatında az tanınan, tanınmaya değer öykücülerini anlattığım serinin sıradaki konuğu: Sevim Burak. Sevim Burak, Türk edebiyatının dönemlerini araştırırken satır alarından adını az çok bildiğim yazarlardan birisidir. Bundan birkaç yıl öncesinde, yeni yazarlar tanıma isteği ile “*Yanık Saraylar*” adlı kitabını elime aldığım da itiraf ediyorum, okuduğum şeyden pek de bir şey

anlamamıştım. Sanki onun yüz sayfa aşmayan öykü kitabı, biçimsel öğelerle sarmalanmış, okurun anlama ulaşmasının önünde duran bir sarmaşık gibiydi. Okuduğum kitap ne anlam olarak ne de biçim olarak daha önce okuduğum kitaplara benziyordu. İkinci Yeniciler ile aşağı yukarı aynı dönemde yetişmiş olan Sevim Burak, onların şiirlerinde biçimsel öğelerle yakaladığı anlam kapalılığını öykülerine birebir uyarlıyordu. Tabii,

bu durumu dönemin sosyal ve siyasi yapısındaki değişiklik ve baskıyla yorumlayabiliriz ama bu durum daha çok toplumun dayattığı baskıdan ziyade yazarın karmaşık, belki nevrotik ruh hali için doğal bir seçim gibi görünüyor.

Benim yazar ile tanışmam belki en bilindik eseri olan “*Yanık Saraylar*” ile gerçekleşti. Anlayamadığım için kütüphane rafına geri dönen bu kitap, şimdi kütüphanemde anlamın kilidini açmak üzere karşımda duruyor. Şimdi, yazarın hayatına şöyle bir bakalım.

Zeliha Sevim Burak, 29 Haziran 1931 yılında İstanbul’da doğmuştur. Alman Lisesi’nde okurken yarım bırakıp çalışma hayatına erkenden giriş yapar. Hayatı boyunca moda sektörünün birçok alanında yer alan Sevim Burak; mankenlik, terzilik, tezgâhtarlık ve modaevi işletmeciliği dâhil birçok işte çalışmıştır. İlk evliliğini keman sanatçısı Orhan Borar ile gerçekleştirmiş, bu evlilikten oğlu Karaca Borar doğmuştur. İkinci evliliğini ise ressam Ömer Uluç ile gerçekleştirmiş, Elfe adında bir kızı olmuştur. Sevim Burak 30 Aralık 1983’te kalp rahatsızlığı nedeniyle hayata veda etmiştir.

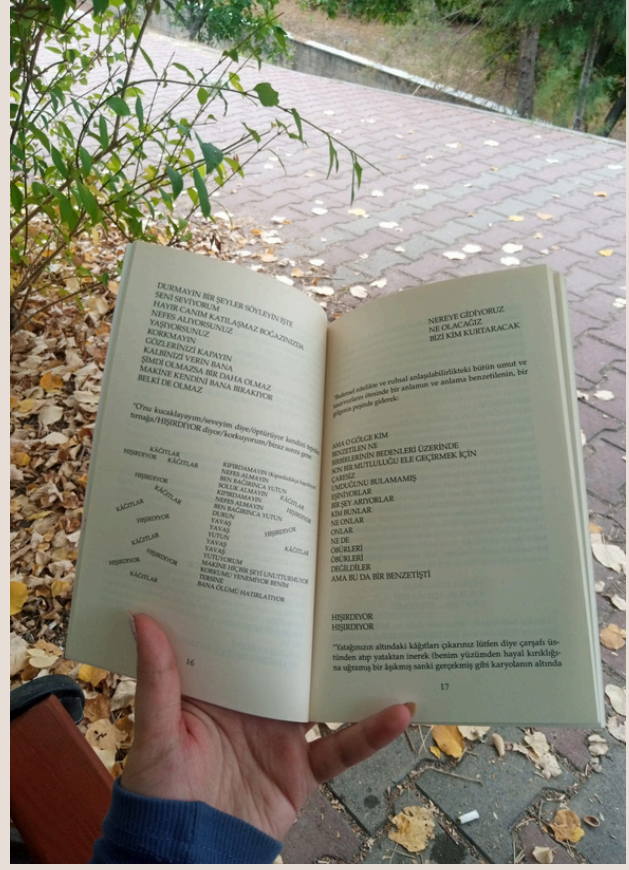
Sevim Burak, edebiyatın altın dönemi olarak bilinen “1950 Kuşağı”nın önemli bir yazarıdır. Bu kuşağın özelliği, devrin toplumcu gerçekçi genel öykü

anlayışından sıyrılarak bireyi ele alan öykü anlayışına farklı yaklaşımlar sunmalarından kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda dönemin sosyal ve siyasi olaylarına getirdikleri eleştiri daha bireyci ve kapalı bir anlatım olması nedeniyle de önemlidir. Bu dönemin yazarları 1930’lu yıllarda doğmuş ve henüz yirmili yaşlarda eser vermeye başlamış ve bu yıllarda 1950’li yıllara tekabül ettiği için “1950 Kuşağı” adını almışlardır. Tabii, onlara bu ismi veren de kendileri değil, edebiyat araştırmacılarıdır.

Sevim Burak, 1951 yılında “*Yeni İstanbul*” gazetesinde ilk öyküsü olan “*Büyük Günah*” yayımlanmıştır. Bundan sonraki edebiyat yolculuğunda öyküleri *Ulus*, *Milliyet* gibi gazetelerde; *Yenilik* ve *Türk Dili* dergilerinde yayımlanmıştır. Yazarın ilk öykü kitabı “*Yanık Saraylar*” 1965’te çıkmıştır. Yaşadığı dönemde bu kitap, biçimsel ve içeriksel farklılıkları nedeniyle birçok tartışmaya neden olmuştur. Öyle ki, bu tartışmalar yüzünden Sait Faik Hikâye Armağanı’nı iki olumlu oy almasına rağmen kazanamamıştır. İşin ilginç kısmı yazar, yaşadığı hayal kırıklığı nedeniyle on yedi yıl boyunca hiçbir şey yayımlamaz. On yedi yıllık suskunluktan sonra 1982 yılında “*Sahibinin Sesi*” adlı oyunu ve “*Afrika Dansı*” adlı öykü kitabı yayımlanır. Bildiğim kadarıyla bu dönem

aralığında yazar bir süre Afrika'da yaşamıştır. Yazarın 1983 yılındaki ölümünden sonra "Everest My Lord/ İşte Baş, İşte Gövde, İşte Kanatlar" adlı oyunu ve oğluna yazdığı "March 1'den Mektuplar" 1990 yılında yayımlanır. Yarım kalmış romanı "Ford March 1" ise 2003 yılında yayımlanmaya hazırlanır. Bu eserin yayımlanmasıyla yazar üzerine yapılan çalışmalar artmaya başlanmıştır.

Sevim Burak, anlaşılması güç bir yazar olarak yaşadığı döneme damgasını vurmaktadır. Aslında, onunla benzer teknikleri kullanan bir yazar olarak Oğuz Atay'ı görebiliriz. Oğuz Atay'ın Sevim Burak'tan farkı ölümünden sonra hak ettiği değerin görülmesidir. Ancak Sevim Burak, yazdığı öykülerle bireyselliğe ve biçimselliğe farklı yaklaşımlar sunmasına rağmen edebiyata gönül vermiş okurlar dışında pek de tanınmamaktadır. Türk edebiyatı dönemlerine ve yazarlarına aşina olan bir okur ve öğrenci olarak; yazarın değerinin satır aralarında birkaç kelimedenden daha fazlası olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden gölgede kalanlar serisinin bu sayıdaki konuyu, Sevim Burak'tır.

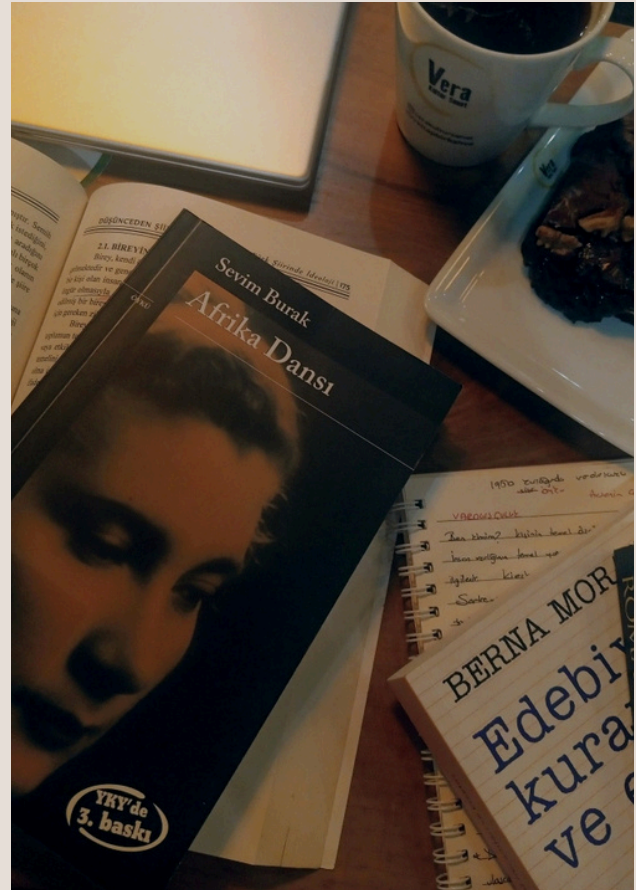
Yanık Saraylar

Yanık Saraylar, Sevim Burak'ın 1965 yılında yayımladığı ilk öykü kitabıdır. Bu öykü kitabı, yayımlandığı dönemde farklı türlere olan yakınlığı nedeniyle birçok eleştirinin hedefi olmuştur. Öykülerin bir kısmı biçim itibarıyla şiir formunda dize dize yazılmış bir görünüme sahiptir. Şiir biçiminde yazılmış öyküler, bir diğer isimle "mensur şiirler" Türk edebiyatında ilk kez Servet'i Fünun döneminde Halit Ziya ve Mehmet Rauf tarafından kaleme alınır. Ancak burada türsel bir sapma görünmez. Adı şiir olan ancak öyküleştiren bir anlatım bu türün

temel özelliğidir. Sevim Burak'a dönecek olursak burada durum tam tersidir. Yazılan metinler, yazar tarafından öykü olarak adlandırılır. Burada öyküye şiir formu verilerek yeni bir form kazanılır. Sevim Burak ile aynı edebiyat kuşağında yer alan Ferit Edgü'de de aynı yaklaşım "Hakkari'de Bir Mevsim" adlı romanında görülmektedir. Bu roman da şiir formunda yazılmış bir metindir. Sevim Burak'ın biçimsel yönelişleri nedeniyle döneminin eleştirmenleri onun öykülerine, öykü yerine "metin" demeyi tercih ederler. Bu aykırılık aslında yazarın mizacının etkisi, edebiyat dünyasındaki yönelimleriyle ilgilidir. Döneminin herhangi bir akımını veya düşünce sistemini kabul etmeyen Sevim Burak, anlatı dünyasında dönemi içerisinde dışlanma pahasına kendi yolunu çizerek özgün bir üslup yakalamıştır. Ancak dönemi içerisinde anlaşılacak ve sert eleştirilerin hedefi olmak, yazarın edebiyat dünyasından on yedi yıl uzak kalmasına neden olmuştur.

Yanık Saraylar, içerisinde altı öykü bulunan bir öykü kitabıdır. Öyküler uzunluk olarak onar sayfa civarındadır. Bu Kitapta; Sedef Kakmalı Ev, Pencere, Yanık Saraylar, Büyük Kuş, Ah Ya Rab Yehova ve Ölüm Saati adlı öyküler bulunmaktadır. Sevim Burak'ın hayal dünyası ve ruh

halinin yansıdığı öyküler kitabın ilk sayfalarından kendisini göstermektedir. Kitabın ilk öyküsü Sedef Kakmalı Ev, ilk sayfadan okuru dize dize yazılmış içeriği ve hareketiyle başlar. Öyküde dize biçimi, büyük puntolu vurgulu kelimeler ve tekrarlayan söz öbekleri görülür. Bu durum yazarın biçim ve içerik uyumundan doğan bir yaklaşım içerir. Çünkü onun öyküde anlattığı durumun yansıması, biçimsel olarak da bir şekilde kâğıda geçer. Bu öyküde "GELDİLER" fiilinin sürekli olarak tekrarlandığı görülür. Öykünün başkışisi olan Nurperi Hanım, evinin penceresinden eşi Ziya Bey ve onun silah arkadaşlarının geldiğini görür. O,

bu durumu korkuyla karışık bir ruh haliyle karşılar. Öykünün ilerleyen sayfalarında görülür ki, bu gelme eylemi sürekli tekrarlayarak başa sarar ve her defasında farklı bir ilerleme ile bir durumu açığa çıkarır. Bu öyküde gelen şey aslında Ziya Bey'in ölümü olduğu kadar Nurperi Hanım'ın ölümüdür. Yazarın öyküleri ölüm ile içli dışlı bir anlatım içerir. Onun öykülerinde karakterlerin ölümle hep bir mücadele halinde olduğu görülür. Bu kitabın dikkat çeken bir öyküsü kesinlikle Pencere. Okuduğum öyküleri arasında en çok bu öyküyü sevdim diyebilirim. Bu öyküde bir kadın, başka bir kadının intiharını penceresinden izler. İzlediği kadın her sabah kalkar, evinin terasına çıkar ve kendisini aşağıya atmaya çalışır ancak bir türlü bu eylemi gerçekleştiremez. Onu izleyen kadın ise kötümser bir tavırla ve de sabırsızlıkla o kadının ölümünü beklemektedir. Hayal ve gerçeğin iç içe geçtiği etkileyici bir öyküydü. Kitaba adını veren öykü Yanık Saraylar öyküsünde anne ve babası nehirde boğularak ölen karakterin Fulya teyzesine bir sandık içerisinde gelmesini ve onun çocukluğunu anlatır. İnsansızlığın yerini eşyaların doldurduğu, buhranlı bir öyküydü. Kitaptaki diğer öykülere gelirsek özellikle Ah Ya Rab Yehova öyküsünde olduğu gibi, din ve köken ilişkisine

dair farklı bir bakış açısı görülür. Sedef Kakmalı Ev'in öykü kişileri bu öyküde de yer yer görülür. Bu öykü de babasının ölümüne tanıklık eden, ölüsünün başında bekleyen karakterin bir Müslüman'dan doğacak çocuğunu anlatan karanlık bir öyküdür. Sevim Burak, öykülerinde ölüm temasını o kadar baskın kullanır ki, ölüm bir şekle bürünerek öykülerinin başkişisi konumuna girer. Onun öyküleri için ölüm ile iç içe girmiş karanlık ve kötümser bir havanın hâkim olduğu söylenebilir.

Afrika Dansı

Afrika Dansı adlı öykü kitabı, yazarın on yedi yıl ara verdikten sonra 1982 yılında yayımladığı ikinci öykü kitabıdır. Bu öykü kitabı içerisinde küçürek öyküler de dâhil olmak üzere on bir öykü bulunmaktadır. Söylemeliyim ki, ilk öykü kitabını ilk okuduğumda yakalayamadığım anlamı, ikinci okuyuşumda az çok yakaladığımı düşünüyorum. Ancak bu kitap bambaşka bir anlatı tarzının ürünü. Yazarın hiçbir edebi akıma ve düşünce sistemine katılmadığı biliniyor. Ancak teknik açıdan bakıldığında bilinç akışı tekniğinin çok üst düzeyde kullanıldığı öyküleri görülüyor. Yanık Saraylar adlı kitabında anlamı yakalamak için ana hattın üzerinden, yazarın vermek istediği düşünceden kopmadan

okumak az çok yeterliydi ancak bu öykü kitabında neredeyse okuduğum öykülerden hiçbir şey anlamadım desem yeridir. Öykü biçim olarak çok farklı, bunu görmemiz için ufak bir örnek bırakıyorum.

Görüldüğü üzere öyküyü oluştururken alt alta dizeler, karmaşık kelimeler, reçeteler ve daha bir sürü farklı kullanımlar görülüyor. Kitaba ismini veren öykü, yazarın tıpkı diğer öykülerinde olduğu gibi ölümü biçimlendirip okurun önüne koyuveriyor. Ölümden kaçış, ölüm düşüncesinin yarattığı korku ve dehşet -acaba bu reçeteler ölüme şifa mı? kesinlikle belirsiz-, anlamsızlık üzerine kurulu bir yapı görülüyor. Bir yazar, kendini ifade ederken bazen okur tarafından anlaşılma, bazen ise sadece kendini ifade etme amacıyla yazar. Bireyselci çoğu yazar bu iki seçenek arasında gider, gelir. Sevim Burak'ın anlatı dünyasına baktığım zaman anlaşılma amacı gütmeye çok net bir şekilde görebiliyorum. Muhtemelen bize çok karışık gelen bu öyküleme sistemi, yazar için dünyanın, kişiliğinin sırrını ortaya koyan bir açıklık ve anlam içeriyordur. Ancak dürüst bir okur olmam gerekirse özellikle yazarın "Afrika Dansı" adlı öykü kitabını çok çok az anlayabildiğimi söyleyebilirim.

Sevim Burak'ın anlatı dünyasına genel olarak baktığımda, oldukça özgün bir üslup ve onun varoluşundan

kaynaklanan buhranı görebiliyorum. Bir sanatçı için eseri onun aynası gibidir. Eserlerinde görülen tüm farklılıklar, belki absürtlükler onun zihninden kopup gelen karmaşaların bir yansıması olarak görülebilir. Bir de söylemeliyim ki, bireyin varoluşunu ele alan birçok yazar da az ya da çok nevroz görebilir. Yazarın mesleğinin moda olduğu ve terzilikle uğraştığı da önemli bir detaydır. Kumaşları kesip dikmek, yeni bir moda anlayışı yaratmakla; kelimeleri kesip biçerek yeni anlatı tarzları oluşturmak onun doğasının bir parçasıdır. Eser, yaratıcısının üslubuna göre şekillenir ve onu yansıtır. Kabul ediyorum, anlaşılması oldukça güç bir yazar olsa da, bir dönemin birey üzerindeki yansımasını görmek açısından onun eserlerini okumak önemlidir.

Bir sonraki gölgede kalanlar serisinde görüşmek dileğiyle, esen kalın...

RÜZGÂR BİZİ SÜRÜKLEYECEK ÖYKÜSÜ HAKKINDA

YAZAN:
MAHMUT COŞKUN

Rüzgâr Bizi Sürükleyecek, ne şahane bir ifade.

Hemen herkes ölüm üzerine az ya da çok düşünür. Bir nevi insanları korkutan son olduğu gibi nihayetinde hepimizi eşitleyecek olması da bir göğüs ferahlığı sağlayabilir. Ben ölümü, yaşamı düşünmekten daha çok düşündüğümü söyleyemem. Sürekli ölümü düşünen bu karamsarlığa çöreklenmiş değilim. Ama yaşam kadar ölümü de ciddiye alırım.

Abbas Kiyarüstemi'nin "Rüzgâr Bizi Sürükleyecek" filmini bilenler hatırlar. Sarışın bozkır kasabasında yaşlı bir kadının bir an evvel ölmesini bekleyen bir grup filmciyi anlatır. Yine çok sevdiğim şair Furuğ Ferruhzad'ın şiirinin adıdır. Furuğ o şiirde, "Bağımlısıyım ben kendi umutsuzluğumun." diyor. Öykünün benden önceki sanatçıların eserlerinin adı olması da sevdiğim bir çağrışım biçimi. Sonuçta rüzgâr hepimizi sürükleyecek, kökümüzle götürürse ne âla.

Herkesin ölüm ve hayat yorumu elbette farklı. Ben daha çok ölüme hazırlanmak, aslında kaçınılmaz olanı beklerken acele etmemekten yanayım. Bu öyküyü yazmak istediğimde aklımdaki en önemli şey şuydu, "Ölüm güzellemesi yapmamak." çünkü çok sevdiği birini kaybetmemiş kimseler böyle güzellemelere girişebilir. Bir kayba saygısı olmayan kişi ancak ölüm üzerinden duygu sömürebilir.

Öykünün hikâyesini daha da açacağım ama niçin yazarız hakkında bir şeyler

söylemek lazım. Çünkü her metnin yazılış hikâyesi bizim yazıya bakışımızla doğrudan ilişkili. Sadece yapabiliyor olmanın hazzıyla kalemi eline almamalı sanatçı. Burada iki tavrı vardır sanatın yahut sırf haz için üretmek yahut daha iyi bir dünya için üretmek. Fazla romantik oldu, edebiyat özelinde izah edeyim. Anlattığınız bir konuyu öyle güzel bir dille anlatırsınız ki safi haz için bile okunur, divan edebiyatı geleneği buna iyi bir örnektir. Yüzlerce Leyla ve Mecnun mesnevisi vardır. Kim daha iyi anlatır, bu sanattır. Ya da öyle ilginç bir konu anlatırsınız ki başından sonuna okuyucuyu merakla tutarsınız; bu sanata yakındır. Ben özenle seçilmiş konuların yahut belli başlı konuların farklı bir şekilde ele alınarak anlatılabilecek en iyi şekilde anlatılmasından yanayım, benim için bu sanattır. Gördüğümüz her şey, yaşadığımız her acayıplık, aklımıza gelen her kurgu öykünün, romanın konusu olmamalı. Bir yazarın yüzlerce öyküsü varsa yarısından fazlası tekrardır. Bu iyi ya da kötüdür demiyorum fakat sanat seçkin olmalıdır. Safi bir hazla başımızı döndürmüyorsa bize bir şey vermelidir. Karşılık beklenen sanat olur mu? Vaktinin kıymetini bilmeyenler için bir önemi yoktur fakat vakit öyle bir tartıdır ki her şeye ağır basar. Bir metni okuduğumda ya başımı döndürmeli, mesela bir Fuzuli şiiri gibi, ya da bana fevkalade bir anlatımla bir şey katmalı. Aksi hâlde anlatılan hikâyenin milyarlarca hikâyeden bir farkı

olmayacaktır, bu tür hikâyeler anlatmaktan hep kaçınmaya çalıştım. Kaçındım çünkü dosyalarımızda biriken her yazı neşredilmek zorunda değil. İyi bir anlatı, iyi bir hikâye, muhataba verebileceği bir avuç da olsa tuz hakkı olan metinler yazmak isterim.

Gelelim öykümüze. Herkesin hayatta sıkıştığı, aradığı anlamı bulamadığı zamanlar vardır. Ben de bunun içinde sık sık kalmışım. Bu dehlize her girdiğimde yeterince gayret etmediğimi, çalışmadığımı fark etmişimdir. Hani şu depresyon denilen illet var ya, ayıptır söylemesi biraz tembellikten kaynaklandığını düşünürüm. Çalışan insanın depresyona girmeye pek vakti yoktur. Hani bir ara gençler arasında meşhur bir gönderme vardı, “Bizi de çok üzdüler ama sabah kalkıp işe gittik.” Çok doğruydü. Bunu söylerken hakikati göz ardı etmiyorum, işte benim öykümün anlattığı bu hakikatin izi sürmek. Gayret etmek zorundayken de buhranda kalanlar. Çalışma hayatının arasında kaybolmuş beyaz yakalı insanlar. Kredi çekip yavaş yavaş intihar etmek isteyen bir arkadaş grubu. Bunu yaparken de yine o orta sınıf zevklerinden vazgeçmeyen çektikleri krediyle son bir ay vur patlasın çal oynasın rahat bir şekilde geçirerek intihar etmek isteyen bir grup. Burası bana ironik geliyor ve bunu ne zaman hatırlasam gülüyorum. İnsanın ölüme en yakın olduğu anda bile alışkanlıklarına devam etmeye çalışması beni acıyla güldürür. Bu öykü yazmaya başladığımda tutunacağımı biliyordum,

çünkü benim kafam bir şekilde tutunmaktan yana çalışıyor. Bu insanlar, metroda gördüğümüz, belki her gün konuştuğumuz insanlar da olabilir. Hayatı birebir kopyalamak değil bu, belki o insan sensindir diye söylüyorum.

Sonuçta bir intihara sürüklenmekten kendilerine amaç edindikleri, yeni keşfettikleri uğraşla kurtulurlar. Benim hayatımın şiarı da biraz budur. Göğsün mü daraldı çalış, iş bitti mi yeni bir işe koyul, biraz uğraş, çokça inşirah.

Karanlık Oda

HELİN BARAN

Uyandığında yine aynı yatağım, aynı çalışma masam, aynı şifonyerim vardı odamda. Odam diyorum evet, ama bir şeyler farklıydı, ters giden bir şeyler vardı. Yıllardır aynı odada uyanıp kalktığım ve hiçbir yere çıkmadığımdan mütevellit, odadaki eşyalardan tutun da odanın köşesindeki duvarın içine yuva yapmış sıçan ailesine kadar her şeyi biliyordum. Keşke o sıçanlar kadar özgür olabilseydim ben de. Tek istediğim ben olabilmekti, özgür olabilmekti, hayatımı yaşayabilmekti.

Ama neyin intikamı alındığını bilmeden, yıllarca bir odada; bana verilen, kafamı dağıtabilmek için, bu çöplükten çıkabilmek için kitaplar ile uyutuluyordum. Bana layık görülmüş, en azından kitap veriliyor diye düşündürten küçük kütüphanem; henüz delirmememi sağlayan tek şeydi.

Kaç yıldır burada tutuluyorum, bilmiyorum. Kaç yıl daha tutulacağım, bilmiyorum. Ama kitaplar veriliyor, yemekler veriliyor ve özgürlüğüm çalınıyordu. Tek istediğim şu sıçan

ailesi gibi özgür olabilmekti. Kimden, neyin hıncını çıkarttırılıyordum, bilmiyorum. Neyin intikamı için özgürlüğüm çalınıyor, bilmiyordum. Niye burada tutuluyorum, kim benim yavaş yavaş delirmemden zevk alıyor bilmiyordum. Tek bildiğim kendimi bildiğimden beri, çok çok çok uzun süredir burada tutulduğum ve kitaplarla uyutulduğumdu. Bu dünyada benden başka canlılar olabileceğini şu sıçanlardan öğrenmiştim. Bir de tabi kitapların yazarları, editörleri olmalıydı ki okumuş olabileyim.

Her gün uyandığımda farklı konulardan üç kitap buluyor, günlük yemeğimi tepsi içinde şifonyerin üstünde görüyorum. Kitaplar arasında ilgimi çekenleri kütüphaneme ekliyor beğenmediklerimi bırakıyordum. Bu şekilde beni burada tutanlar zamanla bir zevkim olduğunu gördüler ve beğenebileceğim kitaplar getirmeye başladılar. İsyankârlığımın cezasını aç bırakılarak ödüyordum. Yemeğimi silip süpürmüşsem eğer ödül niyetine kurabiye alabiliyordum.

Kalem kâğıt verilmezdi bana. Şu an neye nasıl yazdığımı hiç sormayın, midenizi bulandırmak istemiyorum çünkü. Dünyayla ilişkim bana layık görülen üç kitap, yemekler ve aylardır odada cirit atan sıçan ailesindeydi. Bunlarla ben dışı insanlar, canlılar, hayatlar olabildiğini öğrenmiştim. Buna yaşamak denirse tabi.

Beni burada tutanlar, beynimi ve karnımı besleyen kişiler; odanın

kirliliğine, düzensizliğine asla karışmıyorlardı. Odayı temizlettirmemeyi zor yoldan öğrenebilmişim. Bazen o kadar kafayı yiyebilecek durumda oluyordum ki her tarafı yıkıp dağıttığımda, artık dayanamadığımda, öfkemi yansıtmanın cezasını haftalarca çekmek zorunda kalıyordum. Bana zor yoldan özgürlüğümü çaldıkları için öfkelenmemeyi, yaşamaya layık bile görülmediğim için sabırlı olmayı öğretmişlerdi.

Öfkemin cezasını yavaş yavaş süren, ince ince işlenen, bana daha çok delirdiğimi düşündürten davranışlar ile çekiyordum. Öfkelendiğim zaman, bunu yansıttığım zaman odanın içerisindeki sürekli aynı konumda olan eşyaları yavaş yavaş değiştiriyorlardı. Önce eşyaların konumunu değiştirerek delirdiğimi düşündürüyorlardı. Hâlâ öfkeliysem eğer yaşamla bağlantılı olan eşyalarım el koyuyorlardı.

Kitaplar bana layık görülen, benden başka yaşamların olduğunu gösteren onların verdiği bir nesneydi. Gerekirse eğer istedikleri kadar uslu olmadığımı fark edebilmişlerse bana layık görülen kitaplar ve yemekler için yerimi bilmiyorsam eğer, nesnelrimi, yaşama tutunduğum, benim de ilerde yaşayabileceğimi düşündürten nesnelrimi benden alıyorlardı.

Öfkelenmenin cezasını, şımarıklığın cezasını beni bu bok çukurunda hayatta tutmaya çalışan bir avuç nesnelerin yok oluşuyla alıyordum. Yerimi bilmeliydim. Kim olduğumu bilmeliydim. Beni burada

kişiler her kimse onlardan daha alçak, aciz olduğumu bilmeliydim. Bana kitap da vermeyebilirlerdi. Böyle düşünmeliyim. Bana her gün birkaç kitap verdikleri için, zevkimi anlayıp ona göre seçtikleri için minnet duymalıyım onlara. Çünkü yaşamı bana verdikleri gibi elimden de almasını bilebilirlerdi. Sürekli bunu hatırlıyor olmalıyım. Ve ona göre hareket etmeliydim.

Ben onları göremesem de onlar beni görüyorlardı. Bunu da asla aklımdan çıkarmamalıyım. Böyle öğrendim işte öfkemin cezasını. Bana aynı zamanda peygamber kadar sabırlı olmayı da öğretmişlerdi. Çünkü beni burada tutan her kimse bana yaşamı onların verebileceğini gösterdikleri gibi, ölümü de ancak onların verebileceğini göstermişlerdi. Bir gün, bir gün gerçekten çok uslu olursam beni buradan çıkarabilirlerdi. Bu duruma ben de sizin gibi pek ihtimal vermiyorum açıkçası. Buradan asla çıkamayacağımı anladım ben. Ben sadece ölümü bekliyorum. Ölümüne duyduğum yoğun arzu ve ilgi karşısında ölümü beklemeyi öğrendim. Çünkü yaşamaya duyduğum umutları kitaplar aracılığıyla verebildikleri gibi ölümüne duyduğum yoğun arzuyu da ancak onlar sağlayabilirlerdi.

Kendimi öldürebilecek her eşyayı elimden almışlardı. Yaşamı sadece onlar verebildiği gibi, ölümü de sadece onlar getirebilirdi. Bunu da zor yoldan öğretmişlerdi bana. Onun için sabırlı olmayı, ölümün beni gelip almasını ve

sonunda artık Ölü olarak özgür olabilmeyi umuyorum. Bu şekilde geçiyor günlerim. Ölümü bekleyerek. Çünkü yıllarca burada tutulmaktan öğrenebilmişim ki ancak Ölüyken özgürleşebilecektim.

Daha başka duyulacak bir şey kaldı mı ki? Ne anlatabilirim size yaşam ve ölüm arasında sıkışmış olmam dışında? Ne yaşayabiliyorum ne de ölebiliyorum? Kim getirdi beni bu hale? Neden bu duruma sokulmak zorundaydım? Neyin hıncı çıkarılıyor benim üstümden? Ben de aynı sizler gibi bilmiyorum bu soruların cevaplarını. Bilsem bile değişir mi ki?

Odamı anlatayım o halde sizlere. Kendimi bildiğimden beri bu karanlık, loş, çukurun içindeyim ben. Zaman kavramımı sayfa sayılarıyla ölçüyorum; günleri, haftaları, ayları. Kaç yazar tanıdım, kaç üslup gördüm tahmin bile edemezsiniz. Kalem ve kâğıt bilerek verilmiyor bana. Kendi sesimi duyamayayım diye. Şu an neyle nasıl bu düşüncelerimin sizlere ulaşabildiğini bilmiyorum. Dünyanın ben dışı bir yer olup olmadığını da bilmiyorum. Çok, çok, çok uzun süreler boyunca bu loş odanın içindeyim ben. Bana verilen bu loş ışık sayesinde kelimeleri sayfalardan seçebiliyorum. Nerden geldiği belirsiz olan bu ışık kaynağını da bana verilen lütüflardan biri sayıyorum.

Duvarlar beni sınırlı alanda tutarken, loş ışık da hareket alanımı kendi uygun gördüğü yer ve zamanda kısıtlıyor. Yani demem o ki dört duvar arasında da

özgür değilim. Doğduğum andan beri burada tutulmuş olabilirim. Bilmiyorum, erken çocukluk anılarımda da bu lekeli duvarlar ve loş ışık vardı. Alın size bir soru daha. Belki de doğmuş olmanın intikamını yaşıyorumdur. Kim bilir?

“Özgürlük” kavramı size ne çağrıştırıyor bilmiyorum ama bana umudu çağrıştırıyor. Belki bir gün yaşayabilirim umuduyla, belki bir gün ölüm beni alıp götürürün umudu arasında gidip geliyorum sürekli. Kendinizi kandırmayın. Buna yaşam denmez. Siz kendinizi canlı olarak görüyor musunuz? Ben görmüyorum. Nefes almak, nefes almaya devam ediyor olmak canlılık mıdır? Alınmayın lütfen!

Kendimden başka varlıkların da olabileceğini kitaplardan, şu köşedeki sıçan ailesinden öğrendim ben. Tüm dünyam bundan ibaret benim. Sizin neler yaşadığınızı bilemem ben. Bu duvarlar dışı hayatın da olabileceğini varsayıyorum sadece. O yüzden soruyorum: Siz kendinizi canlı olarak hissedebiliyor musunuz?

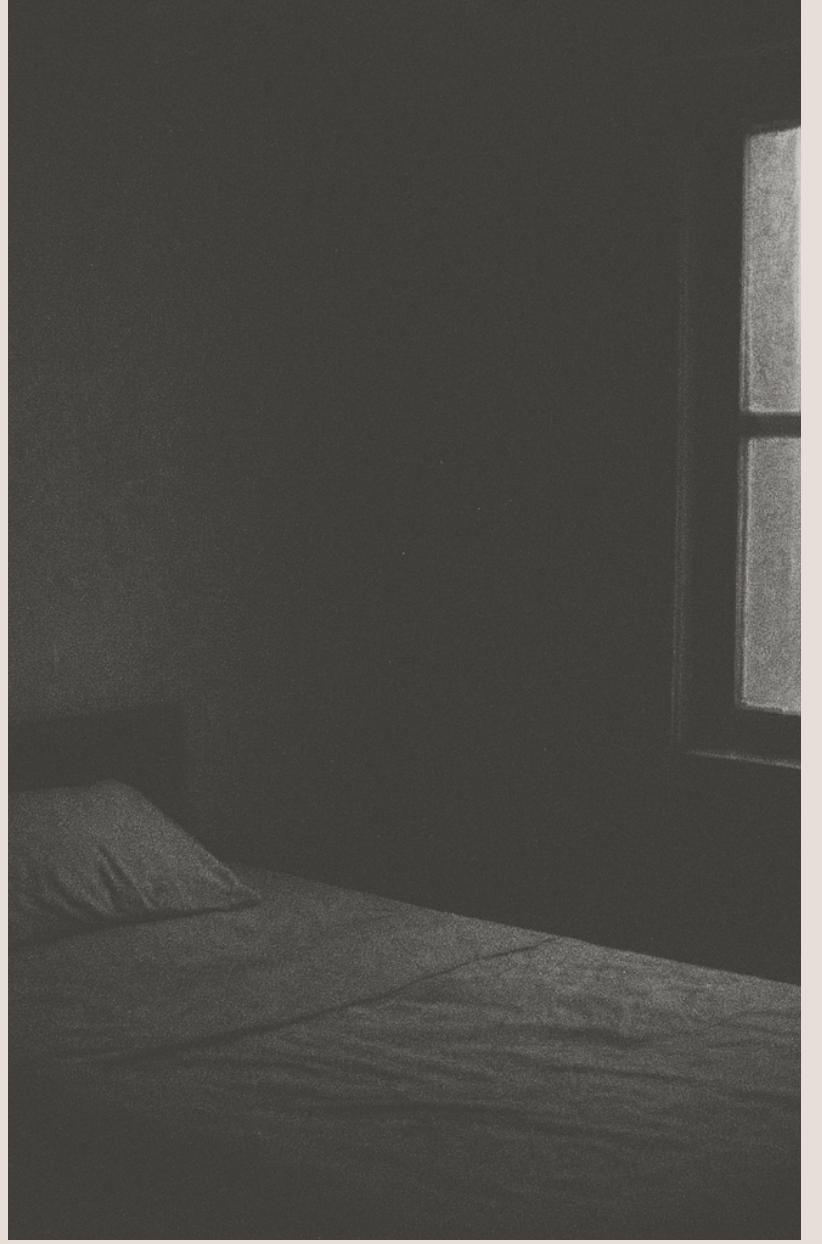
Sanırım şimdilik buraya kadar. Bilmem benden tekrar haber alabilir misiniz? Tekrar yazabilmek için gerekli mürekkep hayvan kanından sağlanıyor. O yüzden uzun süreler boyunca yok olacağım sanırım. Hiç tatmadığım, tattırılmayan, hak bile görülmeyen özgürlüğün özlemini duyuyorum ben. Hiç yaşamamış olduğum özgürlüğü arıyorum her yerde. Nedenini ben de sizler gibi bilmiyorum. N’olur artık neden diye sormayın bana.

UYKUSUZ

ALEyna BAYIK

Aynı dünya üzerindeki diğer yirmi dört saatler gibi, sabah güneşinin ışığı yeryüzünü aydınlatmaya başlamıştı. Gözlerimi hain bir karanlık ele geçirmişti adeta. Göz kapaklarımın ağırlığı ile savaşamadığımı hissediyordum. Gözlerimi yeni bir güne açmak için tam bir hamlede bulunacağım sırada vazgeçiyordum. Uğraşmamak, savaşmamak, karanlığın içinde uzanmak daha rahat geliyordu. Hayatım boyunca sürekli zordan, karmaşıktan kaçtığım gibi yeni bir güne uyanmaktan da sık sık kaçırıyordum. Ne yazık ki günün sonunda, uzun bir süreç de olsa, gözlerimi açmaya karar veriyordum. Fazla karanlık, fazla sessizlik de sanırım yoruyordu insanı; en azından eşiği geçtikten sonra.

Gözlerimi yeni bir güne açtıktan sonra yaptığım ilk şey kısık gözlerle tavanı incelemektir. Hareketsiz bir şekilde, bir süre tavana bakarım. Hiçbir şey düşünmeden. Gri tavanın beyaz kabartılarını inceler, bu avanın benden önce nelere şahit olduğunu düşlerim. Karanlıktan sonraki aydınlığa tüm vücudum alıştıktan sonra hareket etmeye

başlarım. Kollarımı kaldırarak esnedikten sonra yataktan doğrulmak için ilk adımı atarım. Midemde veya genel olarak tüm vücudumda hissettiğim o sabah rahatsızlığımı nasıl tanımlamam gerektiğini bilmiyorum. Kötü niyetli birinin elinin gelip kemiklerim kırılana kadar beni boğduğunu hissediyorum sadece. Bu mide bulandırıcı histen kurtulmak için her sabah hızlıca nefes alıp verirdim. Sanki aldığım oksijen ve verdiğim karbondioksit içimdeki tüm rahatsızlığı

silip atacakmış gibi bunu yapmaya devam ederim. Ardından acı gerçeği fark ettiğimde nefes alış verişlerim yavaşlar ve normale döner. İçimdeki rahatsızlık kendini acınası bir alışma hissine bırakır. Her sabah, kendimi yalnızlığın eline yavaşça bıraktığım dünyanın sabahına gözlerimi açtığım her sabah bu yaşanır.

Kendimi bir şekilde yataktan attıktan sonra yavaş, küçük adımlarla banyoya ilerlemeye başladım. Dışarıdan gelen hafif güneş ışığının sadece yatağımın sonuna yansmasıyla sabah olduğunu fark ettim, lakin evimi her daim karanlık ele geçirmiş durumdadır. Sabah veya öğle saatlerinde bile ışığı açma gereksinimi hissederim. Fakat bir süredir ışıkları açmıyorum. Bir dönem açmayı bıraktım, sadece gözlerimi dinlendirmek istedim. Ardından devamı geldi ve bir daha açmadım. Elektrik faturasını ödemeyi kestim, böylece dilediğim zaman gözlerimi dinlendirebilirdim. Eğer ortam karanlık olursa zihnimin otomatik olarak uykuya dalabileceğine inanıyorum.

Gözümü açtığımda karanlıktan kurtulduğumu sansam da aslında yeni bir karanlığa adım atmışım her zaman. Kahverengi, koyu renkli mobilyalarım bana hüznle bakmakta yine. Sanki dilleri olsa hava almak,

nefes almak için bana yalvaracaklar. Bunu her sabah kalktığımda sık sık düşünürüm. Hiç kimsenin, hiçbir yerin, cansız bir mobilyanın bile bu yerde tıklıp kalmayı hak etmediği gelir aklıma. Evdeki her şeye haksızlık ettiğim gelir aklıma, kendim dışında. Burada kalmayı sevdiğimi kendime hatırlatırım ve bu düşünceler de kendini geride bırakır.

Evin kısa ve dar bir koridoru olduğundan banyoya çabuk vardım, sanırım yedi adım yeterliydi. İlk yaptığım şey aynanın karşısına geçmek ve neredeyse kendimi tanıyamayacağım kadar kararmış aynanın karşısında kendime bakmaktı. Aynanın kenarlarında ve bazı yerlerinde ortalarda birikmiş kirler kendimi görmemi engelliyordu. Neden hiç temizlemeyi akıl etmediğimi bilmiyordum. Beni hiçbir zaman rahatsız etmemişti bu aynaya bakmak. Eğer normal, temiz bir aynaya bakarsam rahatsız olacağımı biliyordum. Kendime baktım, dikkatlice. Kirlerin ardında yüzüm ve vücudumla alakalı görebildiğim sadece birkaç şey vardı. Koyu kahverengi kısa saçlarımın kenarlarının beyazladığını görebiliyordum. Dudaklarımın rengi atmıştı, eski canlılığı yoktu ve kuruydu. Dudaklarımın hemen altında ve yanında çıkan sakallarına göz attım. Ne zamandır kesmiyordum? Hatırlamıyorum. Sanırım artık biraz

geç, çünkü jiletimi nereye koyduğumu hatırlamıyorum bile. İdare edebileceğimi düşünerek hep erteledim. Biraz daha baktıktan sonra sakallarımın da yavaşça saçlarımla aynı kaderi paylaştığını, akların acı verici bir şekilde oraya da düştüğünü fark ettim. Aynadaki kirler tam gözlerimin yansıdığı yeri kapladığı için gözlerimi göremiyordum. Güldüm ve sararmış dişlerimi bir süre inceledim. Ardından gözüm çıplak vücuduma doğru indi. Neredeyse tüm kemiklerimi görebiliyordum, hepsini teker teker sayabilirdim bile. Kollarımın cılızlığını inceledim. Vücudumun ne ara bu kadar zayıflaştığını kestirmeye çalıştım lakin zihnim bana hain bir oyun oynayarak hatırlamamı engelledi. Hatırlayamadığım için düşünmeyi de bıraktım. Zor olandan kaçmak benim için nefes almak kadar normal bir olaya dönüşmüştü.

Vücudumu biraz daha inceleyip iç geçirdikten sonra lavaboya doğru eğilerek sağ elimle çeşmeyi açtım ve hızlı bir şekilde yüzümü yıkayarak çeşmeyi yine sağ elimle kapattım. Ne zaman kenara attığımı hatırlamadığım, lavabonun sol tarafında duran eski hafif ıslak kahverengi havluya uzandım ve yüzümdeki ıslaklığı duruladım. Havluyu yine aynı yere fırlatıp kaderine terk ederken karanlık, havasız banyodan dışarıya adımımı

attım. Yatak odasına geri döndüm ve yatağımın başına oturdum. Yatağın yanındaki tahta komodinin üzerindeki siyah deri kaplı defter ile göz göze geldim. Yavaşça uzandım ve defteri alıp içine göz atmaya başladım.

Ne kadar uzun zamandır bir şeyler not almadığımı fark ettim, özellikle de rüyalarımı. Her gece rüya görmek için kendimi çok zorluyorum lakin zifiri karanlık dışında hiçbir şey yok ortada. Uyuyup uyuyamadığımdan emin bile değilim gerçi. Sanki rüya ve gerçeklik arasında sıkışıp kalıyorum her gün. Rüya evrenine geçiş yapmak için koşuyorum koşuyorum, ama nafile. Tam arada sıkışıp kalıyorum, bir süre sonra da gerçekliğe geri dönüyorum. Rüyalarımın tekrar göz attım. En korkunç kâbuslarımı yazdığım sayfalara denk geldiğimde onları bile özlediğimi fark ettim. İstersem görebileceğim en korkunç şeyi göreyim, sadece görmek istiyordum. Zifiri karanlığın içinde her gece önümü görmeden dolaşmak değil, netlik istiyordum.

Komodinin üzerinde çalar saatin aniden çalmaya başlamasıyla düşünce selinin içinden sıyrıldım. Defteri aynı yerine bıraktım ve saati durdurup iş için giyinmeye başladım. Zaten hâlihazırda oldukça az kıyafet bulunan küçük gardırobumdan eskiden siyah olduğunu varsaydığım fakat yikanmaktan grileşmiş tişörtümü ve

her gün giydiğim siyah bol pantolonumu çıkarttım ve hızlıca giyinmeye başladım. Tişörtün eskiye nazaran ne kadar bol geldiğini fark ettim. Belki de şu anki vücuduma daha uygun kıyafetler bulmak adına alışverişe çıkmalıydım lakin bu içimden gelmiyordu. Günün sonunda kıyafetlerim bol ve rahattı.

Evden kapıyı arkamdan çekerek çıktım ve caddede yürümeye başladım. İlk adım attığım an gözlerimi kısarak acıyla inledim, güneş daha önce hiç olmadığı kadar canımı yakıyordu. Güneş gözlüğü alabilirdim ama en son nereye koyduğumu bir türlü hatırlayamıyordum. Açıkçası aramayı denediğim de söylenemezdi, bazı şeyler için efor harcamak istemiyordum artık.

Caddenin ana yolundan geçen araçları izledim yürürken. Bazıları çok hızlıydı, gerektiğinden çok. Tabelada yazan hızı aştıklarını hissedebiliyordum. Eğer biri bu araç kalabalığının arasına dalsa başına gelebilecekleri düşündüm durdum. Zifiri karanlık... Evet, sonsuz bir boşluğa uçup gidecekti ruhu. Yani şu anki hayatımdan çok da farklı olmazdı. Hatta sonsuz uykuya dalacağı için belki benden daha da huzurlu hissedecekti ruhu. İstedığı rüyayı görebilme lüksüne sahip olacaktı.

Bir süre daha yürüdüktan sonra iş yerine vardım. Binaya girer girmez çalışan odasına yöneldim ve üstümü

değiştirerek vardiyama başladım. Her gün aynı işe gelip gitmek zorundaydım. Geceleri beni avucuna alan karanlıktan daha iyiydi tabii ki, lakin fabrikadaki görevim oldukça sıkıcıydı. Buraya her gün kalkıp gelmem için bir sebep vardı: fabrikanın sahibi. İsmi bilmiyordum. Fakat her gün fabrikaya gelip giden, uzun kumral kıvrık saçları omzundan iki yanına dökülen, açık kahverengi gözlü, gülüşüyle içimde hissettiğim tüm karanlığı dağıtan biriydi. Odası camdandı ve tam olarak çalıştığım yerin karşısındaydı. İşten sıkıldığımda, içim sıkıldığında sürekli kafamı kaldırıp onu izlerdim ve kendi kendimi gülümserken bulurdum. Bazen sadece işe gelip gitme sebebim değil, nefes alma sebebim de olurdu, bunu hissedebiliyordum.

Lakin bir sorun vardı: benimle hiç iletişim kurmuyordu. Birkaç kez cesaretimi toplayıp tam odasından çıktığı an veya girmeden hemen önce onunla konuşmaya çalışmışım. Beni hep görmezden geliyordu. Bunu çok kurcalamadım çünkü ben fabrikada basit bir çalışanken o... Elbette eşit değildik. Bunu umursamadan benimle konuşmasını beklemek saçma olurdu. Yine de istiyordum. Bir gün odasına dalmak, arkamdan kapıyı kilitlemek ve benimle konuşmasını sağlamak istiyordum. Bunu yapabileceğim güne kadar onu uzaktan izleyecektim.

İş her zamanki gibi başladı, her zamanki gibi devam etti ve her zamanki gibi bitti. Kimseyle tek kelime konuşmadan üzerimi değiştirdim ve yine aynı caddeye çıktım. Fakat yürüyemiyordum, cılız bacaklarım kendini yer çekimine bıraktı ve titremeye başladı. Bulabildiğim en yakın banka doğru hamle yaptım ve oturdum. Sağ elimle banka dayanırken derin bir şekilde nefes alıp verdim. Biraz daha rahatladıktan sonra daha rahat bir pozisyona geçerek oturdum. Önce bacaklarıma, sonra kollarıma baktım. Bazen aynaya bakarsın lakin yansımanın kim olduğunu anlayamazsın, şu an tam olarak bunları hissediyordum. İçimde bazen bana ne olduğunu sorgulayan bir ses duyuyordum, bu sesi her duyduğumda gözyaşlarımı tutamamaktan korktuğum için susturuyordum. Bunun yerine hafızamı tamamen kenara koyarak unutuyordum, duygusuzlaşıyordum. Bunları düşünürken gözlerimi vücudumdan çekerek karşıya odaklandım. Gördüğüm manzaraya karşı bir süre donup kalmıştım. Nefes alma sebepim, normalde paraya ihtiyacım yokken ve sonsuza kadar evde cansız bir varlık gibi yaşayabilecekken adım atıp işe gelmemin tek sebebi, sadece ertesi gün onu gördüğüm bir sabaha gözlerimi açabilmek için karanlığa

katlandığım kişi... Yanında başka biri vardı. Benimle konuşmaya tenezzül bile etmiyorken başkasıyla gülüp eğleniyordu.

Ne yapacağımı bilemiyordum, sadece bir süre uzaktan izledim. Yüzümde en ufak bir mimik hissetmiyordum. Onu nasıl her gün odasında izliyorsam, aynı şekilde onlara bakıyordum. Tüm dünya karanlık. Sadece spot ışığının altında onu görüyordum. Gülümsüyordu, daha önce görmediğim bir şekilde. Farklı hissettiriyordu. Bir süre yanındakine baktı, gülümsemesi söndü ve küçük adımlarla araçların büyük bir süratle hareket ettiği caddeye doğru ilerlemeye başladı.

Yola adım attığı an yolda herhangi bir araç yoktu. Onu izlemeye devam ettim. Bana baktı, aynı yanındakine gülümsediği gibi gülümsedi. Daha önce hiç yüzüme bakmamıştı. Heyecanla ayağa kalktım ve ona bakarak gülümsemesine karşılık verdim. Adımları çok kısaydı. Bana doğru geliyordu ama çok yavaştı. Yolun tam ortasında kaldığı an sağ taraftan gelen teker sesiyle irkildim ve sesin geldiği yöne döndüm. Sadece farlarının gözümü aldığı bir araç. Bir tır mı veya kamyon? Tam olarak kestiremiyorum. Gecenin zifiri karanlığını delip geçen iki adet ışık huzmesi görüyordum sadece.

Korkuyla ona baktım. Tam olarak

yolun ortasında dikiliyordu ve bana bakarak gülümsemeye devam ediyordu. Gözlerimin dolduğunu hissediyordum. Seslendim, yoldan çekilmesini istedim. Herhangi bir değişiklik olmayınca yalvarmaya başladım. Daha önce hiç çıkmadığı kadar yüksek çıkıyordu sesim. Ölümüne yalvarıyordum. Hala bir değişiklik yoktu. Aracın ne olduğunu artık görebiliyordum, devasa bir tır. Çok yakındı. Düşünmedim ve hızla bacaklarıma yüklenerek yola, ona doğru atıldım. Sağır edici bir fren sesinin kulak zarımı patlattığını hissettim.

Karanlık.

“Ne oldu?”

Zifiri karanlık.

“Bilmiyorum, sanırım trafik kazası. Tır çarpmış.”

İstemiyorum.

“Ciddi mi?”

Kurtulamıyorum.

“Şoför korkunç durumda. Adamın durup dururken yola atladığını söylüyor.”

Gözlerimi neden açamıyorum?

“Yola atlamadan önce kendi kendine bağırıp ağladığını söyleyenler var.”

Olmuyor, gözlerim açılmıyor. Yavaşça çevredeki seslerin azaldığını fark ediyorum. Alışkın olmadığım bir durum değil. Ama onu kurtarıp kurtaramadığımı bilemeden yok olmak istemiyorum.

Sesler kesildi.

Artık sadece karanlık var.

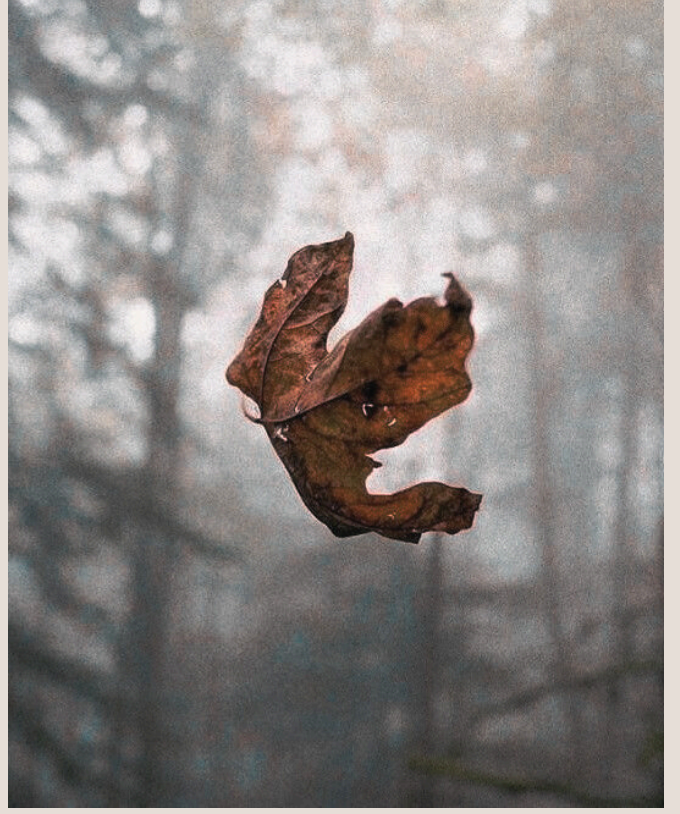
POYRAZ

EZGİ ÇİMEN

Yokluğun derin sessizliğinde, zaman henüz bir mana ifade etmezken onun için Yaradan “Kün” dedi ve sonsuz yokluktan varlık âlemine geçti küçük yaprak Laden. Kuş uçmaz kervan geçmez bir yerdeydi onun evi. Yanında yalnız birkaç kavak ağacı vardı ona eşlik eden. Arada bir yanlarından etrafı toza dumana katarak arabalar geçirdi. Onun gibi milyonlarca yaprak olduğunu duymuştu. Kendi çevresinde pek canlı yoktu ama onun bilmediği ve bir ömür sayamayacağı kadar çok canlının var olduğunu da biliyordu. Nerden mi biliyordu bu kadar şeyi? Poyraz anlatırdı ona her şeyi.

Kendisi hayatı boyunca bir adım bile yol gitmemişti ama Poyraz tüm dünyayı gezip gelirdi. Ona kimsenin bilmediği sırları anlatırdı. Bu yüzden Laden hep gitmek isterdi bu ıssız yerden. Zaten diğer yapraklar umursamazdılar böyle şeyleri. Kim bilir belki de en tepede tek başına olduğu ve Poyraz’ın tek konuştuğu yaprak olduğu için böyle farklıydı. En çok gördüğü şey ise gökyüzüydü. Bu yüzden bazen Poyraz başka yönleri görsün diye evirir çevirirdi onu. Ama o yine de en çok gökyüzünü sevmişti. Gökyüzünü bir de Poyraz’ı.

Gökyüzü ne kadar sakinse Poyraz o kadar hırçındı. Kimi günler hiç uğramazdı yanına, diğer rüzgârlardan alırdı haberlerini. Kimi günler de

saatlerce dolaşıp dururdu tepesinde. Neden olduğunu bilmese de Poyraz’ın bir derdi olduğunu düşünürdü. Belki uzak diyarlarda gördüğü ve yaprağa anlatmadığı şeyler... Poyraz gittiği günlerde gökyüzü ile konuşurdu. Her gün, içinde Güneş’in gelişini ve gidişini saklardı ama Laden bu ayrılığa hiç aldırılmazdı. Çünkü gittiği gibi geleceğini de bilirdi Güneş’in. Ve değişmezdi Güneş, Poyraz gibi. Her geldiğinde bir farklı görürdü Poyraz’ı çünkü. Unutmuş olurdu oraları ve kendisini. Ama onun anlattıklarını da kimse getiremezdi kendisine.

Yine bir gün uzaklara gitmişken Poyraz, Güneş ile konuşuyordu. Bazı insanların Güneş’e bakıp her gün

gülümseyerek güne başladıklarını söylemişti. Demek ki onu görünce mutlu oluyorlardı, tıpkı yaprak gibi... O sırada çelimsiz bir bulut lafa karıştı “Evet doğru, beni görünce de somurtuyorlar” dedi. Yaprak ve Güneş buna gülerken bir anda bir hışımla Poyraz geldi. Onları böyle mutlu gördüğünden midir bilinmez etrafı toz duman içinde bıraktı. Bulut dağıldı, Güneş soldu hatta yaprak nerdeyse dalından kopacaktı.

Poyraz bu haldeyken onunla konuşulmazdı. Sakinleşmesini bekleyip neyi olduğunu sorardı yaprak. Ama bu sefer sinirlenmişti. Bu şekilde gelmesine sebep olacak bir şey yoktu. Yaprak da bir süre içine kapandı. Sadece gün doğarken Güneş’e gülümsediği gibi bulutu da görünce gülümsemeyi ihmal etmemiştir. Poyraz bir süre çevresinde dönüp durdu. Yaprak bir oraya bir buraya savruldu da tek kelime sormadı Poyraz’a. Artık çaresiz Poyraz konuştu onunla: “Siz yaprakların hiç vefası yok değil mi? Uzun zamandır görmediğin dostuna böyle mi davranıyorsun?”

Laden, “Bizde vefa var da sende hiç nezaket yok. Dostlarımı korkuttun. Ben alışığım ancak onlar bilmiyorlar seni.” Sakinleşti ve yavaşladı Poyraz. “Ne biliyim ben. O kadar uzun zaman beni görmeyince üzgünsündür dedim ama sen bayağı eğleniyordun.” Yaprak başını göğe kaldırarak “Neden

güldüğüme sevinmiyorsun da başkasıyla güldüğüm için kıızıyorsun?” Durdu Poyraz. Tek yaprak kımıldamıyordu. Düşündü, haklı olabilir miydi Laden? Peki, öyleyse bu kötü bir şey miydi? Pek tabii, çünkü bu yüce duygu ve düşüncelerden biri değildi. Olsa olsa bilgelerin anlattığı sefil düşüncelerdendi. Çok âlim görmüş ve dinlemişti Poyraz. Yapraktan, ağaçlardan, göklerden daha çok... Yüce davranışlardan bahsederdi âlimler: fedakârlık gibi, kendinden çok başkasını düşünmek gibi. Bir de sefil davranışlar vardı: yalnız kendini düşünmek ve kendi mutluluğu için çalışmak gibi. Öyle ki böyle davrananlar iyilik yaparken bile övülüp mutlu olmak isterler. Başkaları onun hakkında hep iyi düşünsün diye türlü şekillere girerler. Ama sonunda da hep hüsrana uğrarlar. Çünkü iyilikleri de kendileri de çok çabuk unutulur. Ne dersiniz Poyraz da onlardan mı acaba?

İrkildi Poyraz, kendinden korktu. Bu hiçbir yere gitmeyen ve kendi anlattıklarıyla dünyayı tanıyan yaprak onu sarsmıştı. Yine gitti Poyraz ama bu sefer çok uzaklara değil bir mağaranın içine. Düşünmeliydi. O sefil bir varlık olmak istemiyordu. Acaba yaprağa anlattıklarını da o öğrensin diye mi anlattı yoksa kendisine saygı göstereyim diye mi? Günlerce düşündü. Sonra değişmeye başladı. Duruldu bir süre.

Ama içinde artık eskisinden de şiddetli bir merak vardı. Nasıl doğruya ulaşabilirdi? İçinde yaşayan bu ikinci Poyrazı nasıl durdurabilirdi? Evet değişmek istiyordu ama bunu tek başına başaramazdı ve içindeki kötüyü ya yok etmeli ya da kontrol altına almayı öğrenmeliydi. Bunun için dışarı çıkmaya ve doğruya gitmeye karar verdi. Kadim topraklara...

Oradaki rüzgârlar ve ağaçlar çok daha bilgindiler. Öyle duymuştu. Zaten kendisini biraz da olsa değiştirmeden o topraklara gidemeyeceğini biliyordu. Orada onun gibi poyrazilara yer yoktu. Kendi adına Poyraz denmesini istemiyordu artık. Çünkü o sefil olanın adıydı. Artık adının Gündoğusu olmasına karar verdi. Bu isim de soğuktu belki ama sonuçta kimliğini tamamen değiştiremezdi. Özü hala yerinde duruyordu. Önce gidip Laden'i bulacaktı. Evet, ona büyük bir borcu vardı. Ama bunu nasıl ödeyeceğini bilmiyordu. Geldiği gibi geri dönüp Laden'i buldu.

Her zaman yüzü göğe dönük yaprak şimdi toprağa dönmüştü. Korktu. "Merhaba, bak geri döndüm." Çıt yok. Korkusu büyüdü ve Gündoğusu'nu geriye itmeye başladı Poyraz. İstiyordu ki yaprağı kendine döndürsün. Yaprak döndü dönmesine ama yüzündeki o bilindik gülümseme yoktu artık. "Neden konuşmuyorsun? Beni bile

endişelendireceksin nerdeyse. Sana teşekkür etmeye geldim. Çok değiştim. Gerçekten bir baksan bana." Yaprak yorgun gözlerini kaldırdı ve Poyraz'ın değişmiş çehresine baktı: "Haklısın, hepimiz değiştik." Neler oluyordu? Yaprak yeni halini sevmemiş miydi? Yoksa umursamamış mıydı? Yok yok bir şeyler olmuştu besbelli.

Güneşe döndü yüzünü. İstemeye istemeye yükseldi ve uzaklaştı yapraktan. Güneş, baba gibiydi. Tüm görkemiyle öylece duruyordu. "Merhaba. Uzun zaman oldu. Ben yokken Laden'e bir şey olmuş. Sen ne olduğunu biliyor musun?" Güneş: "Gerçekten merak ediyorsun değil mi? Haklısın, çok haklısın. Önce seni kaybetti. Sonra merak duygusunu. Kimsenin anlattıklarını umursamadı. Her doğuşumda beni karşılardı. Artık yüzünü göğe çevirmiyor. Çevirse biz el ele verip eski haline döndürürdük ama... Göğe bakmayanların kalbi fazla dayanmaz. Önce kalbi çürür sonra bedeni. Beden ruhu taşıyamaz hale gelince de toprak kabul eder ancak ikisini. Şimdi de yaprak son aşamada. Toprak onu bekliyor o da toprağı."

"Hayır olamaz. Ben döndüm. Artık toprağa falan bakamaz buna izin vermem. O toprağın da üzerini örtmeli. Solmuş yapraklarla... Tamam, ben halledeceğim." Poyraz'ın kararlılığına şaşırdı güneş. Onun

yaprağın bu haline bile sinirlenip yine günlerce dönmeyeceğini düşünmüştü. Demek gerçekten değişmişti. Demek ki bu değişimle başka hayatlara dokunacaktı. Kim bilir belki de nazikçe.

İlk iş çevreden bulduğu yapraklarla örttü toprağı. Örterken de fısıldadı: “Daha çok erken. Hem ben daha kırdıklarımı bile toplamadım.” Garip... Bir duygu vardı içinde. Şimdiye kadar hiç hissetmemişti. Bunun adına o eskiden eziklik diyordu bizler ise çaresizlik. Yaprığı birkaç kez evirip çevirmişti ve ondaki tükenişi o da fark etmişti. Ne yapmalıydı? Kadim âlimler... Onlar muhakkak bir şeyler bilirdi. Ama o artık değişmişti evet oraya sakin rüzgârlar gidebilirdi ama onun bu kadar vakti yoktu. Peki, eğer Poyraz’a yerini bırakır da bir daha geri dönemezse? Bunları düşünemezdi. Çok kısa bir zamanı vardı ve bunu ancak Poyraz başarabilirdi.

İçinde zaten süre gelen mücadeleyi bıraktı ve Poyraz’ın dizginleri ele almasına ses etmedi. Tek bir şartı vardı. Yaprığı kurtarmak için kadim topraklara gidecekti. Kabul etti Poyraz. Ne de olsa o da önemsiyordu yaprağı. Hiç vakit kaybetmeden, yaprağı Güneş’e ve gökyüzüne emanet ederek çıktı yola. Günlerce sürüklendi. Öyle yoruldu ki bazen pes edip yere inesi geldi. Ama o anlarda o zayıf

Gündoğusu’nun sesini duyuyordu. Mecburen devam etti. Nihayet varmıştı. Ve aniden bir düşüş yaşadı ya çok yüksekte duracaktı ya da sakinleşip yere çok yakın olacaktı. Çok zorlandı ama alçaldı alçaldı. Zaten kadim rüzgârlar alçaklarda geziyordu. Onlar başta garipsediler bu yabancı Poyraz’ı. Ama ses etmediler. Birini arıyordu. Derdine derman diyecek birini. Yol gösterdiler ona.

Toprağına çok yakın bir rüzgâra götürdüler onu. Yani rüzgâr dedilerse de daha çok esinti... Ona döndü esinti: “Uzaklardan gelen sen misin?” “Evet, benim ama biraz yukarı gelemem misin bu şekilde derdimi anlatamam.” “Ben yıllardır yukarı çıkmadım evlat senin inmen daha kolay.” Gündoğusu izin istedi Poyraz’dan, bir süre kendi olmalıydı. Poyraz’a hala tam güvenmiyordu. İstemedi Poyraz önce ama baskıya da dayanamadı. Usulca alçaldı Gündoğusu. Esintiyi selamladı. Esinti bu değişime şaşırılmıştı sanki. “Biz bunu yapmak için çok uzun süre uğraşırız. Sen yabancı, bunu çok kolay aşmış gibisin. Söyle bakalım bu dağı aşıp da çözemediğin ne var da geldin buralara?”

“Bana bu değişimi yaşatan bir dostum için geldim. O bana yardım etti bana yeni bir dünya verdi ama ben ona yardım edemiyorum. Arkadaşım gökyüzüne âşık bir yaprak. Ve ben

istemeden onun yaşama sevincini, merak duygusunu söndürdüm. Şimdi gökyüzüne bakmıyor, bana bakmıyor; tek ilgilendiği toprak.” Esinti bunu duyunca umutsuzca başını eğdi. Gündoğusu korktu hem de hiç korkmadığı kadar korktu.

“Bazı şeyleri geri getiremezsin. Ne yazık ki bizler hep çok geç olunca pişman oluyoruz. Ama güzel olan şu ki asla umudumuzu yitirmiyoruz. Kâinat her sene kendini yeniler, silkelenir ve fazlalıklarını döker. Ağaç onu üzerinden atmadan onu al ve görmek istediği yerleri gezdir. Fazla zamanı yok.” “Ama bana bir çare bulacağını söylediler. Bu bir çare değil!” “Her deva senin istediğin gibi olamaz. O elbette gidecekti sen belki bunun daha mutsuz olmasına sebep oldun. Sadece bunu düzeltebilirsin. Yoksa yaratılış kanununa asla el süremezsin.”

Poyraz dayanamadı, büyük bir hızla geçti öne. Esintinin tekrar konuşmasına izin vermeksizin uzaklaştı oradan. Yeni bir mücadele başladı içinde. Gündoğusu ile bu konuda uzlaşmaları mümkün değildi. O yaratılışa dair her şeyi kabullenmişti. Ama kendisi öyle değildi. Ama şu anda Gündoğusu da mücadele etmiyordu. Kim bilir belki o bile sinirlenmişti. Artık burada yapacak bir şeyleri olmadığına göre geri döneceklerdi. Peki, ama yaprağın

yüzüne nasıl bakacaklardı? Uzunca bir süre gittiler hiç konuşmadan.

Gündoğusu yerine geçebilirdi aslında ama o da içten içe kendini cezalandırıyordu. Haftalar sonra döndüler vatanlarına. Poyraz öyle yorulmuştu ki çekilmişti derin köşesine ve Gündoğusu’na bırakmıştı her şeyi. Belki de temelli... Güneş heyecanla karşıladı onları. Demek bir o beklemişti dönmelerini. Her neyse Gündoğusu mecburen yaprağı kendi esintileri arasına alacaktı. Bunun için hızlıca geçti ağacın çevresinden. Yaprak farkında bile değildi geldiğinin. Aldı onu sardı, sarmaladı. Bir süre hiç gözlerini açmadı yaprak. Dağları aştılar. Bir denize geldiler. Yavaşladı Gündoğusu. Yaprak gözlerini araladı ve hep anlatılan maviliği gördü karşısında. “Demek gidip dönmek istemediğin diyarlar buralar. Hiç istemesem de sana hak vermem gerek.” Gündoğusu heyecanlandı, hızla denizin üstünden esmeye başladı. Dalgalar selamladı onları.

Denizin kokusu hangi hastalığa iyi gelmedi ki? “Dokunmak istiyorum yaklaştırır mısın beni dalgalara?” dedi yaprak. Sevinçle yavaşladı Gündoğusu. Önce kendini seyretti yaprak. Bayağı küçülmüştü, ayakuçlarından başlayan kurumayı görmezden geldi. Sonra Gündoğusu’na baktı dalgalarda. Gözleri büyüdü, dalgalar fark etti;

ondaki şaşkınlığı Gündoğusu'na ilettiler. Gündoğusu tebessüm etti. “Hiç fark etmeyeceksin sanmıştım.” “Nasıl, ne zaman oldu bu? Sen gitmiştin, dönmeyeceksin sandım.” “Haklısın çok geç döndüm ama ben de neler olduğunu anlayamamıştım. İçimde bir mücadele yaşadım seni ve herkesi üzen başka bir bendi sanki. Onunla mücadele ettim. Bu mücadeleden çıktığımda sen... Sen...” “Ben çok yorgun hissettim. Sanki yaşamasam da olurmuş gibi. Benimle mutlu olan, benim mutlu edebildiğim hiç kimse yoktu. Bunun nasıl bir şey olduğunu bilemezsin.” “Tüm bunlara ben sebep oldum biliyorum. Pişman oldum ve döndüm ama elimden hiçbir şey gelmedi. Neyse tüm bunları geride bırakalım. Ne dersin denize dalmak ister misin?” Heyecanlanmıştı Laden “Ne diyorsun, tabi ki...” Daha tam cevap vermeden birlikte daldılar denizin ılık ve masmavi sularına. Gündoğusu öyle sarmıştı ki yaprağı. Etrafında bir kale oluşturmuştu sanki. Ondan izinsiz içeri hiçbir şeyin girmesine izin vermedi. Deniz umurunda bile değildi. Ama yaprak gülüyordu. Belki onu tanıdığı zamandan bu yana ilk kez böylesine rahatça... İçinde inci taşıyormuşçasına nazikçe çıkardı onu ve kuruması için güneşe yaklaştırdı. Selamladı Güneş onları, Laden aynı eskisi gibi güldü

ona. Bir umut belirdi kalplerde. Bir tebessüm kuş oldu ve kalplere umut kondurdu. Gökler alkışladı rüzgârı ama kimse duymadı.

Uçmaya devam ettiler. Kimsenin ayak basmadığı ormanlara geldiler. Yüzlerce yıldır yaşayan, kökleri yaşam kadar eski ağaçlar gördüler. İçlerinden birisi fark etti ikisini. Garipsedi bu beraberliği. “Siz ikiniz belli ki uzaklardan gelmişsiniz. Üzerinize de umut serpmişsiniz. Burası her şeyin yeşerdiği bir diyar. Siz de umutlarınızı Nil nehrine götürün. Ama heybenizdeki vazgeçmem dediğiniz her şeyi burada bırakın... Şaşırdılar. Bir yol belirdi önlerinde ama neden vazgeçeceklerdi? Onu anlamadılar. Teşekkür ettiler ağaca. Yaprığın umurunda değildi ağacın söyledikleri. Sonuçta neyden vazgeçemeyecekti? O yaşam köklerini bile terk etmişti. Ama Gündoğusu düşünceliydi. Kendine göre bu aralar birçok şeyden zaten vazgeçmişti. Başka ne kalmıştı ki?

Nehre vardılar. Umutları onlardan önce gitmişti oraya. Şırl şırl akan nehir “Hoş geldiniz dostlarım! Çarelerin bittiği yerden gelmişsiniz. Burada herkese bir çare bulunur ama bu herkesi memnun etmez.” Gündoğusu artan şaşkınlığıyla yaprağı korumaya aldı. “Bu da ne demek? Sen bize çare bul, elbette mutlu oluruz, kim çareden memnun olmaz ki?”

Nehir: “Biz çarenizi bulalım da onu da siz düşünün artık. Söyle bakalım şu küçücük yaprağı buralara sürüklenme amacın nedir?” Gündoğusu Poyraz’a dönmeye başlamıştı ki yaprak girdi araya “Aslında onun içi benim yok oluşumla kavruluyor. Görüyorsun, ölüyorum ama bu benim için sorun değil. Görmek istediklerimi gördüm en çok da hırçınlığın merhamete dönüşebildiğini gördüm. Belki sadece bu süreyi uzatmak için bize yol gösterirsin?”

Nehir parladı. Güneş de destekçisiydi çünkü onların. Nehir bu seferberliğe hayret etti. “Belli ki dostun büyük bir sınav veriyor küçük yaprak ve sanırım sen gidersen çok zorlanacak. Benim kaynak noktama gidin. Onun kaynağı imkânsızlıkların olmadığı bir yerden gelir. Oradan aldığınız suyu Beytülmacdis’ten aldığınız toprakla birleştirip yeşil kalan dal kısmını gömün kim bilir belki ölümün sana değmesine hala zaman vardır. Yalnız şunu unutmayın. Bu dünyadan gidiş sizi asıl özgürlüğüne kavuşturacak. Düşünmeyi ve izlemeyi hiç bırakmayın. Haydi, vaktiniz dar. Suyu yitirmeden toprağa yetiştirin.”

Gündoğusu sevinçten yerinde duramıyordu. Nehrin kabarcıklarına dans ettirip hızla kaynağa doğru ilerledi. Yaprakta bile umut yeşilliği vardı. Belli ki o da gitmek istemiyordu

henüz! Kaynağa geldiler ve yalçın kayalar selamladı onları. Vakitleri yoktu ancak meraklı kayalıklar onları hemen göndermeye pek istekli değillerdi. En büyük olan ve içinden kaynağın fişkırdığı kaya seslendi: “Siz, Nil’den geliyorsunuz belli ancak burada benden izin almalısınız. Bu kaynağa erişmek için maddi isteklerinizden vazgeçmelisiniz.” Gündoğusu sürekli engellerle uğraşmaktan yorulmuştu. “Bu ne demek? Biz zaten maddi olan yaşam için geldik buraya. Vazgeçseydik oturup ölümü beklerdik!” Kayalık güldü. “Yaşadığınız yaşamın sadece maddi olduğunu düşünüyorsan yaprağı buraya getirmeni sağlayan merhamet de neyin nesi? Ben size, bundan sonraki yaşamınıza madde ile değil o içindeki gibi manevi duygularıyla devam edeceğinizi söylüyorum.”

Gündoğusu “Güzel söylüyorsun da maddeyi nasıl tamamen terk edelim? Bu ancak ölüncel olur!” Kayalık: “Ölmeden ölürsen olur!” Gündoğusu düşünemiyordu. Tek isteği suyu alıp gitmekti ama kayalığın istediği cevabı bulması gerekiyordu. Bu sırada yaprak söze karıştı. “Biz zaten kendi varlığımızdan vazgeçmeden buraya nasıl geldik sanıyorsun? Bu gördüğün rüzgâr aslında hırçın bir Poyraz’dı. O beni kendisine tercih etti. Ben o

gidince ölümü bekledim ve Poyraz'ın nefesiyle kendime geldim. Yani anlayacağın biz zaten artık kendimiz için değil birbirimiz için mücadele ediyoruz. Bu durumda maddiyattan söz edebilir misin?”

Kayalık bu ani çıkışla yerinden kıpırdamaya başladı. “Bu cümlelerin sahibinin ısrarla maddi yaşama tutunmak istemesi oldukça ilginç ama haklısın suyu alabilirsiniz. Ancak ne ile taşıyacaksınız?” Çevrede olanları seyreden bir Çan çiçeği onlardaki diğerkâmlığa hayran oldu ve kendisi de bu yüce duyguyu tatmak istedi. “Beni alın. İçimde su taşıyabilirim. Ben de sizinle gelmek istiyorum” Rüzgâr hiç düşünmeden onu yerinden koparmak için çevresinde dolaşmaya başladı. Ancak Laden'in içi rahat değildi. “Dur Gündoğusu.” “Neden böyle bir fedakârlık yapasın? Senin daha göreceğ güneşli günlerin olmalı.” Çan çiçeği: “Siz neden bu yolculuğa çıktıysanız aynı sebepten. Böyle bir fırsatı bir daha bulamam izin verin bu duyguya ben de kapımı açayım.”

Gündoğusu “Hangi duyguya?” “Diğerkâmlık. Sadece anlatırken böyle heyecanlanıyorsam kim bilir ne değerli bir duygudur.” Yaprak şaşırды ancak gülümsedi, onu da aldılar yanlarına. Artık bir yoldaşları daha vardı. Ve varlıklar kendilerinden vazgeçtikçe büyüyorlardı. Bunu

anladılar. Uzun yollar gittiler. Gündoğusu garip bir şekilde çok ısınmıştı Çan çiçeğine. Ona da hikâyeler anlatmaya başladı. Artık Poyraz nerdeyse hiç görünmüyordu.

Beytülmakdis'e vardılar. Bir seher vaktiydi. Bazı evlerin ışıklarını yanar gördüler. Merak edip bazılarına baktılar. İnsanların ellerini semada, yüreklerini arşta gördüler. Belli ki burası âlemler arası mesafenin en az olduğu yerlerdendi. Umutlandılar. Yaprğa uygun bir yer bulmalıydılar. Tam Kubbet'üs-Sahra'nın kapısının karşısında boş bir yer buldular. Gündoğusu Toprak'a selam verdi. Onlara yaşam kaynaklarını sunmasını istediler. Toprak'da “Benden izin istemenize gerek yok. Burası mazlumların kanıyla yıkandı. Miraç ile bereketlendi. Tüm dinlere sahiplik etti. Bir küçük yaprğa mı yer olmayacak?”

Rüzgâr Toprak'ı eşeledi. Ancak Laden'in bedeni çoktan kurumuştu. Çan çiçeği son bir çabayla suyu dökmeye yeltendi. Ancak Laden onu durdurdu. “Sadece bir kişiye yetecek su var ve ben artık bu dünyaya ait olmadığımı hissedebiliyorum. Çan çiçeğini toprağa ekin onun daha göreceği güneşli günleri ve Poyrazlı zamanları var” Gündoğusu sinirlendi. “Bu kadar mücadeleyi sen vazgeç diye vermedik. Hiç çaba göstermedin ki!”

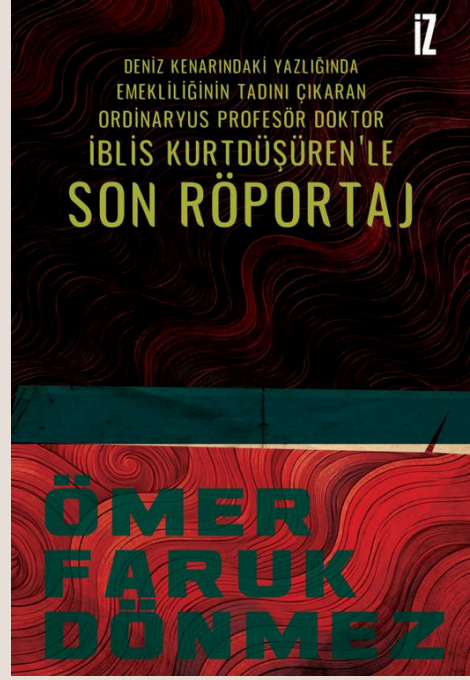
Laden oldukça yorgun bir sesle “Hâlâ bu kadar yaşanan şeyin benim yaşamımı sürdürmem için mi olduğunu zannediyorsun? Tüm varlıklar gelirler ve giderler. Yalnız çok az bir kısmı hayatlara dokunabilir. Umut yeşertir. Hatta bazen bir ölüm bin diriliş demektir. Sen ve Çan çiçeği değiştiniz. Kendinizi ve yaratılışı fark ettiniz. Şu kâinatta bilmek ve anlamak kadar değerli bir şey olmadığını da sen bana öğrettin. Beni de sen değiştirdin. Şimdi geriye kalan zamanınızı birilerinin hayatına umut olmak için geçirin. İnsanlara, varlıklara huzurlu bir nefes olun.Sizi içlerine katsınlar ve sizi de ilerideki ebedî yaşamlarına dâhil etsinler.” Laden son yeşil kısmını da kaybetti ve Poyraz onu alıp gökyüzüne götürdü. Gündoğusu ile beraber Güneş’e karşı havaya kattılar zerrelerini. Artık o ebedî yaşayacakların zihinlerinde ebedî olarak kalacaktı. Zaten tüm gidişler Ezeli ve Ebedi olanaydı.

İBLİS KURTDÜŞÜREN İLE SON RÖPORTAJ ÜZERİNE BİR İNCELEME

KEVSER ÖZDAMAR

Son Röportaj, Ömer Faruk Dönmez'in Son Konuşma ile başlayan kitap üçlemesinin ikinci kitabı. Son Röportaj'dan bahsetmeden önce Son Konuşma'ya dair de birkaç kelam etmemiz faydalı olacaktır. Bu üçlemenin ilk kitabının kapağında da yer alan uzun isim, aslında eserin kısa özeti mahiyetinde: Mezuniyet Gecesi Ordinaryüs Profesör Doktor İblis Kurtdüşüren'in Stajyer Şeytanlara Yaptığı Son Konuşma. Dönmez'in eserinde tüm ışıklar ve tüm mikrofonlar sahnedeki Şeytan'a yöneliyor. Yegâne görevlerini başarıyla ifa etmeleri için küçük şeytanları kimi zaman şevke sürükleyecek, kimi zamansa şeytancıkların kafalarını hepten karıştıracak sözler sarf ediyor İblis. Fakat temel motivasyon olarak ise bu yaratılmışları insan olmaktan uzaklaştırmanın gerekliliğini daima vurguluyor.

Son Röportaj'da ise deniz kenarındaki yazlığında emekliliğinin tadını çıkarırken rastlıyoruz İblis Kurtdüşüren'e. Yeni mezun genç bir şeytanın İblis'le yaptığı bu röportaj, ilk kitap ve dahi ikinci kitap boyunca zihnimizde canlanan soruların genç

şeytan vasıtasıyla dile getirilişi bakımından biz okurlara büyük kolaylık sağlıyor. İblis'in bir cevabını okurken aklımızda canlanması muhtemel tüm soruların gayet farkında olan Dönmez, hemen sonraki pasajda bunları küçük şeytana sorduruyor; adeta İblis'le bir panelde olduğumuzu hissediyoruz eser boyunca. Üstelik panelistin de konuğun da birer şeytan olduğu bu programda kimi zaman hakikat yolculuğuna çıkıyor, kimi zaman niyetlerimizi sorguluyor, kimi zaman öz eleştirilerde bulunuyor, kimi zaman ümide, kimi zamansa yeise kapılıyoruz. Tüm bunları yazarın şeytanlara söyletiyor olmasında elbette müthiş bir kinaye var fakat yine de bu tezat, okurda bir hayli hayranlık uyandırıyor. Burada küçük bir telmih yapmamızda bir sakınca yok; “keskin zekâlı ve sivri dilli” bir yazarı okuduğumuzu hatırladığımızda şaşkınlığımız da dizginleniyor.

Eser; giriş bölümünde doğa, dil ve ahlâk formülasyonu üzerinde duruyor. Eseri okuyacaklar için heyecanı kaçırmayalım fakat küçük bir kopya vermemiz gerekirse bu bölümde tanrısal paradigma ve şeytani paradigma olarak iki temel değer dizisinden söz eder Dönmez. Tanrısal paradigmanın doğadaki nizam ve intizamdan ahlâk yasalarının tutarlılığına kadar dosdoğru bir zeminde seyrettiğini anlatırken bunun karşısına İblis ve avanelerinin alternatif olarak sürmeye çalıştıkları şeytani paradigmayı ve bunun temellendirmesini açıklar. Bu alternatif sistem, doğadaki nizam ve intizamın reddiyle başlar, kaostan beslenir ve yine yazarın tabiriyle, dürüstçe ifade edilirse, “dini sulandırmak”tan başka bir şey de değildir. Fakat bu hikâyeler insan kitlelerini peşinden sürüklemeyegörsün, altyapısının dayanıksızlığı da üstyapısının eksik ve gedikleri de yine bu kitlelerce görmezden gelinir, sineye çekilir. Dönmez tam da bu noktada, hikâyenin ne olduğundan ziyade hikâyenin nasıl anlatıldığının önemli olduğunu belirtir. Yani aslında anlatılan nasılsa “Hep Aynı Hikâye”dir, mühim olan nasıl anlatıldığıdır. Özellikle son üç yüz yıl yani Sanayi Devrimi, Dijital Devrim, tüketim çılgınlığı ve internet ağının tuzakları

üzerinde uzun uzun anlatımlar yaptırır yazar İblis’e. Profesör Şeytan, bu dönemde elde ettikleri başarının dünyanın geçmiş tarihiyle kıyaslandığında eşi benzeri görülmemiş bir kazanım olduğundan söz eder. Siyasal, ekonomik, felsefi ve teolojik akımların bu süreç içerisinde yaşanan devrimin ciddiyetini anlamaktan yoksun bir biçimde adeta başıboş sürüler gibi çeşitli kollara yayılışından ve yine şeytanlara hizmet edişinden bahseder. Kimi akımların farkına vardığı mantıksal hatalar, sistemde küçük delikler açacak olsa da insan denen mahlûkun çeşitli zevk ve sefalarla pasifize edilmesi veya başka hikâyelerle avutulmasıyla bu açıklar da dengelenir. İblis, her defasında tanrısal paradigmaya karşı ürettikleri bu gerçekdışı düşünme biçiminde hatalar olduğunu ve asla mükemmel bir kompozisyona sahip olamayacağını da dürüstlükçe dile getirir. Neticede nihai görevleri, bu sisteme kitleleri inandırmaktır ve görev, başarıyla ifa edilmiştir.

Eserin devamında şeytanın tuzaklarının envaiçeşidinden de söz edilir; iman sahibi kimseleri irite etmeden, öz’deki imana dokunmadan kabuk’larda nasıl gedikler açtıklarından, bir yaşam biçimi olan İslam’ı yalnızca manevi bir dinlenme aracı olarak mabetlere nasıl ıktırdıklarından, insanı özgürlük

kisvesi altında nasıl güdülesi bir varlık haline getirdiklerinden, yozlaştırılmış düzenin aksinin imkânsızlığına insanları nasıl iman ettirdiklerinden ve daha onlarca farklı yoldan bahsedilir. Bunların tamamını holistik bir bakışla fakat en önemlisi ihlasla, yazarın sözünü ettiği “akleden kalp”le değerlendiren okur, şüphesiz önce kendi nefsinden başlayarak bu çirkin sanrılarında ve aldatılmış zihninden kurtulmak isteyecek ve eserin yine ilk bölümünde zikredilen “tekâmül” yolunu bulma arayışına yönelecektir. Son Konuşma’da yaptığı gibi yazar, adeta mahlasını da eserin sonlarına doğru muhakkak sıkıştırır. Eserde Ö. F. Dönmez isimli yazarın bir şeytan ile röportaj şeklinde kurmaca bir metin yazdığından bahsedilir. İblis Kurtdüşüren, ne yapsa onu taklit eden bu yazardan hayli sıkılmıştır. Fakat esas korkusu Dönmez’den ziyade onun “üstadım” olarak hitap ettiği, Âb-1 Hayat eserlerinin konuşmacısından yanadır. Çünkü “Dönmez olsa olsa modern okumaları ters yüz etmiştir” fakat Âb-1 Hayat’ı “akleden kalp” ile okuyacak olanlar, İblis’in çabalarının altüst olacağı kimselerdir. Burada şu benzetmeyiyapmadan geçemeyeceğim: Hüsn-ü Aşk’ta Gâlib Dede’nin şu dizelerini hatırlayalım, “Gel âdet-i şâirâna git sen / Sûfiyye sözün ferâgat et sen”. Burada Dede, teşbihte hata olmasın, bir günah var ise bunu tasavvufi kimliğine değil de şairlik

kimliğine yüklemektedir. Tıpkı Dede gibi Dönmez de eserlerinde, teşbihte hata olmasın, bir günah var ise bunu kendi kimliğine yükler, “Üstad”ın sözlerini ise bunlardan münezzeh tutar.

Yine kitabın son bölümünde yazar, gerçek bir edebi eserin insanda uyandırdığı sürükleyici ve heyecan verici etkisinden söz eder. Bu paragrafları okurken aynı anda bu etkiyi de deneyimleyeceğiniz bir eser Son Röportaj. Dönmez’in tüm eserlerinde var olan bu dirilik, uyanık tutma hali; yazarın karşısında adeta gözlerinin içine bakıp bir sonraki cümleyi bekleyen muhataplar görme isteğini dile getiriyor belki. Nitekim İblis de eserin bir bölümünde öğrencilere ders anlatırken onların dilinden konuşmadığı zamanlarda kimsenin bir şey anlamıyor oluşundan yakınıyordu. Okurun halini okurdan daha iyi anlayan yazar, onun tetik noktalarının üzerine büyük bir dikkatle basıyor, onun sormak için ağzını açtığı soruyu henüz o anda cevaplıyor. Okurun en büyük yardımcısının yine yazarın kendisi olduğunu da bize defalarca öğretmiş bir yazar olarak yerini koruyor Dönmez.

Üçlemenin son kitabının ise Allah’ın izni ile yakın zamanda çıkacağı müjdesini paylaşmayı da bir borç bilirim. Ve tabii ki sürç-i lisan ettiyse ki muhakkak etmişizdir, affola.

ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE

HAZIRLAYAN:
YAKUPHAN GÜLEÇ

yunus emre çavuş

Sibel Oğuz, Bu Hikâye Tutar Canan

Sibel Oğuz, *Bu Hikâye Tutar Canan*'da gündelik hayatın küçük anlarından unutulmaz öyküler kuruyor. Bir çocuğun suskunluğu, bir babanın sessizliği, bir martının kırık kanadı ya da bir annenin “haydi” seslenişi...

Şiirsel diliyle sıradanın içindeki derin çatışmaları görünür kılıyor ve okura şu soruyu bırakıyor: İnsanı asıl değiştiren şey yaşadıkları mı, yoksa sakladıkları mı?

“*Annem , Zeytin ve Çay*” isimli kitabı ile Sibel Oğuz öyküleri Günümüz Türk Edebiyatı'nda kendine özgü bir yer edindi. Şimdi yazarın yeni bir eseri huzurlarınızda *Bu Hikâye Tutar Canan*... Sadık bir okuru olarak ben bu yeni yayınlanan öyküleriyle Sibel Oğuz'un Türk Edebiyatı'nın yazarları içerisinde yerinin özel ve kalıcı olacağını perçinlediğini düşünüyorum. Gelecekteki eserleri beni haklı çıkaracaktır. Buna eminim!”

Dr. Mehmet Nuri Karabulut

(Tanıtım Bülteninden)

Sibel Oğuz, Bu Hikâye Tutar Canan, Eksik Parça Yayınları

Zeynep Kahraman Füzun, Prova Mankeni

Zeynep Kahraman Füzun, son yedi yılda kaleme aldığı öykülerle, okuru hem eğlenceli hem de rahatsız edici bir yolculuğa davet ediyor.

Prova Mankeni, yüksek tempolu dili, alegorik üslubu, düşünce odaklı yapısı ve keskin sistem eleştirileriyle öne çıkıyor.

Tarih öncesinden post-apokaliptik geleceğe uzanan geniş bir zaman aralığında; grotesk mekânlar, absürde kayan olaylar ve fantastik karakterler aracılığıyla çağdaş insana içeriden ve derinlikli bir bakış sunuyor.

Okurları alışıldık kurmaca kalıplarının dışına çıkmaya çağıran *Prova Mankeni*, yalnızca bir öykü toplamı değil; aynı zamanda insanın kendisiyle, toplumsal yapılarla ve varoluş sancısıyla giriştiği kavganın özgün bir anlatısı.

Aylardır uyuyordu ama hiç dinlenememişti. Kadın olmak saçmalık, dedi içinden; erkek olmaya ne var, çıkıp avlanacaksın sadece. Sonra da sizi ben doyuruyorum, diye böbürleneceksin. Ben de doğuruyorum. Yoksa şu koskoca dağ başında canımız sıkılırdı. Ömür dediğin bitmek bilmiyor. Uyu, uyan, ye, iç. Uyu, uyan, ye, iç. Çocuklarla avunuyoruz. Ne hayat ama. Dünyaya çocuk getirmek bencillikten başka bir ey değil. Büyüdüklerinde bizden iğrenecekler. Onlara sıcak bir yuva bile veremiyoruz. Soğuktan götüümüz donuyor.

Prova Mankeni

Zeynep Kahraman Füzun

KUTU

Zeynep Kahraman Füzun, *Prova Mankeni*, Kutu Yayınları

Uyumuyoruz da donakalıyoruz. Nefes bile almıyoruz. Sonra yaz geliyor, güneş yükseliyor, buzlarımız çözülüyor. Kötü günler bitiyor, daha kötü günler başlıyor. Acıkacaksın, çok acıkacaksın, daha çok acıkacaksın, yiyecek arayıp bulamayınca vereceksin kocana gazı. Aslan kocam, kaplan kocam, hadi git avlan, yakala getir rızkımızı. O da daha çok kabaracak. Ben, ben, ben, diye dolanacak ortalıkta. Genlerine işleyecek kibri. İleride herkes nefret edecek erkeklerden. Kimse eski çağlarda neler yaşandığını bilmeyecek.

(Tanıtım Bülteninden)

Nagihan Dermancı-Baktığım Her Yerde

“Nagihan Dermancı, hikâyelerinde yaşanan olaylar ve işlediği konular okuru rahatsız ettiği halde sürükleyiciliği sağlayan bir anlatım geliştirmiş. Gerçeklik ile estetiği bir araya getiren bir edebiyatçı olarak karşımıza çıkıyor.

Okuduğum iki öyküsünden sonra, yeni öykülerini merakla bekliyordum. Artık bir kitapta toplanan bu öykülerin yolculuğunu da aynı merakla ve umutla izleyeceğim.”

Zülfü Livaneli

“Günlük hayatta sıkça rastlanan ama görmezden gelinen durumları konu ediyor Nagihan Dermancı. Sıkça karşılaşılan ama üzerinde pek durulmayan olayları ele alıyor. İnsanların bilmediklerini değil, ama bilmek istemedikleri gerçekleri anlatıyor.

Herhalde bu nedenle, anlatımında örtük ve berrak tarzlar bir arada bulunuyor. Merakla, hüznle, ama keyifle okunuyor.”

Zafer Köse

(Tanıtım Bülteninden)

Nagihan Dermancı, Baktığım Her Yerde, Eksik Parça Yayınları

Öykümen Sözlük

HAZIRLAYAN:
EZGİ DALAN

yunus emre çavuş

ATMOSFER

“Öyküde atmosfer; kurgudan olay örgüsünden farklı, bütün bir öyküye yayılan, betimlemeyle, mekânla, diyalogla, ritimle, bakış açısıyla oluşan güzellik ve etki yaratma aracıdır. Oluşturulan atmosfer, belli bir estetik süreklilik ve bütünlük içinde işleyen bir dip akıntısı gibi, anlamı ve odak alınan anlatıyı besler. Atmosfer, öykünün kuruluşunda, işleyişinde, anlatım düzleminde hayati önem taşır. Çünkü metnin anlam katmanları arasındaki bağlantıyı sağlar ve güçlendirir. Kurmaca dünyada iç tutarlılığın sağlanması için atılan ilmiklerdir. Atmosfer, anlatı düzleminde, gösterme, resmetme, canlandırma işlevi görür. Bu anlamda hem resmin, fotoğrafın hem de müziğin imkânlarından yararlanır. Ancak sadece fotoğraf, resim aktarımı değil, aynı zamanda duygu aktarımı; okurda, olayla, durumla ilgili duygudaşlık yaratma çabasıdır.”

Modern Öykü Kuramı

NECİP TOSUN

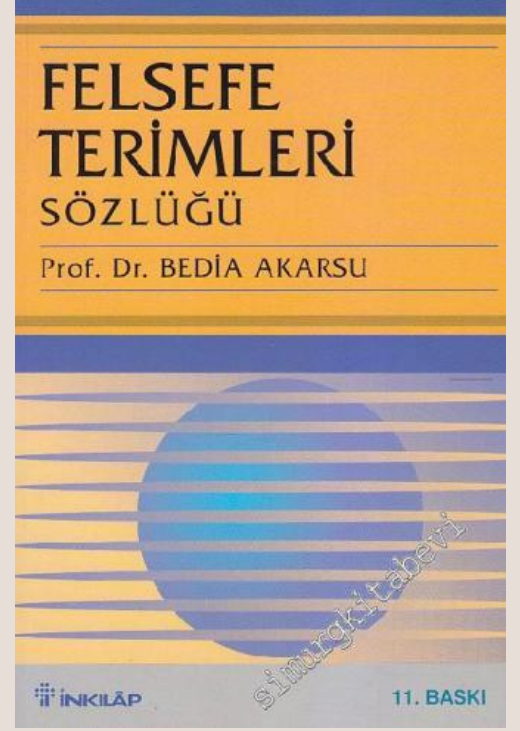
HECE
inceleme

5. BASKI

Necip Tosun, *Modern Öykü Kuramı*,
Hece Yayınları, 2023.

VAROLUŞ

“Günümüz varoluş felsefesinin kurucusu Kierkegaard’a bağlı olarak: Bütün varolanlardır, bütün doğal ya da düşünsel olarak verilmiş varlık düzenlerinden ve varlık bağlarından ayrılarak tek başına kalmayı, Tanrı ya da hiçlik önünde yapayalnız olmayı göze alan insanın varoluşu; bunun yanında hiçbir zaman, bir nesne gibi verilmemiş olan, hiçbir zaman olmuş bitmiş bir varlık olarak hazır bulunmayan, tam tersine yalnız özgürce bir kendini gerçekleştirme yoluyla gerçek ve yaşanabilir olan insan varoluşunun kendi kendisi olma ya da olmama olanağı; kişinin kendisi olarak kendisi ya da Tanrı önünde saltık bir sorumluluğun ciddiyetiyle eylemesine ve düşünmesine yol açan kaynak.”

**Bedia Akarsu, Felsefe Terimleri Sözlüğü,
İnkılap Yayınları, 1996.**

YAZ BİTTİ

“Yazın bittiği her yerde söylenir. Akşamleyin göğün şarabı ufka dökülmeyegörsün, bir poyraz ürpertiverir inceden tüyleri. Yeşil gibi görünse de yapraklar hâlâ, ruhu güz olanlar bilir: damarları sararmış, benzi solmak üzeredir semâya açılmış bu ellerin. Kimseler tutmamıştır elinden, koskoca bir yaz bitmiştir. Şimdi hüznün renklerine boyanacaktır esvapları dünyanın. Yeniden başlanacaktır kurumaya, tepeden tırnağa, kökten yaprağa. Rü’yâ gibi bir yazdır biten. Her rengin daha bir canlı görüldüğü, her bir hissin yüksek perdeden duyulduğu, her bir çehrenin çizgilerine kadar vakıf olduğu bir rüya sona ermiş; gerçekliğin matlığıyla yüzleşilmiştir yeniden.”

dedi denizi ve üç ince dalı seyreden leylek.

“Sen göçmeyecek misin yeni yazlara doğru?” diye sordu ikinci leylek. İlk leylek ona doğru birkaç sitemli kahkaha savurdu:

“Güneş,” dedi, “güneşin doğduğu yere yaz geldiğini zannederiz. Bu yüzden en çok güller ve de biz inciniriz.”

Kevser Özdamar

AŞKIN ERBAİNİ

ABDULKADİR TAŞ

Uyuşuk bir güneş, sarı bir gonca gibi gökyüzünden yeryüzüne doğru esmer ışıklarını gönderiyordu. Binaların ve evlerin camları, sabah mahmurluğuyla uykulu perdelerini yeni yeni aralıyorlardı. İnsanlar, evlerinden çıkıp fırınlara gidiyorlardı. Alınan taze ekmeğin buğusu sisli bir sonbahar esintisini andırıyordu. Şehir içi otobüs ve minibüsleri yorgun uykularından uyanıp seferlerine çoktan başlamışlardı. Yol kenarındaki yaşlı ağaçlar gelen geçen arabaların kaba öksürüğe benzeyen seslerini duymaya her zamanki alışkın tavırlarıyla hazırlamışlardı kendilerini.

FIRAT

Sarhoş atlar gibi yavaş yavaş caddeden ilerliyordum. Sami Kırtasiyeyi geçip, öğretmenler evinin yanından, duraktaki bir çiftte bakıp yoluma devam ettim. İnsanlar, toplumun hiçbir değer yargısına, örfüne, âdetine ve ahlakına önem vermeyip, istedikleri gibi serbest

davranabiliyorlardı artık. Toplum hangi ara bu kadar değişip dönüştü anlamış değilim. Gördüğüm çift çok rahat bir şekilde durakta sımsıkı birbirlerine sarılmış, öpüşüyorlardı. Bu kadar rahatlık hayrete düşürdü beni. Yürüdüm. Üniversitenin ön kapısına gelince durdum. Bahçeyi alelade nazar ederek, biraz bekledim. Tam yoluma kaldığım yerden devam edecekken orta boylu, sarı saçlı bir kız dış kapıdan kampüse girdi. Yeri incitmekten ürkererek, kalbimin sol anahtarına bilmeden basıp narince yürüyordu. Bir an neye uğradığımı şaşırıp, arkasından uzun vagonlu bir

tren gibi bakakaldım. *“Şaşırdım kaldım işte/ Öldür bendeki beni, sonra dirilt kendinle/ Çarpsan kara sevdayı en azından yüz binle, nasıl bağlandığımı anlarsın kemendinle.”* Derken bir süre sonra şaşkınlığımı üzerimden atıp hızlı bir şekilde düşünmeye başladım. Bekleyecektim. Kampüsün bahçesindeki taş banklardan birine oturup, bekledim. Beklerken çamların arasından *göğü kucaklayıp kokladım.* Yere, çimlerin arasına dağılmış kirpi gibi kozalakları sayarken, *bir isyanın kelepçelemiş resmini* ela gözlerime perde yaptım. Beklediğim süre boyunca yerimden kalkmadım, dipsiz bir kuyu gibi suskunluğuma gömüldüm, kaldım.

Son Konuşma’da yaptığı gibi yazar, adeta mahlasını da eserin sonlarına doğru muhakkak sıkıştırır. Eserde Ö. F. Dönmez isimli yazarın bir şeytan ile röportaj şeklinde kurmaca bir metin yazdığından bahsedilir. İblis Kurtdüşüren, ne yapsa onu taklit eden bu yazardan hayli sıkılmıştır. Fakat esas korkusu Dönmez’den ziyade onun “üstadım” olarak hitap ettiği, Âb-1 Hayat eserlerinin konuşmacısından yanadır. Çünkü “Dönmez olsa olsa modern okumaları ters yüz etmiştir”

ELİF

Kız arkadaşım Besteyle, ders bitince kampüsten çıktık. Beste’nin yüzüne bakarken Cebrail meleğinin İbrahim

Peygamber’e vahiy getirirken ki gülümsemesini görüyordum. Kampüsten çıkarken bir süre sonra birinin bizi takip ettiğini fark ettim. Ziraat Bankası’na girip, sıra aldım. Sıradayken poşetlerle para taşıyanlar, elinde faturası *“gözleri yıkık bir duvar gibi”* çıkış kapısına doğru bakanlar, üzerindeki pejmürde kıyafetleriyle oraya utana sıkıla gelmiş olanlar ile telefonda bağıra çağıra konuşanlar ve tiplerinden memur olup sanki kredi almaya gelmiş insanlara tanık oldum. Bankada bunları gözlemlerken bizi takip eden genç de sıramatikten numara aldı. Bankanın kuytu bir köşesine geçip, bizi izlemeye devam etti. İzlerken başka şeyler düşünüyordu. Öyle bir görüntüsü vardı.

İşim bitince banka çıkışı Beste’den ayrıldım. Genç, beni takip etmeye devam ediyordu. “Ne derdi vardı da beni takip ediyordu acaba?” diye düşünürken acıktığımı hissettim. Yolumun üstündeki güler yüzlü lokantaya girdim. Beni takip eden kişi de lokantanın تنها bir köşesine geçip, sipariş verdi. Yemek boyunca gözlerini üzerimden ayırmadı. Yemeğimi yedikten sonra lokantadan çıktım. Bir süre yürüyüp, kadın mağazalarından birine uğradım. O, mağazanın vitrininden beni izlemeye devam ediyordu. Birkaç parça elbise alıp, mağazadan ayrıldım. Kampüsün

yanındaki kredi yurtlar kurumuna bağlı kız yurduna girdiğimde, akşam olmak üzereydi. Hava ölgün ölgün kararmaya yüz tutuyordu. Beni takip eden adam da gidip yurdun karşısındaki durağa oturdu. Odama çıktığımda merak edip pencereden gencin halen durakta olup olmadığına baktım. Evet, oradaydı. Karanlık basınca da ağır bir yükün altında ezilmiş bir el arabası gibi kalkıp, yürüdü.

ÇİFT

Halen örfe, âdete ve geleneklere takılan insanlar var. İster durakta, ister başka bir yerde istediğimiz şekilde öpüşürüz de sarılırız da. Hangi devirde yaşıyoruz ki halen bu duruma tuhaf tuhaf bakan insanlar var. Biz durakta veya başka bir yerde öpüşürken kimin hakkı var ki bizi yadırgasın, bize kötü ve anlayışsız bir şekilde baksın, dedi sinirli bir şekilde duraktaki çift...

FIRAT

Bankada sıramatikten sıra alıp kuytu bir köşede onu izledim. İzlerken adını merak ediyordum. Leyla ya da Çiğdem olabilir mi? Diye düşündüm. Sonra bu düşüncelerimden vazgeçtim. Ama içimden ismini bir an önce öğrenmeliyim, dedim. Mağazadan çıktıktan sonra kız yurduna kadar takip ettim onu. Yurdun karşısındaki

durakta yaprakları dökülmüş kel bir ağaç gibi uzun süre bekledim. Hava kararınca da evin yolunu tuttum.

*

Gün ağarırken dışarı çıktım. Hızlı adımlarla yürüdüm ve o bildik otobüs durağına geldim. Bir ara vakit geçirmek için gözlerimi çıkış kapısından ayırmadan yurdun katlarını ve dairelerini saydım. Biraz sonra kız kapıda görüldü. Durakta kendimi saklamak isteyen bir kedi gibi kat kat büzuldüm. Biraz ilerleyince onu yumuşak ve sessiz adımlarla takibe koyuldum. Daha kampüsün kapısından girerken, karşı taraftan ona yetişmek isteyen arkadaşı, “Elif!” diye seslendi. Adının Elif olduğunu öğrendim. Elifle arkadaşı ders görecekları binaya doğru giderlerken ben de dünkü taş banka oturdum. Adı Elifmiş, dedim. Elif... O taş bankın üzerinde Elif'in iki taraftan örgü yaptığı saçlarını düşündüm. Ta ki Elif bahçede görünüp, yurda dönene kadar. Uzun bir zaman durakta bekledim. Ama o gün bir daha dışarı çıkmadı. Öyle olunca hava biraz serinlediğinden kapüşonunun önünü kapatıp, eve doğru adımlarımı sıklaştırdım. Yoldayken annem aradı, iki ekmekle bir kilo patates istedi. Bakkaldan patates alırken, nice zamandır ilk defa üniversiteyi terk ettiğime üzüldüm. Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Bölümünü üçüncü

sınıftayken bıraktım. Üniversitede hoca olmayı isterken, XVII. Yüzyıl Eski Türk Edebiyatı dersinin hocası İbrahim İsmail BİLGE ile şair Nefî'nin Zâri mi yoksa nâfi mi? Mahlaslarından hangisini hak ettiği konusunda gençliğin verdiği bir heyecanla tartıştım, tartışırken de sesimi yükselterek elimi masaya sertçe vurdum. Zaten bu tartışmadan sonra hoca beni dersten bırakınca da üniversiteyi terk ettim. Elif ise arkeoloji bölümünde okuyordu. Bu son günlerde Elif'in elinde hep *"Anadolu'da Paganizm"* adlı bir kitap görüyordum.

ELİF

Yurttan ayrıлып birkaç adım yürüdüktan sonra gelen otobüse bindim. Dünkü genç yine beni takip ederek bindiğim otobüsteki yerini aldı. Dişim çok ağrıyordu. Hastaneye gidecektim. Hastaneye yetişince otobüsten indim. İkinci kattaki diş bölümüne çıktım. Doktor çürüyen dişimin içini temizlerken kafamdaki *"Dişçi de insanı çürük diş sanıyordu. Oraya baktığı için, insanın o kadarını gördüğünden, o kadar ve o önemde sanıyordu. Bundan dolayı da kendini her şey sanıyordu. İnsan çürük diş ise dişçi de her şeydi. Kimse normalde dişçiye gitmek istemezdi çünkü dişçi insana çürük diş muamelesi yapardı."* Sözler muayene odasının tavanına çarparak odadakilerin üzerinde kanadı

kırık birer kumru gibi dolanıyorlardı. Doktor işini bitirince dudaklarım ve çenem hafif şişkin olarak muayene odasından kendimi zorla dışarı attım.

FIRAT

Her zamanki gibi aynı durakta beklerken *"Siyah Lale"* kitabını okuyordum. Elif, Perşembe günleri, Göbeklitepe'deki kazılara katılıyordu. Bunu bildiğimden onu her zamanki beyaz jip alınca, ben de sıfır nolu minibüse binip *"Göbeklitepe'ye"* gittim. Elif'i, hocalarından biriyle kazı yaparken uzaktan izlemeyi çok seviyordum. Bu yüzden Göbeklitepe'ye varınca C ve D yapılarını gezip, Elif'i uzaktan görebileceğim bir yere konumlanıp kazı bitene kadar izledim onu.

ELİF

Hafta sonu, Besteyle sinemaya gittim. Salon üçte, C sırası, koltuk on dört ve on beşte ben ve Beste için bilet aldım. Beni takipte genç de G sırası, koltuk onda yerini aldı. *"Aşk Tesadüfleri Sever"* filmi izledik. Filmin bir yerinde Deniz karakteri, dedesine şu soru soruyordu:

"Deniz: Dede aşk nasıl oluyor?"

***Kemal Dede:** Valla onu kimseler bilmiyor Denizcim.*

Ama bazı işaretleri var tabii. Mesela kalbin çok hızlı çarpar.

Hep ama hep onu görmek, onunla

beraber olmak istersin.

Dünyada senin için bir tek o vardır.”

Filmde bu diyalog geçerken, Beste'nin kulağına hafif eğilip beni takip eden kişinin arkamıza oturduğunu söyledim. Beste, şaşırarak gözleri gözlerimde yüzüme bakakaldı.

FIRAT

Sinema biletimi hep saklayacağımı düşünerek gömleğimin cebine koymuştum. Tekrardan elimi cebimin üzerinde gezdirerek biletimi kontrol ettim. Sinemadan çıkarken artık Elifle konuşmam gerektiğine inanıyordum.

*

Fecir vaktinde, abdest alıp Balıklı Göl'e gittim. Gölün üzerinden sürüyle kargalar, güvercinler uçuyordu. Kargalar semada gaklayarak dua eder gibiydiler. “*Hasan Paşa, Rızvaniye ve Döşeme*” camilerini gezdim. “*Anzılha Çay Bahçesinde*” oturup çay içtim. “*Dergâh Camiinde*” Cuma namazını kıldıktan sonra İbrahim Peygamberin doğduğuna ve üç memeli bir ceylanın emzirdiğine inanıldığı mağarada yaylı bir çalgı gibi Allah'a yakararak dua ettim. Mağaradan çıkarken on bir, on iki yaşlarında üzeri pejmürde bir erkek çocuğu bana “*Balıklı Göl ve Any Zeliha Gölü Efsanesini*” anlattı. Efsane dikkatimi çekmişti:

Nemrut'un kızı Züleyha gizliden Hz. İbrahim'e gönül vermiş. Babasının, İbrahim Peygamberi yakmak için aylarca deve, at ve eşek ile taşıdığı odunları gören Züleyha, sürekli ağlamış. Ama elinden bir şey de gelmiyormuş.”

Babasının, İbrahim Peygamberi mancınıkla ateşe attığını gören Züleyha buna dayanamamış kendini ateşe İbrahim ile birlikte atmıştır. Züleyha'nın düştüğü yerde ayrı bir göl oluşmuştur. Bu göle Ayn Zeliha gölü denir.”

Çocuk, efsanenin anlatımını bitirdikten sonra, kendi kendime inşallah sonum yanmak olmaz, dedim. İçimden anneannemin çocukken bana öğrettiği bütün duaları “Halilürrahmanda” gezen çocukların diliyle yaptım. Dua ederken Elif'in, teklifimi kabul etmemesini düşünmek bile istemiyordum. Bu düşünce her aklıma geldiğinde yüzüm istemsiz bir şekilde işe yaramaz bir kâğıt gibi buruşuyordu.

ELİF

Bazı akşamlar balkona çıkıp yıldızlara bakardım. Bugün de hava kararınca, balkona çıktım. Yurttaki dairelerin hepsinin ışıkları açıldı. Öğrencilerin kahve gürültüsünü andıran sesleri caddeye kadar gidiyordu. Çocuklarına ninni söyleyen annelerin, çocuklarını beşikte sallarken ki gibi hafif bir

rüzgâr da yurdun bahçesindeki ağaçların dallarını sallıyordu. Rüzgâr kehribar bir beşik oluyordu dallara. Akşam kokusu vardı dışarda. Akşam kokusu, anneannemin beni kucağında uyutmasına benziyordu. Bu düşüncelerle gökyüzüne bakarken takibimde olan genci yurdun etrafında tur atarken görünce, inanmadım. Bir ara görüş alanımdan çıktı, uzaklaştı. Bir süre sonra geri gelip yurda bir bakış attı. Beni fark etti mi, bilmiyorum.

FIRAT

Artık Elif'in ders programını ezberlemiştim. Evden ona göre çıkıyordum. Niyetim Elif yurttan çıkarken onunla konuşmaktı. Elif yurdun kapısında görününce, ona doğru yürüyecektim ki başka biri Elif'e seslendi. Elif, sesleneni görür görmez gidip ona sarıldı. Bir anlam veremedim önce. Sadece bakındım. Sonra konuşmalarından, hal ve hareketlerinden anladığım kadarıyla çocuk, Elif'in erkek arkadaşıydı. Memleketten yeni dönmüştü. Boğazımda düğümlenen kelimelerle hayvan herif sürpriz yapmış sanırım, dedim. Elif, önce şaşırıldı çünkü. Ya da bana öyle geldi. Çocuk zayıf, kısa boylu ve yüzü çopur biriydi. İnanmadım bu olanlara. Ne bu şimdi? Kader mi? Kısmet mi? Hayal kırıklığı mı?

Kurduğum küçük ve naif dünyam yıkılmıştı. Yüreğim dağlanırcasına: *“çöp gibi bir oğlan ipince/ hayırsızın biriydi fikrimce/ne vakit karşımda görsem/ öldüreceğimden korkardım/ felâketim olurdu ağlardım”* dedim.

Yıkık bir bina gibi durağa çöktüm. Uzun bir süre olanları anlamaya çalıştım. Sanki İsrail, Sura üflemek için bugünü beklemişti. Üzerime gelmek adına dağlar yürümeyi, kasırgalar da esmeyi bugün öğrenmişti herhalde. Bir süre sonra kalkıp sarhoş atlar gibi sendeleyerek boş caddenin, boş kıvrımlarından aheste aheste yürüdüm. Yürürken *“Baran'daki Rahmet'in”* ayak izlerine yağın yağmur damlalarını anımsadım. Yürüdüm, durmadan yürüdüm.

Nişastası Bol Yıllar

MEHMET ÖZCAN YASDIBAŞ

Yüreği kabarmaya görsün annem; hemen bir ağıt yakar, uzun sayılmayacak bir süre de gözyaşlarını dökerdi. Eğer rahatladıysa, içini boşalttıysa, kabaran yüreği dinginleştiyse mutfağa geçerdi. İşte o zaman midemiz bayram ederdi. Bol nişastalı bir kek ya da kurabiye yapardı. Yaptığı kekler, pastalar nişasta ile kabarır ağzımıza layık bir hâl alırdı.

Biz üç kardeş, annemizin bu hâline alıştığımızdan olsa gerek normal zamanlarda misafirler için ya da

mutfağı yeni yeni seven, ortancamız Zeynep'in isteğini kıramadığından yaptığı kekler hiç istediğimiz gibi olmazdı. Kabarmazdı ki!.. “Nişastası yerindeydi neden böyle oldu?” dese de annem, biz üç kardeş bilirdik işin sırrını. O gün yapılan pastadan önce annemin yüreği hiç kabarmamıştır da ondan.

Evden ayrılıp da üniversite okumaya gittiğim şehirden, ne zaman dönsem eve bir çam tatlısı, limon kabuğu rendelenmiş kek ya da tarçınlı kurabiyeler, kömbeler hep sönük ve

görüntü yönünden itici bir şekilde olurdu. Haberli gelişlerimi habersiz ve sürprizlere çevirerek o güzelim tatlara yeniden ulaştık. Ne garip, anneme kaç kez söyledim oysa “Senin yüreğin kabarmazsa keklerin de kabarmıyor.” diye. Ve suçu yok nişastanın. Oranın ne az ne fazla, hep kararında olduğunu, sadece vaktin yanlış olduğunu kaç kez söyledim. Kardeşlerim de söyledi. Nedense bizim yokluğumuzda hep güzel oluyormuş da biz takmışız kafaya bu uğursuz düşünceyi; ondan kabarmazmış kekleri, pastaları ya da güzel olmazmış kömbeleri. Tartışmaya gerek yok, haklı da olabilir. Komşu kadınların annemin yemeklerini ya da pastalarını kaç kez övdüğüne şahit olmuşuzdur kardeşlerimle. Kısacası habersiz gelişlerimle sürpriz yaptığımdan annemin gözleri anında dolar, doğal olarak evlat özlemiyle yanıp tutuştuğundan "yüreği kabarır" ve biz de akşam yemeğinin ardından güzel pastalara ailecek kavuşurduk.

Üniversite üçüncü sınıfta kredi yurtlardan kiralık eve çıktık. Selim, Hakan ve ben; üç kafadar iki odalı, giriş kat, şirin bir apartman dairesi kiralayıp memleketlerimize yollandık. Dönüşte üçümüz de kendi özel ihtiyaçlarımıza uygun eşyalarla döndük. Selim, bizden farklı olarak annesinin eski elektrikli fırınıyla

döndü. Aklında yapacağı tavalara ve lezzetli yemekler varmış. Bir ay geçmesine rağmen hâlâ bir tepsi yemek sürememiştik fırına. Fırın çalışıyor mu ondan da emin değildik. Ama namını çok dinledik Selim'den fırında pişen yemeklerin. Annesi neler neler pişirmiş bu emektar fırında. Bize nasip olacak mı derken Hakan, bir cuma akşamı elinde koca bir tavukla çıkageldi. Üçümüz de staj için ayrı okullara düşmüş gün boyu birbirimizi hiç görmemiştik. Akşam yemek nöbeti Hakan'ındı, bu yüzden menüyü biliyorduk: Bol salçalı makarna. Hakan, şehrin dışında sayılabilecek bir semtteki okula öğretmenlik stajına gidiyordu. Öğrencilerinin cana yakınlığından bahsederdi hep. Hakan'ı seven bir öğrenci, ailesine ne kadar bahsettiyse artık... Öğrencinin annesi okul çıkışında Hakan'a beslediği tavuklardan birini kestirip getirmiş. Hakan da ne yapacağını bilmeden aldığı tavukla doğruca eve gelmişti. Sağ olsun öğrencinin annesi bir güzel temizlediğinden Selim fırsat bu fırsat, diyerek tavuğu hazırlayıp fırına sürüvermişti. Fırında tavuk... Hayalini bile kuramazken o an mutfakta pişiyor olması inanılmaz bir rüya gibiydi. Tabii her rüya gibi bu güzel an da kötü bir şekilde bitecekti.

Herkes bir işle meşgul olduğundan yanık kokusunu alana kadar fırın ve

tavuk kimsenin aklına gelmemiştir. Ben bitirme tezimle meşguldüm. Hakan walkman ile müzik dinlerken Selim - güya aşçımız- telefonda evlilik hayali kurduğu sevgilisiyle muhabbete dalmıştı ki Selim'in muhabbet konusu, ballandıra ballandıra anlattığı fırında tavuktu. Anlattığına lafım yok da taptaze köy tavuğunun kömür olmasını üçümüz de hazmedemedik. Giriş katta olmanın dezavantajı ise kapıcının yangın mı çıktı evde, diye gelişle ortaya çıktı. "Fırında tavuk vardı, yaktık acemilikten." desek de bize inanmamış, içeri girip mutfağı kontrol etmişti. Gülerken evden çıkarken kapıcı yanmış tavuğun sabah kendine verilmesini istedi. Kedi köpek sevindirecekmiş. Olsun, hiç olmazsa onların karnı doysun!

İlk fırın deneyimimizin acı sonla bitmesi hevesimizi kırmadı. Harçlıklar gelince kendimize biraz korku biraz heyecanla mükellef bir sofraya kurduk. Tavuk bu sefer kıvamında pişmiş, Selim'in annesinden aldığı tarif tam tutmuş, tavuğun lezzetine doyamamıştık. Sonra sayısız kez, fırında tavuk yaptık ki fırının dilinden de anlıyor olmanın tecrübesiyle misafir bile ağırladık. Sonra kimin canı fırında bir yemek çekse yakın arkadaşlarımızdan, malzemeleriyle gelip hem onların hem bizim mide bayramı ettiğimiz nice günler de oldu.

Bir akşam, nisan başı yine fırında patatesli tavuk kanat faslından sonra Selim'in aklına kek yapma fikri geldi. Selim, fırın ve tavuk tecrübesi ile kendini iyice gurme sanıp "Mutfak Paşası" ilan etmişti. Yapılan her yemek derbi maçlardan daha çok anlatılır olmuştu ortamımızda. Dinleyenlerin içinden güldüklerine emindim ama Selim'in umurunda değildi. Selim ve fırın varsa mutfakta paşa oydu. Mutfak Paşası, bizim de dilimize pelesenk olmuş okulda Selim demeyi bırakmıştı ona. Tanıyan herkesin de bize uyduğunu görüyorduk. İşte bu yüzden kek fikrine ne Hakan ne de ben sıcak bakabildik. Bu Selim'in boyunu aşardı belki. Hele de benim kek, pasta konusunda annemden başkasını tanımamam, bu fikri ilk elden savmama neden oldu.

Paşa bu, kimi dinler ki artık! Birkaç gün sonra kek malzemeleri ile çıkageldi Selim. Hakan'la kayıtsız kalamayıp yardıma karar verdik ama ekstra bir bilenden de yardım almalıydık. Hakan, sınıf arkadaşlarımızdan Elif ve Serap'ı; Selim'den gizli eve davet edip onlardan içine düşeceğimiz bir faciadan bizi kurtarmalarını rica etti. Sağ olsun kızlar fırında yemek fasıllarında birkaç kez misafirimiz olduğundan kırmadılar bizi ve tamamen tesadüfmüş havasını da iyi oynadılar.

Ancak "mutfak paşası" inat çıkınca kızları mutfağa sokamadık. Biz dört arkadaş kâğıt oynarken mutfaktan harika kokular gelmeye başladı. Hepimiz şaşkındık Selim ise "Paşa". Kokulardan anlaşılacağı üzere güzel bir kek bizi bekliyordu. Çay da demlenmiş servis için bardaklar hazır. Kokudan şüphemiz yoktu, böyle güzel kokan kek nasıl kötü olabilirdi ki?.. Bir şeylerin ters gittiğini "Mutfak Paşası"nın hiç sesinin çıkmamasından anladık. Kokunun yayılma anında övünüp duran Selim mutfakta sessizce duruyordu. Yanına gittiğimde beni gülme tuttu. Kokusuna hayran olduğumuz kek tepsinin dibinde hiç kabarmamış hatta tepsinin ortasına doğru büzüşmüştü. Kıyamadım Selim'e ama gülmeme de bir türlü engel olamıyordum. Aklımda ise annem vardı.

-II-

Mayıs başı bütün şehir akasya kokuları ile adeta baharı ruhumuza işliyor. Kaldırımlarda hem gölgelikler hem insanı kendinden alan rayihalar mayısı daha da sevdireyordu bu şehirde. Masal gibi bir mayıs dört yılını şenlendirmişti. Okuldan eve gelirken bu kokuyu her hücreme yeniden zerk ederken başka bir kokuyla irkildim. Pastane önünden geçtiğim vakit bu güzelim kokuların

kaynağı belli oluyordu. Gün boyu ayaküstü geçiştirdiğim kahvaltıyla durduğumdan midem kazındı. Elimi cebime atıp bozukluklardan bir iki simit veya poğaçaya alıp yiyerek evin yolunu tutmaya niyetlendim. Ama evdeki fırın ve zulada duran un aklıma gelince "Neden poğaçaya yapmayayım?" diye düşünmekten kendimi alamadım. "Mutfak Paşası" hep mutfağın hâkimi olacak değildi ya! Ama önce annemi bir aramalı, poğaçaya tarifi almalı, anlattıklarını iyice aklımda tutmalıydım. Tabii, poğaçanın yapım aşamasında da sık sık arayarak işi garantiye almalıydım. Adımlarımı hızlandırıp tüm güzel kokuları geride bırakıp eve attım kendimi.

Evde kimse yok, herkes dışarıda. Bu da hem elimin ayağıma dolaşmayacağı hem de huzurla işe girişebileceğim anlamına geliyordu. Unu buldum önce. Yumurtaların sayısı da yeterli idi. Geriye annemi aramak kaldı. Ev telefonuna kardeşim çıktı, kısa bir muhabbetten sonra anneme poğaçaya tarifini sorunca kadıncağızı bir gülme tuttu. "Ver parayı, git kendine pastaneden al, oğlum. Uğraşma, senin eline yakışmaz." dese de hevesimi diri tuttuğumdan ısrarına dayanamayıp tarifi verdi. Telefonu kapattığımda aldığı tarifi için eksik malzemeler çıkınca marketin yolunu tuttum. Süt, kabartma tozu ve mısır nişastası.

Evdeki peynire kıyamadığım için ekstra peynir ve yanına maydanoz alıp eve döndüm. Un, yağ, süt, kabartma tozu ve nişasta ellerime gerçekten yakışmıyordu. Mutfak şimdiden batmıştı. Bir yandan karıştırma, çırpma yapıyor bir yandan annemin tarifini okuyor bir yandan da yapamama korkusuna kapılıyordum. Fırına tepsi sürmeye benzemiyordu bu iş. Tezgâh, üstüm başım ve dahi mutfagın her köşesi unla kaplandı. Hamur kısmının yoğurma faslı bitince kısa bir temizlik yapmak şart oldu. Tezgâhı temizledikten sonra tarife uygun bire bir ölçülere göre poğaçanın içini kabaca hazırladım. Çatalla peyniri ezsem de hâlâ iri iri duran peynir parçalarına sinir oldum. Maydanozları doğramak ise hepsinden beterdi. Devamlı elimin altından kayan, istediğim incelikte doğrayamadığım maydanozlar benim mutfak adamı olamayacağını kanıtlıyordu. Maydanozla peyniri hınçla harmanladım, kesme işlemindeki sinirim geçti. Poğaçanın içi de hazır. Tarife göre hamurun kabarması gerekti. Hamur olduğu gibi duruyordu. Hamura zaman vereyim diyerek mutfaktan çıktım. Ders notlarına dalmak iyi fikirdi. Hem çalışmış olurum hem de hamurun kabarması için gereken zamanı sıkılmadan geçirebilirdim. Makaleler, makaleler

son sınıfın angaryası...

Kapıdan gelen seslerle irkildim, saate bakınca iki saati devirmiş olduğumu anladım makaleler arasında. Gün bile dönmüş akşamın kızılığı camdan son bir aydınlık olarak odaya sızıyordu. Selim ve Hakan aynı anda evdeydi. Selim- Mutfak Paşası- direkt mutfaga dalınca bir kahkaha patlattı. Hemen ardından Hakan'ın da dalga geçme faslı başladı. Poğaçaya uğruna dediklerinin hepsini göğüsledim. Göğüsledim ama iki saat boyunca kabarmasını beklediğim poğaçaya hamuru gardımı düşürdü. Sinirlenip salona, notlarımın başına söylene söylene geçip oturdum. Hakan, gülererek yanıma gelip bu işin nereden estiğini sorunca günü özetledim. "İyi ki bir fırınımız var, ikiniz de gurme kesildiniz başıma." diyen Hakan haklıydı. Bir poğaçaya hevesi ile mutfak gurmeliği benim ne haddimeydi. Hakan'ın nöbeti malum makarnaya talip olup akşam yemeğini hallettikten sonra küstüğüm poğaçaya hamuruna baktım. Hâlâ ilk yoğurduğum gibi... Annemi pişmanlıkla arama zamanıydı. Telefonda bir de annemin gülmelerini savurduktan sonra anladığım el ayarımın olmadığıydı. Hâliyle hamur da kabarmamıştı, istediğim poğaçaları yapamayacaktım. Annem yine de poğaçaya içi ziyan olmasın diye küçük hamur yumakları yapmamı ve fırına

yapacağım poğaçaları sürmemi istedi. Hakan, Selim ve ben üç koldan giriştik. Annemin tarifinden ziyade denk geldiğim zamanlarda onun nasıl yaptığını hatırlayarak bizimkileri yönlendirdim. Farklı boyutlarda bir tepsi poğaçayı hazırlamıştık. Ve peynir... Bayağı bir iç arttı. Evdekiler yine gülerken ben sinirlendim bu duruma.

Pişen hamurun kokusuyla yine içimiz güzelliklerle doldu. Ama bu koku yanılmasına alıştık. Fazla da bir şey beklemiyordum fırından çıkacak olanlardan. Piştiğini düşündüğümüz poğaçaları fırından çıkarıp sıcak tepsiyi tezgâha merakla bırakıp beklemeye koyulduk. Çaylar eşliğinde benim mutfak maceramın gırgırını yapıp durduk. Artık sinirlenmiyor, kendi hâlime ben de içten bir neşeyle gülüyordum. Selim kasıla kasıla mutfığa geçip poğaçaları servis etmeye, Hakan da çayları tazelemeye koyuldu. Hepimizde muzip bir hâl ve aynı zamanda merak vardı. Selim'in kek hevesinden beri hamur işi yapılmamıştı evde. Ah, o kadar peynir de boşa gitti. Çaylar ve poğaçalar önümüzde duruyor kimse ilk olmak için adım atmıyordu. Hafiften gülüşmelerimiz başlamış, poğaçaların pişerken aldıkları şekillerle dalga geçiyorduk. Ben elime aldığım poğaçayı Vosvos'a benzetmiş hemen

bir yaz hayali kurup Vosvos'la gezilerimi anlatmıştım bile. Hakan elinde tuttuğu poğaçanın sertliğinden dem vuruyor “Kavgada iyi işe yarar bunlar.” derken Selim “Uzaydan bir gök taşı atmosfere doğru hızla yaklaşıyor.” diyerek dalgasını geçiyordu. NASA'nın yarın incelemelerde bulunmak üzere büyük bir ekip yollayacağını da ciddiyetle ekliyordu dalgasına.

Sonunda Hakan üçten geriye doğru sayıp poğaçaları aynı anda ısırmayı teklif etti. Üçççççççç, ikiiiiiiiiiii, birrrrrrrr... Sadece gülüyorduk çünkü geri sayımın bitiminden sonra kimse ısırmaya, poğaçaların tadına bakmaya niyetlenmemişti. Selim'in “Yarın bunları ıslarız, sokak hayvanlarına veririz.” sözünün üzerine Hakan “Bunları üç gün suda bekletmek lazım, anca yumuşar. Kedinin, köpeğin ne suçu var, yiyemez garibanlar.” sözüne birazcık alındım ama gülmek her şeyi unutturuyordu. Sahi ya kuşlara bıraksak onlar da yemeye tenezzül ederler miydi? Yapan ilk tadan olacak kararı ikiye bir oyla kabul edilince kaçınılmaz son diyerek ilk ısırığı attım. Isıramadım... Yeniden bir gülme aldı üçümüzü. Hakan'ın kalkıp mutfaktan çorba kâsesine doldurup getirdiği çayı görünce gülüşmelerimiz katlandı. Elinde tuttuğu poğaçayı çorba kâsesindeki çaya banan Hakan, ısırdığı

poğaçadan dişi kırılmış taklidiyle işi iyice muzipliğe bıraktı. İlk parçayı koparıp çiğnemeye başladığım kaskatı poğaçada ne tat vardı ne de tuz. “Tuzu yok.” diye bağırarak Selim’e Hakan kahkahasıyla eşlik edince hiçbirimiz poğaçaları yiyemedik, bıraktık. Mayıs bitene kadar her ortamda dalga konusu olan poğaçaya vakası beni sınıfta ve diğer öğrenci ortamlarında bayağı ünlü yaptı. Aklımda yine annem vardı, onu dinlemeliydim.

-III-

Mezuniyet balosundan sonra öğrenci evimizi henüz dağıtmadan kendimize bir ziyafet çekelim fikri ile bir haftadır kıvranıyorduk. En sonunda Selim’in fikrinde karar kaldık. Bizden bir şölen çıkmayacağı kesindi. Selim, dört yıl boyunca dostça sürdürdüğümüz sınıf arkadaşlığımı da bir nevi taçlandırma adına öğrenci evimize annelerimizi davet edip kapanışı hakkıyla yapmayı bize kabul ettirdi. Annelerimizi evimizde ağırlarken başımızdan geçenleri onlar da gülerek dinlediler. Hatalarımızın hepsini, yaptıkları açıklamalarla bize gösterdiler. Belki bundan sonra meslek hayatımızda bekâr geçecek günlerimizin yemek ve mutfak sorunu olmaması için bu tüyolar lazım olacaktı.

Okurken ev arkadaşlarımızdan ailelerimize bahsettiğimiz için anneler

yabancılık çekmeden ve de bizden daha çabuk kaynaşarak kapanışımızı güzelleştirdiler. Ama önce şehri bir güzel gezdirdik onlara. Şehrin en güzel yerlerinde ağırladık. Diğer arkadaşlarla tanıştırap mezuniyet yemeğine şehirde kalan tüm arkadaşları davet ettik. Evimiz küçük, davetlimiz çok olduğu için şehrin mesire alanında toplandık. Devasa bir pikniğe, yemek şöleni etkinliğine döndü planımız. Üç farklı ilin yemek çeşitlerinin yapımı, iki gün öncesinden start aldı. Etli yemekler, börek ve poğaçalar, kekler, sulu yemekler... Yok yoktu yemek şölenimizde. Hakan ve Selim’in annesini bilmem ama ben, annemin sırrını bildiğimden gerekeni yaptım. Sabah erkenden tüm okul yılları boyunca başımdan geçen en acıklı, ajitasyon sayılabilecek anılarımı sıraladım anneme. Maksadım onun yüreğini kabartmak ve ardından onu mutfaka sürmektir. Bu hamlede başarısız oldum çünkü benim acı dolu o anlarım annemin “Ah akılsız kuzum, vah safım!” ifadelerinin ardından hâlime gülmesine neden oluyordu. Bize katılan Hakan ve Selim’in anneleri de gülüşmelere eşlik edince sabah sabah ev, fıkraları aratmayacak anlatımlara sahne oldu. İkinci planım da Hakan ve Selim’in kendi acılarını - bize göre tabii- annelerimize anlattırmaktı ama onlarınki de komedi

maceralarını andıran durumlara dönüştü. Neşemiz boldu ama annemden şüphem olmasa da işi garantiye almaya çalıştıkça gülmekten başka bir şey yapamıyorduk. Sonunda pes ettim. Annem benim yaa, neler yapmaz ki boşuna evhamlanıyorum, diyerek olayı tamamen akışına bıraktım. Güzel bir kahvaltıdan sonra üç anne mutfağa heyecanla daldı. Kolay mı en az otuz kişilik yemek hazırlanacaktı. Çeşitleri de bol olunca zahmet de büyüktü. Selim hocalardan bazılarını da davet ettiğini o an söyleyiverince bizim evin hâlleri büyük bir lokantanın mutfağını aratmadı. Öğle vakti gelip çattığında tüm leziz yemekler, börekler, pastalar neredeyse hazırды. Ben mutfağa hiç girmedim. Selim ise mutfaktan hiç çıkmadı. Fırın hiç soğumadı. Hakan, yemekleri yiyeceğimiz yeri en yakın arkadaşlarımızla hazırlamaya gitti. Arada getir götür işlerinden arta kalan zamanlarda meraktan çatlardım. Birkaç kez annemi gözü yaşlı görsem de mutfakta, soğanların acımasızlığına yordum. Son bir kez daha bir şey lazım mı diye mutfak kapısından baktığımda üç annenin de gözyaşları içinde bir yandan son hazırlıkları yaptıklarını bir yandan biz evlatlarını bu hâle getirene kadar neler çektiklerini anlatıp durduklarını gördüm. Üçünün de yüreği kabarmış anlattıkça coşup

ağlamışlardı. Bu da demek oluyordu ki benim adıma yemekler kesinlikle mükemmeldi. Kusursuz bir şölen artık garanti idi.

Hakan'ın staj yaptığı okulun servisi kapıda belirince bütün yemekler özenle minibüse yerleştirildi. Anneler ve biz üç arkadaş minibüste yerimizi alınca doğruca mesire alanına yollandık. Hakan iş bitirici özelliğini konuşturmuş ummadığım bir masa düzeniyle harika bir sofraya hazırlanmasını sağlamıştı. Masalarda en yakın arkadaşlarımız ve davet ettiğimiz hocalar hazırды. Sazını, gitarını alıp gelenler de vardı, sevdiği kıızı ya da erkeği getiren de. Sayı davet edilenlerin bayağı üzerindeydi. Yemeklerin lezzetinden şüphe duymayı tam bırakmışken şimdiye yetip yetmeyeceği telaşı sardı beni. Davetlilere annelerimizle sunduğumuz yemekler herkese yetse de bir kaşık bir çatal alabildiğimiz yemeklerden doyasıya yemek bizlere nasip olmadı. Sazlı sözlü eğlence faslında sadece altı kişi açtı. Orada olan başta hocalarımızın, ardından da arkadaşlarımızın konuşmaları, takılmaları yemeğin sonunda hepimizi hüzne boğdu. Dört yılın bizlerdeki etkisiyle kabaran yüreklerimiz, uzun süre kabarmaya devam edeceğini gösteriyordu veda anında. Önce hocalarımız, sonra çiftler ayrıldı

soframızdan; akşama doğru malzemelerin toplanması anında yine Hakan ve onun tayfasının yardımıyla bütün işler halledildi. Gün batmıştı. Tatlı bir serinlik eşliğinde altı yüreği kabarık baş başa kalıp bir çay demledik. Selim “Bu kadar adamı kim çağırdı Allah aşkına? Ben açım, aç aç da çay içilmiyor anne!” der demez gülüşmeler yeniden başladı. Son eşyaları da alıp eve geçtiğimizde annelerimiz evdeki undan, peynirden benim yapamadığım poğaçayı yapınca işte o zaman midemiz bayram etti.

Annem yanımda, annemin kıymetli elleri saçlarımda ikimizin de yüreği kabarık, gözlerimiz dolu; aklımızda yarınlar... Bundan sonra atanıp gideceğim için bu sefer ayrılık içimizde kabarıyordu hem de bol nişastalı. O akşamdan sonra hep ayrı kalacağımızın hüznüyle öylece kalakaldık.

YAŞAMIN KIYISINDA

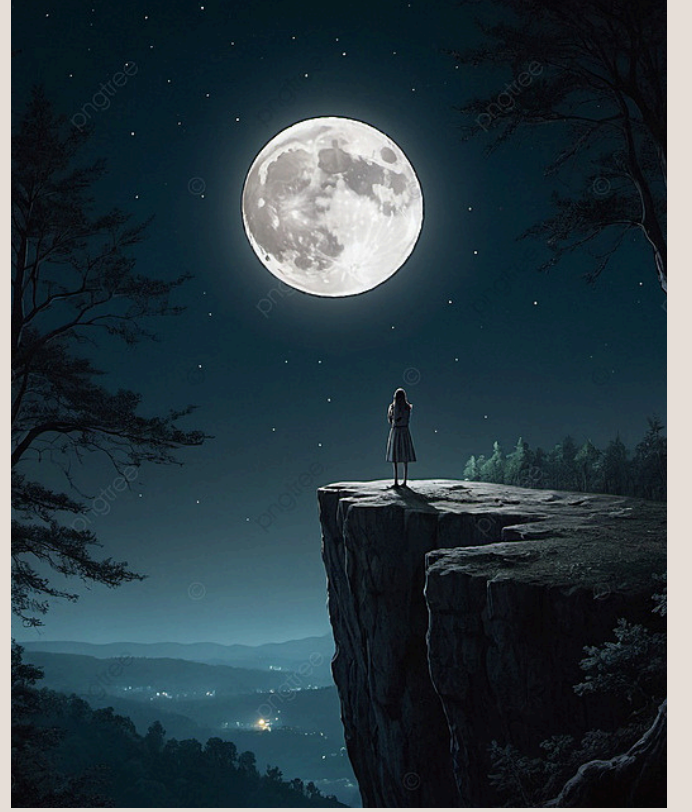
MAHMUT BOZKURT

Özgürlüğümün elimden alındığı bu tarihi hiçbir zaman unutmayacağım ve bir şekilde buradan canlı çıkmayı başarabilirsem eğer, beni kaçırap bu odaya kapatan o iki kişiyi asla affetmeyeceğim.

Yedinci gece bu.

Her şey aynı döngüyle devam ediyor. Aynı korkular, aynı çaresizlik. Kendimi, özgürlüğümü tekrar elde edeceğim güne kadar yaşamaya zorlamaktan başka hiçbir şey düşünmüyorum. Ama ya bu asla gerçekleşmezse? Bu düşünceyi zihnimin karanlık köşesine itiyorum, çünkü ona teslim olursam, her şey biter. Bir yandan hissettiğim karmaşık duygular içimi bir kemirgen gibi kemirirken, diğer yandansa şiddetli bir öfkenin esiriyim. Çünkü benimle ne yapmak istediklerini bilmiyorum. Benden ne istiyorlar? Neden buradayım? Bu sorular kafamda dönüp duruyor. Onlar ise hiçbir şey söylemiyor. Yine de iğrençlik yok, cinsel bir şey yok. Ama ikisinin de gözlerinde delilik var. Sakinliğimi korumaya çalışsam da bunun sadece yüzeysel olduğunu biliyorum. Çünkü yüreğimin gitgide daha çok korkuya kapıldığını açık bir şekilde hissedebiliyorum.

Yine de günün her saatinde, anahtar deliği bile olmayan bu demir kapının açılacağını ve beni kaçıran bu iki

erkeğin birden üzerime çullanacaklarını, sonra da kıyafetlerimi parçalayarak ırzıma geçeceklerini düşünerek büyük bir korkuya kapılıyorum. Sonra o iki erkeğe karşı koyamayacak kadar güçsüz olmamdan dolayı kendime kızıyorum. Ama bir şekilde kendimi teselli etmek için, bu dünyada hiçbir hanımın, gözü dönmüş iki erkeğe karşı koyacak kadar güçlü olmadıklarını düşünüyorum. Keşke karate bilseydim. O zaman belki bir şansım olabilirdi. Yine de yedinci gece olmasına rağmen cinsellik yok, sohbet yok, uzun süren göz teması bile yok. Ama beni cinsel olarak arzu ediyor olabileceklerini aklımdan hiçbir zaman çıkarmayacak

ve ona göre tedbirli olacağım. Onlara sırtımı dönmek mi? Asla! Belki bu hücrede sivri uçlu bir metal nesne olsaydı bir ihtimal onları öldürebilmeyi bile göze alabilirdim. Yalnız elime bir silah geçirebilmek için odanın her yerine baktım, ama kendimi korumak için yeterli istek ve çabam olsa bile işe yarayabilecek hiçbir şey bulamadım. Her gece demir kapının önüne bir sandalye yerleştiriyorum, hiç olmazsa ben duymaksızın içeri girmeye kalkıştırlarsa haberim olsun.

Odamda silah olarak kullanacağım hiçbir şey yok. Sadece ikinci bir kapının arkasında bulunan ve nefret edilecek ilkel bir lavabo, klozet ve ufak bir duş alanının olduğu, daracık bir yerde birkaç metal musluk var. Duş başlığı yok. Belki şu demir musluklardan birini sökebilirim onu bir silah olarak kullanabilirim. Onu nasıl sökeceğim şöyle dursun, buranın su altında kalacağını dahi düşünemiyorum. Zihnim korkuya kapılmaktan buğulanmış gibi ve ben bu durumdan dolayı yeterince berrak düşünemiyorum. Odamda musluktan başka hiçbir metal nesne yok. Öyle ki yemekleri dahi plastik tabaklarla getiriyorlar. Her gün aynı saatlerde kapıyı açıp içeri girerek plastik kaplardaki yemekleri masanın üzerine bırakıp çıkıyorlar. Yemekleri bir gün

zayıf ve göreceli şekilde çelimsiz olan adam getiriyor, diğer gün çelimsiz arkadaşından daha irice sayılabilecek öteki. Nöbet tutan iki hasta bakıcı gibiler. Ama ben hasta değil, bir tutsağım.

İlk günlerde kısa bir süreliğine dâhi olsa uyumakta tereddüt ediyordum. Işığı söndürmeden saatlerce yatağında uyanık yatıyordum. İlk zamanlar yemek yerken içine bir şeyler koymalarından da çekiniyordum. Yalnız bu çekincemi en başta çözdüler. Çünkü akıl sağlığımı korumam için bana her gün bir ilaç veriyorlar ve ben ilacı gözlerinin önünde yutmadan asla odadan çıkmıyorlar.

Her gün kapının açılmasını, bir şeylerin değişmesini bekliyorum. Ama her şey aynı. Yemeklerini nöbetleşe getiren o iki adam dışında bir insan yüzü görmüyorum. Zayıf olan adam her geldiğinde bana kayıtsız bir şekilde bakıyor; iri olan ise yalnızca kısa bir süre gözlerime bakıp hemen dışarı çıkıyor. Onlara neden burada olduğumu sordum defalarca, ama cevap vermek bir yana, beni çaresizliğimle baş başa bırakarak odadan çıkıyorlar. Burada geçirdiğim yedi gün, bana yedi haftaymış gibi geliyor.

Hem bu boğuk oda ne kadar da havasız, insan duvarların arasına

sıkışmış gibi hissediyor. Tavandaki ufak havalandırmanın sürekli çalışmasını kastetmiyorum. Burada söylemek istediğim şey, tek bir penceresi bile olmayan bu odanın güneş ışıklarından mahrum kalması. Yine de özgürlüğümü kazanana kadar ışığını yitirmiş ve onun yerine ölgün bir renkle kaplanmış bu odaya dayanmalıyım. Dayanacağım da. Buradaki ilk günden itibaren gündün güne artan bir ölüm korkusuyla sarsılsam da ölmek istemiyorum, çünkü geleceğimi aklımdan çıkaramıyorum. Yaşamın bana neler getireceğini öğrenmek için umutsuzca bir merak duyuyorum. Başımdan neler geçeceği, nasıl gelişeceğim, beş yıl sonra, on yıl sonra, otuz yıl sonra ne olacağım, evleneceğim adam, yaşayacağım ve gezeceğim yerler, çocuklar... Bütün bunlar yalnızca bencil bir merak değil. Hayatım boyunca en az ölme arzusu duyulacak bir zamanda yaşıyorum. İnsanlıktan nasibini almamış kişilerin böylesi davranışlar sergileyerek birçok insanın hayatını kararttığı ve ölümün elini kolunu sallayarak gezdiği bir çağda yaşadığımı biliyorum. Ama bu dünyada ne pahasına olursa olsun yaşamak, yaşayabiliyor olmak harika bir şey. Çünkü bütün kötülöklere rağmen sanatı, müziği, resimleri, doğayı da içine alan bu yaşamı çılgınca

seviyorum.

Burada geçen her günün sonunda hayatta kaldığıma şükrettim. Evet, berbat bir korkak olduğumu kabul ediyorum, çünkü ölmek istemiyorum ve hayatı, yaşayabiliyor olmayı büyük bir tutkuyla seviyorum.

Her şeyden önce günlerdir, ailemin meraktan deliye dönmüş olacaklarını biliyorum. Benim bir şekilde burada yaşadığımı onlara haber vermem gerektiğini de biliyorum. Bütün mesele dış dünyayla iletişim kurmaksa eğer burada bu mümkün değil. En azından şimdilik. İlerleyen zamanlarda ne yapabileceğimi bilmiyorum ama bunun üzerine düşünmem gerekiyor. Bir yol bulacağıma olan inancım var. Üstelik ailemin kayıp ilanı verdiğini ve bir şekilde kaçırılmamın gazetelerde manşet olduğunu, bundan dolayı polislerin beni her yerde aradıklarını da düşünmüyorum değilim. Bu odanın nerede olduğunu bir bilseydim. Bir pencere, ufak bir yarık, bir demet gün ışığını içeri alacak bir çatlak... Her gün doğan güneşten kendi payıma düşen ışık demetlerini dahi alamayan biri olarak öylesine yorgun ve öylesine umutsuzlukla doluyum ki. Ama yorgunluğumun yaşama tutunmak gibi bir amacı var. Pes etmeyeceğim. Bugün otuzuncu gece. Burada geçirdiğim her gün bir önceki günden daha uzun sürüyor. Bunu açıkça

hissediyorum. Bu odada günışığını hiçbir zaman görmediğim için zamanı da tam olarak kestiremiyorum. Öyle ki gece mi yoksa gündüz mü olduğunu bile hiçbir zaman öğrenemedim. Bundan dolayı zihnim oldukça karmaşık. Bir şekilde yaşamaya devam edebilirsem eğer buradan canlı çıkabileceğime hâlâ inanıyorum. Yine de geçirdiğim her gün biraz daha korkuya kapılıyor ve yavaş yavaş aklımı yitiriyormuşum gibi hissediyorum. Gece ile gündüzün farkında olmadan yaşamak bile çok kötü ama en kötüsü değil. Her seferinde başımı kaldırıp odama baktığımda dört bir yanımın ürkütücü ve baş döndürücü bir sessizlikle çevrelenmiş olduğunu fark etmem en kötüsü. İnsan yüzü görmeyi, birileriyle konuşmayı, dışarı çıkmayı, temiz ve güzel havada derin soluklar alarak yürüyüş yapmayı, dışarıdaki şen insanların arasına katılmayı, sinemaya gitmeyi ve her şeyden önce ailemi ve arkadaşlarımı görmeyi o kadar çok özledim ki! Ve evet, beni hayata bağlayan tek şey, bütün bunlara duyduğum saf özlem. Yalnız bunu daha ne kadar sürdürebilirim, bilmiyorum. Çünkü burada geçirdiğim her gün bir önceki günden daha uzun sürerken buna geceler de dâhil oluyor. Işığı söndürmek, yanık bırakmaktan daha çok korku duymama neden

olurken, ışığı yanık bırakmak da sanki bütün kötü şeylerin bu odaya toplanmasına neden oluyor. Mesela arkasında korkunç bir şey gizleniyormuşçasına koyu renkli oluyor masanın gölgeleri, kapı sanki duvarın içine gömülmüş ve penceresiz olan bu odanın dört bir yanı, çivilenmiş bir tabut gibi oluyor. Hiçbir yerde giriş ya da çıkış görünmüyor, her şey hem sınırsız hem de engellenmiş gibi, her şey üstüme geliyor ve sanki odadaki havayı da sıkıştırıyor; bundan dolayı bazı geceler soluk alamıyor, ancak hırıltılı sesler çıkararak hiç fark etmediğim o karanlık sabahları bekliyorum.

Her şeyden önce diri diri gömülmüş gibi hissetmek en kötüsü. Çünkü her sabah uyandığımda sanki toprağın altındaki tabutunda uyanan, bağırıp çağırın, duvarları yumruklayan biri gibiyim; yukarıda sesimi duyan olmuyor ve sokaklarda dolaşan şen insanlar seke seke üzerimden geçiyorlar ve benim çığlıklarım ise yalnızlığımın ve tek edilmişliğimin içinde eriyerek yok olup gidiyor. Çoğu gece Tanrı'ya kendimi öldürmeme müsaade etmemesi için dua ediyorum. Burada kaldığım zamanı da artık kestiremiyorum. Buraya kapatıldığım günden itibaren ayların mı yoksa yılların mı geçtiğini bilmiyorum. Her şey öylesine uzun ve öylesine hüznü

ki artık günlerin geçtiğinin farkına da varamıyorum. Bildiğim tek gerçek bu. Bu odadaki tutsaklığım sanırım hiçbir şekilde bitmeyecek ve ben buradan canlı bir şekilde çıkamayacağım. Ve evet, benim artık buradan canlı çıkmak gibi bir umudum da yok. Kaldı ki bunca zamandır ne polislerden ne de ailemden bir haber alabildim. Benim gerçekten öldüğümü düşünmüş olmalılar. Çünkü aylarca beni bulamadıklarına daha mantıklı bir varsayım üretemiyorum. Ama ben kendimi henüz ölmüş olarak düşünemem. Buna yaşamak denirse eğer ben hala yaşıyorum.

Yine de buradan canlı bir şekilde çıkamama ihtimalim de var. Bunu düşünmemin sebebiyse kendimi günden güne zayıflamış hissetmem. Son zamanlarda kendimi yorgun hissediyorum, kımıldayacak gücüm bile kalmamış sanki. Yine de bu durumla baş edebilmek için bazı geceler gücümün ve umutlarımın en küçük parçacıklarını topluyor, onları yoğunlaştırıyor, gruplandırıyor ve bütün bunların gelecek yaşamımı nasıl değiştirebileceğine kanaat getirmeye çalışıyorum. Gecenin ilerleyen saatlerindeyse sonunda pes ediyor ve geleceğim hakkında düşünmenin beni bir yere götürmeyeceğine karar vererek, kendimi gelecek hayatımla ilgili her ne olacaksa eğer, bütün bu

şeyleri sorgusuz sualsiz bir şekilde kabullenmeye hazırlıyorum.

Yalnız buraya hapsedilmeden önce biraz daha umudumu koruyarak özgürlüğümle baş başa kalmak isterdim. Oysa bunun artık olmayacağını biliyorum. Bu saatten sonra beni bekleyen geleceğin nasıl olacağını da bilmiyorum. Bir geleceğim olacak mı onu bile bilmiyorum. Umutlu muyum yoksa sorgusuz sualsiz bir şekilde yaşamımı kabullenmeye hazır mıyım, hiçbir şey bilmiyorum. Geleceğim sisli bir deniz gibi ne görebiliyor ne de onu okuyabiliyorum. Oysa şimdiki yaşamım beni, belirsiz olan geleceğime doğru sessizce sürüklüyor. Öte yandan benim şimdiki hayatımı yaşamama neden olan şey de geçmişim. Biliyorum çok fazla düşünmek bana bir şey kazandırmıyor. Kaldı ki şuanda ne geçmiş yaşamım umurumda ne de geleceğim. Asıl soru yaşamak istiyor muyum, yoksa istemiyor muyum? Benim için önemli olan şey bu sorunun cevabını bulmak. Her ne kadar kendime sorduğum bu sorunun cevabını bilmesem de öğrenmek için üzerinde uzunca bir süre düşünmem gerekiyor.

Günün büyük bir bölümünü kendi yaşamım üzerine düşünerek geçiriyorum. Ne olacak bana? Geleceğin gizemini asla bu kadar

çoşkulu bir şekilde hissetmemiştim. Ne olacak? Buradan çıkabilirsem eğer ne yapacağım? Hayatı dolu dolu, keyfimce yaşamak istiyorum. Güzel bir gelecek yaratmak istiyorum. Bu odada daha önce üzerine hiç kafa yormadığım şeyleri düşünüp duruyorum. Ölümü, hayatı, acıları, umutları... Her şeyi...

Çok geçmeden nezle oldum. Burada tutsak olmamdan daha büyük bir şey değil. Önemi yok birkaç güne geçer. Hem bir nezlenin beni öldüreceği yok. Beni asıl umutsuzluk öldürecek. Çünkü aylardır buradayım ve o ikisi beni serbest bırakmayı hiç düşünmedi. Onlara karşı öylesine bir nefretle doluyum ki şimdiye dek nefretin ne demek olduğunu hiç bilmiyormuşum. Beni serbest bırakmaları karşılığında bana ağza alınmayacak şeyler dâhi yapabileceklerini söyledim. O ikisi tarafından sokak kadını muamelesi görmek burada tutsak olmaktan daha zor olmasa gerek. Ama bunu kabul etmediler ve beni serbest bırakmayı düşünmediklerini söylediler. Bu cevaptan sonra öfkeden deliye döndüm ve kendi hayatım üzerine kendi söz hakkımın olduğunu söyleyerek onlara odamda ne bulduysam fırlatmaya başladım. Dediklerini dinlemezsem daha uzun süre burada kalacaktım. Onlara karşı öylesine bir kinle doluyum ki

doğru düzgün düşünemiyorum bile.

Nezlenin beni öldüreceği yok ama günden güne ateşe yaklaşmış bir buz kütesinin erimesi gibi yavaş yavaş erdiğimi, güçten düştüğümü hissediyorum. Bu hastalığı atlatmalıyım. Her şeyin üstüne bir de bu nezlenin beni yenmesine izin veremem. Aylardır burada yaşayarak teslim olmadım, bir hastalığın beni yıkmasına izin veremem.

Günden güne zayıflamaya ve güçten düşmeye devam ediyorum. Üzerime hastaların hissettiği o kırıklık çökmüş. Ateşim var ve midem bulanıyor. Her şey bana karşı, yine de teslim olmayacağım. Sağ kalacak ve buradan çıkacağım. Ölüme teslim olmak gibi bir niyetim yok. Böyle bir şey olmayacak. Asla! Hiçbir şekilde teslim olmayacağım.

O iki erkekten de, Tanrı'dan da nefret ediyorum. Beni gözaltında bulunduruyorlar, çöküşümün kurallara uygun, yavaş ve sürekli, zaman ölçüsünü hiç bozmadan olacağını önceden biliyorlar ve yaşadıklarımın bana ne derecede acılar verdiğini sessizce seyrediyorlar. İçimdeki bu acı, bu umutsuzluk illa da gerekli bir şey değil. Saf acı ve bir işe yaramıyor. Hiçbir işe. Ve ben gerçekten burada ölmek istemiyorum. Dünya gittikçe, daha da kötü insanlarla doluyor. Savaşlar, Filistin'deki katliam,

Afrika'da açlıktan ölen bebekler... Dünyadaki kaos gitgide büyüyor ve yayılıyor. Gitgide daha çok insan için, daha çok acı oluşuyor. Her seferinde daha da gereksiz bir şekilde hem de.

Ben tutsak edildiğim günden beri yaşama umudumu korumaya çalışırken, şu anda burada umutsuzluğa teslim olmuş bir şekilde kara bir gerçeğin yüreğindeki ıssız bir köşedeyim. Kaderime terk edilmiş bir şekilde.

Tanrı'nın beni sevmediğini düşünmeye başlıyorum. Çünkü böylesine bir çaresizlikle kuşatılmış olmak korkunç bir şey. Çoğu insan umutsuzluk sandığı birtakım gülünç duygular içinde debelenirken, benim buradaki umutsuzluğum kelimelerle ifade edilecek bir şey değil.

Ateşim var, oda çok havasız ve nezlem biraz daha alta alıyor. Öylesine bir kırıklık var ki üzerimde sesimi çıkaracak, kinimi kusacak enerjim yok. Yatağım nemden sırlıklam olmuş ve durmadan göğsüm yanıyor. Öylesine korkuyorum ki, gerçekten hastaysam ne olacak bana? Göğsümün neden yandığını anlamıyorum, günlerdir bronşitim var gibi. Bir doktora görünmem gerektiğini biliyorum. Bu hastalık beni öldürebilir, ama beni ölüme terk edemezler; herhalde edemezler. Öyle umuyorum. Beni en kısa zamanda bir doktora

götürmelerini isteyeceğim.

Akşam odaya gelen sıska adama: “Ne denli hasta olduğumu görmüyor musunuz? Havasız bu oda, geceleri soluk alamıyorum, baş ağrısıyla uyanıyorum ve göğsüm ateş gibi yanıyor. Beni hemen bir doktora götürmezseniz burada ölürüm” diyorum.

Sıska adam yüzüme kayıtsızca bakarak; “Uzun sürmeyecek,” diye cevap veriyor. “Söz veriyorum.”

Ne demek istediğini anlayamadan masanın üzerine bir ateş ölçer bırakarak odadan çıkıyor. Herhalde ateşimin olduğundan emin olmak istiyor diye düşünerek ateşimi kontrol ediyorum. Ateşim sabah 38°di, şimdi ise 39°. Aman Tanrım, korkunç bir şey bu. Kendimi berbat hissediyorum. Bütün gün yataktan çıkmadım. Aman Tanrım, öylesine yalnız, öylesine yalnızım ki. Nefes almak bile bu terk edilmişliğimin içinde gözlerimi yaşlarla doldurmaya yetiyor.

Bronşlara inen kötü bir grip. Titriyorum, doğru düzgün uyuyamıyorum ve korkunç düşler görüyorum. Tuhaf, çok canlı düşler. Çok korkuyorum. Yemek yiyemiyorum ve soluk alırken ciğerime ağrı saplanıyor. Zatürre olasılığı aklımdan çıkmıyor.

Ölmeyeceğim. Ölmeyeceğim.

Ölürsem, kimse asla öğrenemeyecek.

Bunu düşününce daha fazla ateş basıyor. Uyuyamıyorum. Çıldırılmaya başladım, ışığını yitirmiş bu odaya daha fazla tahammül edemiyorum. Odanın ışığını tekrar yanık bırakmaya başlıyorum. Bir süredir korkunç, yabanıl, hırçın düşler görüyorum. Halüsinasyon gördüğümünden emin olmama rağmen insanlar buradaymış gibi geliyor. Doktor çağrılmaları gerek. Çok güçsüzüm. Ateşim 39,5°. Kusma dürtüleri gelip gidiyor. Kendimi zor tutuyorum. Beni bir doktora götürmeleri için onlara yalvaracak gücüm bile yok.

Yine de ölmeyeceğim, ölmeyeceğim. Tanrım ölüme terk etme beni. Ölüme terk etme beni. Ölmek istemiyorum, diye sessizce dua ederek gözyaşlarına boğuluyorum. Yatağa korkuyla girmiş sonumun gelmesini bekliyorum. Her nedense sanki yatağım tabuta dönüşüyormuş gibi hissediyorum. Bu hastalık, canla başla savaşıyor bir savaşçı gibi beni gerçek hayattan koparmaya çalışıyor. Ölmektense bütün acılarımı unutmak için derin bir uykuya, oradan da sonu gelmeyen bembeyaz düşlere dalmak istiyorum. Son isteğim bu.

Tam bu sırada odanın kapısı açılıyor ve sıksa olan adam içeri girerek yanı başıma geliyor. Sonra gözleriyle hiç çekinmeden doğrudan gözlerime bakmaya ve yüzüme hangi duyguların

hükmettiğini açıkça görmeye çalışıyor sanki. Birden:

“Bu akşam ölmeye hazır mısınız?” diye soruyor.

Bir an bir korku duyumsayarak ne diyeceğimi bilemiyorum. Buradan canlı bir şekilde çıkamayacak mıyım yoksa? Yine de bunca süre boyunca onların her dediğini yaparak buradan çıkabilmek için kendime bir şans yaratmak istesem de karşıma çıkan bu soru tutsaklığımın sonu galiba.

“Bana kalırsa her insan ölmeye hazır olmalı” diye cevap veriyorum.

“Hazır olmayanları da tanıyoruz.”

“Bu akşam ne olacağını kim bilebilir?”

“Peki, ama hazır mısınız?”

“Hayır, hiçbir zaman. Ama şunu da bilmek gerek: ölüm her zaman gelebilir. Bunu çok iyi biliyorum. Yapacak bir şey yok. Hayatım boyunca birçok insanı kaybettim. Böyle durumlarda ağlamak, üzülme önemli değil, asıl mesele bunların üstesinden gelmek. Başka sebeplerle ölüme meydan okumak, ona karşı çıkmaya çalışmak aptalca. Hem bence bu yaşamı katlanır kılan ölümdür ve ölümü mümkün kılan da bu yaşamın ta kendisidir. Kaldı ki ölüm, bu yaşamın tabii ve zaruri bir istikametidir. Ama ölmek insanlar tarafından yeterince dikkate alınmıyor. Yaşamak, herkes onun için çaba harcıyor. Ama kendini kendi ölümünün efendisi kılmak, işte

bence asıl yaşamak budur!”
Sıska adam, yüzüme anlamlı bir şekilde bakıyor;
“Son bir şey sormak istiyorum.” diyor.
“Peki, özgürlüğünü tekrar elde etmek ister misin?”
İşte beklediğim kelimeler. “Evet.” diyorum hiç beklemeden.
Bu sözlerden sonra gözlerimden birer damla gözyaşının yanaklarıma doğru süzüldüğünü hissediyorum. Demek mutluluktan ağlamak böyle bir duygu. İçim içime sığmıyor. Her tarafım ağır bir gripale hırpalanmış olsa da zihnimdeki bu özgür olabilme düşüncesi bile her şeye bedel. Nihayet özgür olabileceğimi hissediyorum.
“Peki, bana güveniyor musun? Seni serbest bırakacağıma dair inancın var mı?” diye soruyor sıska adam.
“Güvenmek istiyorum.” diye cevap veriyorum.
“O hâlde sana bir iğne yapmama izin verir misin?”
Biraz duraksayıp adamın son cümlesini adam akıllı zihnimden geçirmeye çalışıyorum;
“İğneyle bana zehir enjekte ederek beni öldürmek istemediğinizi nereden bilebilirim?” diyorum.
“Anlıyorum. Sana yapmak istediğim iğneyle ya şu ağır gripi üzerinden atarak iyileşmene yardımcı olacağım ya da seni zehirleyip öldüreceğim. Hangisine inanmak istiyorsan ona

inan. Yalnız neye inandığın benim için fark etmiyor. Ne de olsa iğneyi yapsam da yapmasam da kısa bir süre içinde baygınlık geçireceksin.”
Kısa bir süreliğine duraksıyorum. Sonra;
“Acısız bir şekilde ölmek istiyorum,” diyorum. “Eğer mümkünse tabi. Bana iğneyi yapabilirsiniz. Bu kapalı odada daha fazla kalacak gücüm yok artık.”
Sıska adam koluma iğneyi yaparken; “Derin nefes al!” diyor. “Biraz daha sabret. Birazdan seni çektiğin acılardan kurtaracağım.”
Ölecek miyim yoksa iyileşecek miyim? Hiçbir şey bilmiyorum ama iğnedeki sıvı koluma girdikten sonra aynı anda, rahatlık ve huzur veren bir sıcaklık bedenime yayılıyor. Bir anda ağrılarımı ve acılarımı unutmuş gibiyim. Birkaç dakika sonra birdenbire gerçek hayattan koparak, derin bir uykuya, oradan da sonu gelmeyen düşler, kâbuslar ve acılarla dolu rüyalar âlemine dalıyorum.
Rüyamda: evde çalışma odamda oturmuş yeni bir tablo için kompozisyon oluşturduğumu anımsıyorum. Hatta kompozisyon oluşturmaya başlamadan önce ailemin günübirlik gezi teklifini de reddediyorum. Çünkü evde kalarak kendimi bütünüyle tablo yapmaya verebilirim. Ailem günübirlik geziye giderken bense evde kalarak bütün

gün tablo yapmak için eskizler çiziyor, kompozisyonlar oluşturuyor, renkler ve formlarla oynuyorum. Yalnız saatlerce uğraşmama rağmen pek tatmin edici bir sonuç alamıyorum. Sinirli olmak bir yana kendimi sıkıntılı hissediyorum. Huzursuzluğum da her geçen dakika artıyor. Aslında huzursuz olmanın ötesinde, bazı şeylerin yolunda gitmediğini düşünüyor ve hissediyorum. Yine de yolunda gitmeyen bu şeyin ne olduğunu bilmiyor ve bu şey hakkında mantıklı bir varsayım bile üretmemiyorum. Bu huzursuzluğumun sebebi çalışmalarımın istediğim gibi gitmemesi de değil. Sanki bugün, bir felakete gebe ve yaşayacağım bu felakete hayatım tümünden değişecek. Sanki hayatımdaki yapbozun en önemli parçaları aniden eksilecek ve bu eksiklik de kalbimde uğursuz bir korku ve paranoya yaratacak, her şey aniden bir hiç olacak. Bir ürperme hissederek ayağa kalkıyor ve odamda kısa turlar atıyorum. Bu sırada kapı çalıyor ve birkaç kişi kapıda belirterek bana bu felaketin ne olduğunu söylüyor.

Ailem günübirlik gezi dönüşünde bir trafik kazasına karışmış ve bu kazada annemi, babamı ve kardeşimi kaybetmişim. Öyle söylüyorlar bana. Hatta bunu söyleyen kişi cümlelerin sonuna da çok üzgün olduğunu ekleme

gereği duyuyor. Onun kendini üzgün hissetmesi sanki bir şeyleri değiştirecekmiş gibi. Böyle bir felaketin beni bulmak için bütün bir dünyayı atlayıp gelmesi çok garip doğrusu. Yine de onlar kapıda belirlediğinden beri sürekli artan bir korkuyla, çaresizliğime içerlenip, dişlerimi gıcırdatarak, hem ağlayıp hem gözlerimi ovalıyor, içimden onların neden beni yalnız bırakarak gittiklerini sorguluyor, sendeleye tökezleye deliler gibi odada çılgınca koşturuyorum. Kapıdaki diğer kişilerin yüzüne bile dikkat etmiyorum. Düşüncelerim sanki kendime işkence etmeye başlamış.

“Ben şimdi ne yapacağım?” diye soruyor, ayağımı yere vurarak bir cevap arıyorum. Birkaç kere tekrarlayarak: “Ne yapacağım?” diyorum.

Sonra neden bilmiyorum, kendi saçımı yolmaya, bana bu felaketi söyleyen kapıdaki kişilere saldırmaya, elime ne geçerse fırlatmaya başlıyorum. Hissettiğim korku ve paranoyalarla birlikte; anlamsızca, yolundan sapmadan, çılgınca, hayvanca bir inatla bana bu haberi verenlere evde ne bulduysam atmaya başlıyorum. Hem de dakikalarca. Sonrasını hatırlamıyorum.

Yine de gördüğüm bu düş bir işkence gibiydi; gece yarısı başlayan ve aynı

anda azap çeken o sefil ben gibi sabah saat altıya kadar süren bir işkence. Gördüğüm bu kâbus gibi rüyanın içinden çıkıp gerçek hayata döndüğümde gözlerimi yavaşça aralıyor ve bir süre sessizce çevreme bakıyorum. Çevremi ancak yavaş yavaş algılayabiliyorum. Başka bir dünyadan, bir sualtı dünyasından bu dünyaya yüzerek çıkıyormuşum gibi bir duygu var içimde. Çok geçmeden ufak bir odadaki bir yatakta uyumakta olduğumu kavriyorum. Uyandığım şu sıralarda aklımı kurcalayan bir düzine soru işareti var. Bana ne olduğunu, kaç saattir burada olduğumu ve her şeyden önemlisi neden yatağa bağlı olduğumu bir türlü anlayamıyorum. Bir yandan bitkin bir halde yatakta uzanmış bana ne olduğunu anlamaya çalışırken öte yandan başımın şiddetli bir şekilde ağrıdığını hissediyorum. Bütün bunlar yetmezmiş gibi sanki vücudumdaki bütün kemikler de kaskatı olmuş. Öyle ki en ufak bir harekette un ufak olacakmış gibi bir korku var içimde. Arada bedenimin çitirtisini duyacağım diye bir tedirginlikle ürperiyor sonra, neredeyse saydam bir cam gibi şeffaf ve soğuk bedenimin bu kadar kırılmaya müsait olduğunu hissederek, içimde belirsiz bir korkunun peyda olduğunu duyumsuyorum. Her şeyden önce neden kollarım ve bacaklarım

dâhil bedenim sıkıca bir yatağa bağlı? Ve bedenim neden bir cesedi andırıyor? Buz gibi bir cesedi...

Aniden koluma takılmış olan bir serum dikkatimi çekiyor. Serum; soluk tenimin altındaki mavi damarlar aracılığıyla bir buz kütlesi gibi şeffaf, saydam ve soğuk olan bedenimde dolaşiyor ve sanki beni yavaş yavaş ısıtıyor.

Sonra odanın girişinde; orta boylu, siyah saçlı bir kişinin bir sandalyede oturmuş elindeki birtakım kâğıtları inceleyip durduğunu görüyorum. Görür görmez bir doktor olduğu kanısına varıyorum. Oysa neden bu kanıya vardığımı ben de bilmiyorum. Doktorun yüzüne uzaktan bakınca, gözlerinin altındaki torbalardan, buradan da çenesine doğru ilerleyen yorgun çizgilerden anladığım kadarıyla uzun bir süredir benim başımda bekliyor. Çünkü uykusuzluktan yüzü berbat görünüyor. “Neredeyim ben?” diye soruyorum.

Uyandığımı anlayınca hemen yanıma gelerek:

“Hastanedesin” diyor “Bir akıl hastanesinde.” Bir süre elindeki dosyaya not aldıktan sonra devam ediyor: “Dünkü davranışların, sarhoşluktan da öteydi. İnsanın öfkeden, üzüntüden gözünün dönmesi tam bir çılgınlıktır. İnsanın korkunç, delice bir üzüntüye kapılması ve bu

doğrultuda akıl almaz davranışlar sergilemesi, bu hiçbir biçimde alkol zehirlenmesiyle kıyaslanamaz. Kaldı ki ailenin bir kazada ölmesi davranışlarının çığırından çıkmasına neden olmamalı. Üstelik sen bu davranışlarının sonucunu hiç düşünmeden hareket ettin. Bir sağlık personelinin hafif, diğer sağlık personelinin de ciddi bir şekilde yaralanmasına neden oldun. Hissettiğin bu derin üzüntünün kaynağı elbette sorgulanamaz ama sonuçları sorgulanabilir. Bundan dolayı korkarım ki seni tedavi ve tedbir amaçlı bir odaya kapatmak zorundayız. Hem diğer hastaların hem de senin kendi iyiliğin için. Beni anlıyor musun?”

Kendimi bir odaya kapattırmak mı? Benim çıldırmağımı mu düşünüyor yoksa?

“Odalara kapattırmam kendimi,” diye karşı çıkıyorum, “İşte bu olmaz, yalnız bu!” Korkudan sesim kısalmış. Boşuna yalvarıp yakarıyorum: “İşte ben yalnız bunu istemiyorum!”

Beni hiçbir ışığın sızmadığı karanlık bir hücreye kapatacaklarını biliyorum. İşte yalnız bunu istemiyorum.

Doktor elindeki dosyadan başını kaldırarak;

“Üzgünüm,” diyor. “sana iki seçenek sunmadım. Bundan dolayı bir odaya kapatılacaksın. Yalnız iki hasta

bakıcısının seninle özel olarak ilgilenmesini sağlayacağım. İlk etapta sana yazacağım bir ilaçla zihnindeki duygu karmaşasıyla birlikte hafızana kazınan travmanın etkilerini azaltmayı amaçlıyorum. İlacı kullanmaya başladıktan bir hafta sonra içinde birtakım değişikliklerin oluştuğunu, bu değişimin zihnine bir perde indirdiğini, geçmişinin yavaş yavaş, fırtınadan sonra durulan bir deniz gibi durulmaya başladığını, bazı anılarının azar azar uçup gittiğini ve geriye küçük küçük boşluklar bıraktığını hissedeceksin. Bu boşluklar günden güne çoğalacak ve geriye ölüm korkusu dâhil hiçbir korku kalmayacak. Geçmişin sadece hatırlamaktan zevk aldığın kadarı zihninde kalacak, yaşadığın bu travmanın bütün parçalarıysa yok olacak. Ve son bir şey daha: yaşamış olduğun bu travmayı üzerinde kalıcı bir etki bırakmadan ortadan kaldırırsan kadar, seni buradan taburcu etmeyeceğim.”

Bu cümleden sonra bana bir cevap hakkı dâhi tanımadan aynı gün penceresiz bir odada kapatılıyorum.

İlk gün oldukça karmaşık duygular yaşıyorum. Düşüncelerim de bulanık bir su gibi yoğun ve katıksız. İlk günlerden itibaren bitkinliğimin ve halsizliğimin giderek arttığını hissediyorum. Öte yandan bu odaya

kapatıldığım saatten itibaren ruhsal olarak gittikçe sakinleşiyor gibiyim; daha önceki yarı çılgın öfke ve düşsel sayıklamalarından da şu son zamanlarda içimi saran paniğe eğilimli korkularımdan da eser kalmamış. Yaşadığım trajediden bu yana, tuhaf ve beklenmedik bir sakinleşmenin ilk dakikalarını yaşıyorum. Trajedi? Bir süreliğine afallamış bir şekilde düşüncelere dahyorum. Sahiden yaşadığım bu trajedi neydi? Uzun bir müddet bunun üzerine düşünüp duruyorum ama bana verdikleri ilaçtan olsa gerek, hiçbir şey hatırlayamıyorum. Sanki buğulu bir camdan anılarıma bakar gibiyim. Ne anılarımdaki simaları seçebiliyor ne de yaşadığım bu travmayı anılarımdan çıkarabiliyorum. Zihnimdeki bütün anılar sanki bir sel tarafından bir çöp yığınınına dönüştürülmüş ve ben bu çöp yığınınını ne kadar eşleşsem de yaşadığım travmanın ne olduğunu bulamıyorum. Ama bir dakika... Ben neden kapalı bir odada tutuluyorum? Hem buraya nasıl geldiğimi de hatırlamıyorum. Bir insan hür iradesiyle bu tabut gibi odada kalmayacağına göre, kaçırılmış olma ihtimalim üzerine iyice düşünmem gerektiğini kavriyorum. Üstelik bana yemek getiren o iki adamın beni cinsel olarak arzuladıklarını da hissediyorum. Sonunda bir hafta sonra

yaşadığım bu travmanın ne olduğunu hatırlıyorum. Benim en büyük travmam: bu iki adam tarafından kaçırılıp bu odaya kapatılmak..!

Travmamın ne olduğunu unutmamak için odada asılı bulunan ufak bir tablonun alt köşesine bir kurşun kalemle 30 Mart 2024 tarihini not ediyorum. Çünkü özgürlüğümün elimden alındığı bu tarihi hiçbir zaman unutmamalıyım. Hem bir şekilde buradan canlı çıkmayı başarabilirsem eğer beni kaçırıp bu odaya kapatan o iki kişiyi asla affetmeyeceğim.

Yedinci gece bu.

Durmadan aynı şeyi düşünüp duruyorum. Özgürlüğümü tekrar elde edeceğim güne kadar bir şekilde yaşamaya devam etmek. Tek düşündüğüm şey bu. Ama içinde bulunduğum karmaşık duyguları bir bilseler... Ah bir bilseler...

ÖYKÜMEN

MEVSİMLİK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ